ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ—

ଶ୍ରୀ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ରଙ୍କ

ଲାଲ୍ ରୁମାଲ୍

(ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ)

ପ୍ରକାଶକ—ସାଗରମଲ୍ଲ ଅଗ୍ରୱାଲା

—ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ—

ଇଣ୍ଡିଆ ବୁକ୍ ହାଉସ୍

ବାଙ୍କାବଜାର

କଟକ—୨

—ମୁଦ୍ରଣ—

ନବଜୀବନ ପ୍ରେସ

ବ୍ରହ୍ମଚୌକ;

କଟକ-୨

ଲାଲ୍ ରୁମାଲ

୨ୟ ଭାଗ

(ଡିଟେକ୍‌ଟିଭ୍ ଉପନ୍ୟାସ)

ଅମିୟ ବାବୁ ଓ କିଶୋର ବାବୁ ଷ୍ଟେସନଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ପୁରୀ ହାଓଡ଼ା ଏକ୍‌ସପ୍ରେସ୍‌ର ସମୟ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ଷ୍ଟେସନ ଇନ୍‌କ୍ୱାରୀ ଅଫିସ୍‌ରୁ ସେମାନେ ବୁଝି ଜାଣିଲେ ଯେ ଗାଡ଼ି ୫୫ ମିନିଟ୍ ବିଳମ୍ବ ଅଛି । ପୂର୍ବରୁ ବର୍ଥ୍ ରିଜର୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ଆଉ ଅପେକ୍ଷା ନ କରି ଦୁହେଁ ହାଓଡ଼ା ବଗି ପାଖକୁ ଚାଲିଲେ ।

ଅମାବାସ୍ୟାର ପ୍ରେତାୟିତ ରାତି । ଶୀତଦିନର ରାତି ହେତୁ ରାସ୍ତାରେ ଲୋକ ଗହଳି କ୍ରମେ କମି ଆସୁଥାଏ ଓ ନିସ୍ତବ୍ଧତା କ୍ରମେ ତା'ର ରାଜତ୍ୱ ବିସ୍ତାର କରି ଆସୁଥାଏ । ବଗି ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ଜିନିଷପତ୍ର ରଖିଦେବାକୁ ଯାଇ ଅମିୟବାବୁ ଓ କିଶୋର ବାବୁ ଦେଖିଲେ ଯେ, ଛୋଟ ରେଲଡବାଟିଏ ; ତହିଁରେ ମାତ୍ର ତିନିଗୋଟି ବର୍ଥ୍ ରହିଛି । ଦୁଇ ଗୋଟିରେ ସେମାନଙ୍କର ନାମ ଲେଖା ଯାଇଅଛି ଓ ଅନ୍ୟଟିରେ କାହାର ନାମ ଲେଖା

ହୋଇନାହିଁ । ଡବାଟିରେ କେହି ନ ଥିବାର ଦେଖି କିଶୋର ବାବୁ ଆନନ୍ଦ ଗଦ୍‌ଗଦ୍ ହୋଇ କହିଲେ,—"ଭଗବାନଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ, ଆଜ ରାତ୍ରରେ ବେଶ୍ ସୁଖନିଦ୍ରା ହେବ ।

"ରାତସାରା ବନିଦ୍ର ରହିବାକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କର କିଶୋର, ଆଜ D. S. P. ଓ S. P.ଙ୍କ ଆଦେଶ ଶୁଣିନାହିଁ ?"

"ସାର୍, ସୁଖ ଓ ଦୁଃଖ ତ ସବୁବେଳେ ଲାଗି ରହିଛି । ତେଣୁ ଯେତେବେଳେ ଅଯାଚିତ ଭାବେ ସୁଖ ମିଳୁଛି, ତାକୁ ଛାଡ଼ିଦେବା କାହିଁକି ?"

"ଦେଖୁଛି, ଏବେ ବି ତୁମର ଦାୟିତ୍ୱବୋଧ ଆସିନି, କିଶୋର !"

କିଶୋର ବାବୁ ଟିକିଏ ଲଜ୍ଜିତ ହୋଇ ଚୂପ୍ ହୋଇ ରହିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ବାହାରୁ କୁଲି ପଇସା ମାଗିଲା । ସେତେବେଳକୁ ଜିନିଷପତ୍ର ଯଥାସ୍ଥାନରେ ଥୁଆ ହୋଇ ସାରିଥିଲା । ତେଣୁ ରେଲ ଡବାମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇଜଣଯାକ ବାହାରକୁ ବାହାରି ଆସିଲେ ଓ କୁଲିକୁ ଉଚିତ ମୂଲ୍ୟ ଦେଇ ବିଦା କରିଦେଲେ ।

ବଗି ନିକଟସ୍ଥ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ଉପରେ ଅମୀୟବାବୁ ଓ କିଶୋର ବାବୁ ଏଣୁ ତେଣୁ ଗପସପ କରି ଧୀର ପଦଚାଳନା କରୁଥାନ୍ତି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଡବା ମଧ୍ୟରେ ଯାତ୍ରୀ ଓ ଆଗନ୍ତୁକମାନଙ୍କର ବିଦାୟ କାଳୀନ ହର୍ଷ, ବିଷାଦ, ସ୍ନେହ ଓ ପ୍ରେମର ଉଚ୍ଛ୍ୱାସକୁ ଆନମନା ହୋଇ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥାନ୍ତି । ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବଠାରୁ, ପ୍ରିୟ ପ୍ରିୟାଠାରୁ, ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀଠାରୁ, କେଉଁ ଦୂର ଦେଶକୁ ଯିବାପାଇଁ ବିଦାୟ ନେଉଛନ୍ତି । ମଳିନ ମୁଖ, ଅଶ୍ରୁଳ ନେତ୍ର ଓ ହୃଦୟରେ କୋହ ଭରି ହାତ-

ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଠିଆ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଅଦୂର ଭବିଷ୍ୟତରେ ମିଳନର ଆଶା ହିଁ କେବଳ ସେମାନଙ୍କର ସାନ୍ତ୍ୱନା । ସେହି ଆଶା ଓ ଭରସା ହୃଦୟରେ ରଖି କେହି କେହି ବିଦାୟ ନେଇ ଫେରିଯାଉଥାନ୍ତି ।

ଏହି ସବୁ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ଦେଖି ଅମିୟବାବୁ ଓ କିଶୋରବାବୁ ବଗିର ଶେଷ ଡବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲି ଗଲେଣି । ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ଥିବା ଆଲୋକ ଖୁଣ୍ଟ ବହୁ ଦୂରରେ ରହିଗଲାଣି । କେବଳ ନୈଶ ଗଗନର ତାରକାମାନଙ୍କର ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଆଲୋକରେ ସ୍ଥାନଟି ସାମାନ୍ୟ ଆଲୋକିତ । ଏହି ସମୟରେ "ଉଃ"—ବୋଲି କହି କିଶୋରବାବୁ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ ଓ ମନେ ମନେ ଗାଳି ଦେଇ ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ ହୋଇ କହିଲେ; "ଲୋକଟା ଅନ୍ଧ ନା କ'ଣ ? ବାଟ ଦିଶୁନି ତାକୁ ?" କିଶୋରବାବୁଙ୍କ ପାଟି ଶୁଣି ଅମିୟବାବୁ ବୁଲିପଡ଼ି ସେହି ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଆଲୋକ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖିଲେ ଯେ, କିଶୋର ତଳେ ପଡ଼ିଯାଇଛି ଓ ଜଣେ କେହି 'ସରି' (Sorry) ବୋଲି କହି ଅତି ଦ୍ରୁତପଦରେ ତା' ନିକଟ ଦେଇ ଆଗକୁ ଚାଲିଯାଉଛି । ଅନ୍ଧକାର ହେତୁ ଲୋକଟିକୁ ଚିହ୍ନିବା କଷ୍ଟକର । କେବଳ ଏକ ଛାୟାମୂର୍ତ୍ତି ପରି ଲୋକଟି କେଉଁ ଅନ୍ଧାର କୋଳରୁ ଆସି ପୁଣି କେଉଁ ଅନ୍ଧାରରେ ମିଶିଗଲା; ଅମିୟବାବୁ ତାହା ଦେଖି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତିଟି ନେତ୍ର ପଥରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପସରି ଯିବା ପରେ ଅମିୟବାବୁ କିଶୋରବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ । ସେତେବେଳକୁ କିଶୋରବାବୁ ତନ୍ତୁ ଉଠି ପ୍ୟାଣ୍ଟ ଶାର୍ଟ ଝାଡ଼ି ଠିଆ ହେଲେଣି ।

"କ'ଣ ହେଲା କିଶୋର ?" ଅମିୟବାବୁ ପଚାରିଲେ ।

"ମୁଁ ଟିକେ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଥିଲି, ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ସଙ୍ଗେ ଧକ୍କା ହେବାରୁ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲି ।"

"ସେ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖିଛ ?"

"ସାମାନ୍ୟ, ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଆଲୋକରେ ଯାହା ଦେଖି ହୁଏ ।"

"ଦେଖିବାକୁ କପରି ?"

"ସେ ଏକ ଶିଖ୍ ଭଦ୍ରଲୋକ ପରି ଜଣା ଯାଉଥିଲା ।"

"ଆଲୁଅରେ ଦେଖିଲେ ଚିହ୍ନି ପାରିବ ?"

"ଆଶାକରେ ଚିହ୍ନି ପାରିବ ।"

"ଆସ, ତା'ହେଲେ, ସେ ବେଶୀ ଦୂର ଯାଇ ନଥିବ ।"

ଦୁହେଁ ପୁଣି ଫେରିଲେ । ଡବା ପରେ ଡବା ଦେଖି ଦେଖି ଯାଉଥାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଶିଖ ଭଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଚିହ୍ନ ମିଳିଲାନାହିଁ । ଗାଡ଼ି ଆସିବାର ସମୟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା, ଏଣୁ ଆଉ ବାହାରେ ନ ବୁଲି ସେମାନେ ନିଜ ବଗିରେ ବସିବାକୁ ଗଲେ । ବଗି ଭିତରକୁ ଗଲାବେଳକୁ ହଠାତ୍ ଏକ କନଷ୍ଟବଲ୍ ଦୌଡ଼ି ଆସି ଅମୀୟବାବୁଙ୍କୁ ସଲାମ୍ ଦେଲା । ଅମୀୟ ବାବୁ ଜିଜ୍ଞାସୁ ନେତ୍ରରେ ଚାହିଁ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ, "କ'ଣ କରେ ?"

"ଆଜ୍ଞା, ଶୀଘ୍ର ଆସନ୍ତୁ ।"

"କୁଆଡ଼େ ?"

"ମେଡିକାଲ୍‌କୁ"

"କାହିଁକି ?"

"ଆପଣଙ୍କର ଷ୍ଟେସନ ଆସିବା ପରେ ମା' ସିଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଉ ଓହ୍ଲାଉ ପଡ଼ି ଯାଇଛନ୍ତି ।"

ହଠାତ୍ ଏକ ଇଲେକ୍‌ଟ୍ରିକ୍ ସକ୍ ଦେହରେ ଲାଗିଲାପରି ଅମୀୟବାବୁ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଚକ୍ଷୁ ବିସ୍ଫାରିତ କରି ପଚାରିଲେ, "ମନ—ମନ ମୋର ସିଡ଼ିରୁ ପଡ଼ି ଯାଇଛି ? କ'ଣ ହୋଇଛି ତା'ର ?"

ଅଭୟ ଦେଇ କନଷ୍ଟବଲ୍‌ଟି କହିଲା, "ସେପରି କିଛି ସାଂଘାତିକ ଅବସ୍ଥା ହୋଇନି, ଆଜ୍ଞା—କେବଳ ମୁଣ୍ଡଟା ଫାଟି ଯାଇ ଗୁଡ଼ାଏ ରକ୍ତ ଯାଇଛି, ଯାହା ଫଳରେ କ......"

"ମନୋରମା ମୋର ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି—ନା ?

ଶୁଣ—ଶୁଣ କିଶୋର, ଭଗବାନଙ୍କର ଅଶେଷ ଦୟା ।"

ଏ ସମ୍ବାଦ ପାଇ କିଶୋର ମଧ୍ୟ ଦୁଃଖରେ ମ୍ରିୟମାଣ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । ସେ ଯେ କ'ଣ କହି ଅମିୟ ବାବୁଙ୍କୁ ଏ ସମୟରେ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେବେ ତାହା ବୁଝି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।"

ମୁଖ ନତ କରି କନଷ୍ଟବଲ୍‌ଟି ପୁଣି କହିଲା,—

"ମା'ଙ୍କର ଏ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଆପଣଙ୍କର ପୂଜାରୀ ଆସି ଥାନାରେ ଖବର ଦେଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଇନ୍‌ସ୍‌ପେକ୍ଟର ବାବୁ ମା'ଙ୍କୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ପଠାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଓ ଆପଣଙ୍କୁ ଖବର ଦେବାକୁ ମୋତେ ପଠାଇଛନ୍ତି । ଆପଣ ଶୀଘ୍ର ଚାଲନ୍ତୁ—ମୁଁ ଯାଉଛି ଆଜ୍ଞା—ମୋର ବିଟ୍ ଡିଉଟି ଅଛି ।" ଏହା କହି କନଷ୍ଟବଲ୍‌ଟି ପୁଣି ଗୋଟିଏ ସଲାମ୍ ଦେଇ ବିଦାୟ ନେଲା ।

ଅମିୟ ବାବୁ କାଠ ପିତୁଳାଟି ପରି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ସମବେଦନା ଭରା କଣ୍ଠରେ କିଶୋର ବାବୁ କହିଲେ, "କାହିଁକି ଯେ ହଠାତ୍ ଏପରି ହେଲା ମୁଁ କିଛି ବୁଝି ପାରୁନି ସାର୍ ।"

"ତୁମେ ଜାଣୁନା କିଶୋର", ବାଷ୍ପ ଗଦ୍-ଗଦ୍ କଣ୍ଠରେ ଅମିୟ ବାବୁ କହିଲେ, "ମନୋରମା ବଡ଼ ଦୁର୍ବଳ—ତା'ପରେ ସେ ଅନ୍ତଃସତ୍ତ୍ୱା, ରକ୍ତଚାପ ମଧ୍ୟ ସାମାନ୍ୟ ଥିଲା । ମୁଁ ଘରୁ ଆସିବା-ପରେ ହଠାତ୍ କିଛି ହୋଇ ପାରିଥାଏ—ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।"

"ଆପଣ ଆସିବା ପରେ ସେ ଗମ୍ଭୀର ଭାବେ ବୋଧେ କିଛି ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି । ଯାହା ଫଳରେ କି ଦୁର୍ବଳତା ବଶତଃ ମୁଣ୍ଡ ବୁଲାଇଛି ଓ ସିଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଉ ଓହ୍ଲାଉ ତଳେ ପଡ଼ିଯାଇଛନ୍ତି ।"

"ତାହାହିଁ ସମ୍ଭବ" ଗମ୍ଭୀର ଭାବେ ଅମୀୟ ବାବୁ ଉତ୍ତର ଦେଲେ । ଅମୀୟ ବାବୁଙ୍କୁ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖି କିଶୋର ବାବୁ ବିବ୍ରତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଓ କହିଲେ, "ଚାଲନ୍ତୁ, ତା'ହେଲେ ସାର୍, ଆଗ ହସ୍‌ପିଟାଲ୍‌କୁ ଯିବା ।"

"କଲିକତା ଯିବା କଥା ?"—ଅମୀୟ ବାବୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

"କଲିକତା ଯିବା ଆଜି ବନ୍ଦ ଥାଉ—ପରେ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଯାହା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ।"

"ନା—ନା—ସେ କଥା ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅସୁବିଧା ଯୋଗୁଁ ଏକ ସମୂହ କଲ୍ୟାଣକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇ ପାରେନା—କଲିକତା ଯିବାକୁ ହିଁ ହେବ ।"

"ସାର୍—କାହାପାଇଁ ଏ ତ୍ୟାଗ ? କେଉଁଥିପାଇଁ ଆଜି ଆପଣ ଜୀବନ ବିପନ୍ନ କରି ଏକ ଅଜଣା ଦସ୍ୟୁର ସନ୍ଧାନରେ ଅନ୍ଧାରକୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ୁଛନ୍ତି । ଯାହାଙ୍କର ସୁଖ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଆଜି ତ୍ୟାଗ କରୁଛନ୍ତି; ତାଙ୍କ ଜୀବନକୁ ବିପଦାପନ୍ନ କରି ଆପଣଙ୍କର ଚାଲିଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ସାର୍ । ଫେରି ଚାଲନ୍ତୁ ସାର୍—ପରେ ପଛେ D.S.P.ଙ୍କୁ କହି ପୁଣି ଅଭିଯାନର ଆୟୋଜନ କରିବା ।"

"ତୁମ ଯୁକ୍ତି ମନ୍ଦ ନୁହେଁ, କିଶୋର—କିନ୍ତୁ ଆଗରୁ ୱାର୍‌ଲେସ ହୋଇ ଯାଇଛି । ସେଠାରେ ପୋଲିସ୍ ଓ ସ୍ପେସିଆଲ୍ ବ୍ରାଞ୍ଚ ଆମକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବେ । ହୁଏତ ଷ୍ଟେସନ୍ ଠିକୁ ମଧ୍ୟ ଆସି

ଥାଇ ପାରନ୍ତି । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଆମର ଠିକ୍ ସମୟରେ ନ ପହଁଞ୍ଚିବାଟା ଲଜ୍ଜାର ବିଷୟ ।”

“ମୁଁ ଯାଉଛି ସାର—ଆଜି ଗୋଟେ ୱାରଲେସ୍ ଖବର ବର୍ତ୍ତମାନ ପଠାଇ ଦେବି ।”

“ଆଜି କିଶୋର, ତୁମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍‌ରେ ଯାଅ, ମୋ ବିଛଣାପତ୍ର ଓ ବ୍ୟାଗ୍ ଇତ୍ୟାଦି ମଧ୍ୟ ତୁମ ସଙ୍ଗରେ ଯାଉ । ମୁଁ ଯାଉଛି ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଯଦି ପାରେ ତେବେ ରାତି ଦୁଇଟାରେ ମେଲ୍ ଟ୍ରେନ୍ ଧରିବି । ଯଦି ମୋର ନ ଯିବାର ହେବ, ତେବେ ମୁଁ ତୁମକୁ ଟେଲିଗ୍ରାମ କରିବି, ଯାହାକି ତୁମେ ସକାଳେ ହାବଡ଼ା ଠାରେ ପାଇପାରିବ ।”

“ସାର୍”—

“ମନା କରନା କିଶୋର ! କଥାରେ କୁହନ୍ତି, ‘ଗୃହ ପିତୃକାର୍ଯ୍ୟ, କରି ରାଜକାର୍ଯ୍ୟ’; ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆମେ ହାତ ଦେଇଛେ, ତାର ଗୁରୁତ୍ୱ ତୁମେ ବୁଝୁଛ କି ?—ଆମ ଆଡ଼ୁ ଟିକେ ତ୍ରୁଟି ଦେଖିଲେ ଅବସ୍ଥା ଯେ କ’ଣ ହୋଇଯିବ, ତାହା ତୁମେ ଅନୁମାନ କରି ପାରିବନି କିଶୋର ।”

“ହଉ ସାର, ମୁଁ ତା’ହେଲେ ହାବଡ଼ା ଯାଉଛି । ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ଟେଲିଗ୍ରାମ କରିବେ ।” କିଶୋର ବାବୁ ନମସ୍କାର କରି ବଗି ଭିତରକୁ ଗଲେ । ଗାଡ଼ି ଆସିବାର ଘଣ୍ଟି ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଅମିୟ ବାବୁ କିଶୋର ବାବୁଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦେଇ ଷ୍ଟେସନ୍‌ରୁ ବାହାରି ଆସିଲେ । ଟ୍ୟାକ୍‌ସି ଷ୍ଟାଣ୍ଡରେ ଖଣ୍ଡିଏ ମାତ୍ର ଟ୍ୟାକ୍‌ସି ଥିବାର ଦେଖି ଅମିୟ ବାବୁ କାଳ ବିଳମ୍ବ ନ କରି ପାଖକୁ ଗଲେ ଓ ମେଡ଼ିକାଲ୍ ନେଇ-ଯିବା ପାଇଁ ଡ୍ରାଇଭରକୁ କହି ଟ୍ୟାକ୍‌ସି ଭିତରେ ବସିଲେ । ଶିଖ ଡ୍ରାଇଭର୍ “ଜି ହାଁ ହଜୁର୍” ବୋଲି କହି ଟ୍ୟାକ୍‌ସି ଷ୍ଟାର୍ଟ୍ କଲା ।

ଟ୍ୟାକ୍‌ସିର ବେଗ ଯେତିକ ବଢ଼ି ଚାଲିଥାଏ, ଅମିୟ ବାବୁଙ୍କର ଭାବନା ତେତିକ ବଢ଼ି ଚାଲିଥାଏ। ସ୍ତ୍ରୀ ମନୋରମାଙ୍କର ଆଜିର ଏ ଅବସ୍ଥା ପାଇଁ ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଦାୟୀ ଓ ସେଥିପାଇଁ ସେ ନିଜକୁ ଦୋଷୀ ବୋଲି ମନେକଲେ । ଭାବିଲେ, "ଆହା ବିଚାରୀ, ଜୀବନଟାଯାକ ସ୍ୱାମୀର ସ୍ନେହ ମମତାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଛି। ଶେଷକୁ ତା'ର ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ପାଖରେ ଟିକେ ରହି ପାରିଲି ନାହିଁ। ଧିକ ମୋର ଚାକିରି ! ଧିକ ମୋର ଜୀବନ ! !"

ଟ୍ୟାକ୍‌ସିର ପଛ ସିଟ୍‌ରେ ଅମିୟବାବୁ ଆଉଜି ବସିଛନ୍ତି । ଗତିଶୀଳ ଟ୍ୟାକ୍‌ସିଟି ଭିତରେ ଖିଲଖିଲ ପବନ ପଶି ଦେଇ ଯାଉଥାଏ। ଅମିୟ ବାବୁଙ୍କ ଗତ ଜୀବନର ଘଟଣାବଳୀର ଅସ୍ପଷ୍ଟ ପରଦା ଧୀରେ ଧୀରେ ତାଙ୍କ ମାନସପଟରୁ ଅପସରି ଯାଉଥାଏ । ବିବାହ ପରଠାରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୋଟି ଗୋଟି ଘଟଣା ଛାୟା-ଚିତ୍ର ପରି ତାଙ୍କ ଆଖି ଆଗରେ ନାଚି ଯାଉଥାଏ। ବାରବୁଲା ଜୀବନ ତାଙ୍କର। ଚୋରି, ହତ୍ୟା, ମାଲି-ମକଦ୍ଦମାର ପଛରେ ଧାଇଁ ଧାଇଁ ଜୀବନର ଅର୍ଦ୍ଧେକ ପ୍ରାୟ ବିତିଗଲାଣି । ଦଶବର୍ଷର ବିବାହିତ ଜୀବନ ମଧ୍ୟରେ ଦିନେ ହେଲେ ସ୍ତ୍ରୀର ସୁଖ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିନି। ସନ୍ତାନଟିଏର କାମନାରେ କେତେ ବାର ବ୍ରତ କରି ସ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କର କାଳଯାପନ କରୁଛନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ଦିନେହେଲେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ସନ୍ତାପିତ ପ୍ରାଣରେ ସେ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଇ ନାହାନ୍ତି। ଏହି ସବୁ ଭାବନାରେ ଅମିୟବାବୁ ଏତେ ନିବିଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଲେ ଯେ, ସେ ପ୍ରାୟ ବାହ୍ୟଜ୍ଞାନ-ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ଏଣୁ ଟ୍ୟାକ୍‌ସିଟି କେଉଁ ଆଡ଼େ ଯାଉଅଛି ତାହା ସେ ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ଏକ ଜର୍କିଙ୍ଗ୍‌ରେ ତାଙ୍କ ଦେହ ଥରି ଉଠିଲା ଓ ମୋହ

ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସେ ବାହାରକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲେ ଯେ, ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଘୋର ଅନ୍ଧକାର । ସେ ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କର ଅବସ୍ଥିତି ବୁଝି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ତା' ପରେ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ସବୁ ମନେ ପକାଇବାରୁ ସେ ପୁଣି ଥରେ ବାହାରକୁ ଚାହିଁଲେ ଓ ଭାବିଲେ, "ନା ତ—ଏହା ସହରର ରାସ୍ତା ଆଦୌ ନୁହେଁ । ନିଶ୍ଚୟ ଡ୍ରାଇଭର ତାଙ୍କୁ ଭୁଲ୍ ବାଟରେ ନେଇ ଆସିଛି । ତହୁଁ ରୁକ୍ଷ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ "ଡ୍ରାଇଭର୍, ୟହାଁ କେଁୟା ଲାୟେ ହୋ ? ୟହ୍ କ୍ୟା ମେଡ଼ିକାଲ୍‌କା ରାସ୍ତା ହେ ?"

"ଠହରିୟେ ବାବୁଜୀ—ଆପକୋ ମେଡ଼ିକାଲ୍ ମିଲ୍‌ଯାଏଗା ।" ଏହା କହି ଡ୍ରାଇଭର ଟ୍ୟାକ୍‌ସିର ଗତି ପୁଣି ବଢ଼ାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । ଡ୍ରାଇଭରର କଥା ଶୁଣି ଓ ଟ୍ୟାକ୍‌ସିର ଗତିକୁ ଦେଖି ଅମିୟ ବାବୁଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ ନିଶ୍ଚୟ କରି ଜାଣିଲେ ଯେ, ତାଙ୍କୁ କେହି ଭୁଲ ବାଟରେ କୁଆଡ଼େ ନେଇ ଯାଉଛି । ତହୁଁ ସେ ରୁକ୍ଷ ଗଳାରେ ଆଦେଶ ଦେଲେ, "ଡ୍ରାଇଭର୍ ଗାଡ଼ି ରୁକୋ—ନହିଁ ତୋ......

ଡ୍ରାଇଭରର ଏକ ବିକଟାଳ ଅଟ୍ଟହାସ୍ୟରେ ଅମିୟବାବୁଙ୍କର ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାକ୍ୟ ତାଙ୍କ ପାଟିରେ ରହିଗଲା । ଏଥର ସେ ନିଶ୍ଚିତ କରି ଜାଣିଲେ ଯେ ସେ ଶତ୍ରୁ ପକ୍ଷର କବଳରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବିଷୟରେ ମିଥ୍ୟା ସମ୍ବାଦ ଦେଇ ତାଙ୍କ ମନର ଦୁର୍ବଳତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଶତ୍ରୁ ଯେ ତାଙ୍କୁ କେତେଦୂର ପ୍ରଭାବିତ କରି କବଳିତ କରି ପାରିଛି, ସେଥିପାଇଁ ଶତ୍ରୁ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାର ବୁଦ୍ଧି ଓ ଚତୁରତାକୁ ଧନ୍ୟବାଦ ନ ଦେଇ ରହିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଟ୍ୟାକ୍‌ସିଟି ଯେତିକି ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଥାଏ, ଶତ୍ରୁର କବଳରୁ

କପର ରକ୍ଷା ପାଇବେ, ତା'ର ଚିନ୍ତା, ଅମିୟବାବୁଙ୍କ ମନରେ ସେତିକ ବଢ଼ି ଚାଲିଥାଏ । ଏହି ସମୟରେ ଟ୍ୟାକ୍ସିଟି ଗୋଟିଏ ପୋଲ ଉପର ଦେଇ ଗତି କଲା ବେଳେ ତଳକୁ ଚାହିଁ ଅମିୟବାବୁ ଦେଖିଲେ ଯେ, ପୋଲ ତଳେ ନକ୍ଷତ୍ର ଖଚିତ ଆକାଶର ପ୍ରତିବିମ୍ବ ପଡ଼ିଛି । ପୋଲ ତଳେ ଯେ ନିଶ୍ଚୟ ପାଣି ଅଛି ଓ ଏହା କୌଣସି ନଦୀର ଏକ ଧାର ହୋଇଥିବ, ଏଥିରେ ଆଉ ତାଙ୍କର ସନ୍ଦେହ ରହିଲା ନାହିଁ । ଏ ସୁଯୋଗ ଛାଡ଼ିବାର ନୁହେଁ । ଏଣୁ ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନ ଦେଖି ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଉପରେ ଭରସା ରଖି ଅମିୟ ବାବୁ, ଧୀରେ ଟ୍ୟାକ୍ସିର ଦରଜା ଖୋଲି ଟ୍ୟାକ୍ସି ଭିତରୁ ପାଣିକୁ କୁଦି ପଡ଼ିଲେ ।

× × × ×

ପୁରୀ-ହାବଡ଼ା ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍ କଟକ ଷ୍ଟେସନ ଛାଡିବାର ଟିକ୍ ପୂର୍ବ ମୂହୂର୍ତ୍ତରେ ଏକ ସାହେବ ପୋଷାକ-ଧାରୀ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି କିଶୋର ବାବୁ ଥିବା ରେଲଡବା ମଧ୍ୟରେ ତରତରରେ ଚଢ଼ିଗଲେ ; ଭଦ୍ର-ଲୋକ ଜଣକ ହୃଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ, ବଳିଷ୍ଠ ଓ ସୁଦର୍ଶନ । ଦେହରେ ଦାମୀ ଗରମ କନାର ସୁଟ୍ । ନାକ ତଳେ ନିଶ, ଆଖିରେ ଫ୍ରେଷ୍ଟେଡ଼୍ ଚଷମା ଓ ମୁଣ୍ଡରେ ଫେଲ୍ଟ କ୍ୟାପ୍ । କୁଲି ମୁଣ୍ଡରୁ ଏକ ମସ୍ତବଡ଼ ବାକ୍ସ ଓହ୍ଲାଇ ରଖିଦେଇ, କୁଲିକୁ ବିଦାୟ ଦେଲେ ଓ ଗୋଟିଏ ବର୍ଥରେ ବସିପଡ଼ି ସ୍ୱସ୍ତିର ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ଏକ୍ସପ୍ରେସ କଟକ ଷ୍ଟେସନ ଛାଡ଼ିଦେଇଥିଲା । କିଶୋର ବାବୁ ତାଙ୍କ ବର୍ଥରେ ଶୋଇ ରହି ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ନୀରବରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ଆଗନ୍ତୁକ ଜଣକ ସିଗାରେଟ୍ ଖଣ୍ଡିଏ ମୁହଁରେ ଦେଇ ଅଗ୍ନିସଂଯୋଗ କଲେ ଓ କିଛିକ୍ଷଣ ଡବାଟିର ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି କିଶୋର ବାବୁଙ୍କୁ ଉଠାଇଲେ ।

କିଶୋର ବାବୁ ଉଠିବାରୁ ଆଗନ୍ତୁକ ପଚାରିଲେ—"ଆଜ୍ଞା, କହି ପାରିବେ, ଆପଣଙ୍କର ନିକଟରେ ଥିବା ବର୍ଥଟି ଯାହାର ସେ ଭଦ୍ରଲୋକ କ'ଣ ଆସି ପାରିନାହାନ୍ତି ?"

"ନା—"

"ତାଙ୍କ ଜିନିଷ ପତ୍ର ତ ଆସିଥିବାର ଅନୁମାନ ହୁଏ । କାରଣ, ସେ ସବୁ ଯଥାସ୍ଥାନରେ ବର୍ଥ ଉପରେ ଥୁଆ ହୋଇଛି ।"

"ହଁ,—ସେ ବାବୁ ଆସିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ଜରୁରୀ କାମ ପଡ଼ିବାରୁ ଫେରି ଯାଇଛନ୍ତି ।"

"ତାହେଲେ ତାଙ୍କର ଜିନିଷପତ୍ର ?"

"ସେ ସବୁ ମୁଁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇଯିବି ?"

"ଆପଣ ଯଦି କିଛି ନ ଭାବନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କର ଜିନିଷପତ୍ର ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଥୋଇ ମୁଁ ସେଇ ବର୍ଥରେ ଟିକେ ଶୁଅନ୍ତି । କାରଣ, ମୁଁ ଶୋଇବା ପାଇଁ ବର୍ଥ ରିଜର୍ଭ କରି ପାରିନାହିଁ ।"

ଅଗତ୍ୟା ଭଦ୍ରତା ଖାତିରରେ କିଶୋର ବାବୁଙ୍କୁ ଆଗନ୍ତୁକର ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଅମୀୟ ବାବୁଙ୍କ ବର୍ଥଟିରେ ବିଛଣା କରି ଆଗନ୍ତୁକ ଜଣକ ଆରାମରେ ବିଶ୍ରାମ ନେଲେ ।

କିଶୋର ବାବୁ ପଚାରିଲେ, "ଆପଣ କେଉଁଯାଏଁ ଯିବେ ?"

"ହାବଡ଼ା ଷ୍ଟେସନ ଯାଏଁ" ଭଦ୍ରଲୋକ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

"ଯାହାହେଉ, ଆଜ ରାତିଟି ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସାଥୀ ପାଇଗଲି । ନୋହିଲେ ଏକାକୀ ମୋତେ ବଡ଼ ଖରାପ ଲାଗିଥାନ୍ତା ।"

"ହଁ, ସାଥୀ-ହୀନ ଯାତ୍ରା, ଯାତ୍ରା ନୁହେଁ, "କିଶୋର ବାବୁ !" ଆଗନ୍ତୁକର ମୁହଁରେ ନିଜର ନାମ ଶୁଣି କିଶୋର ବାବୁ ଚମକି-ପଡ଼ିଲେ । ପ୍ରଶ୍ନକଲେ—"ଆପଣ ମୋ ନାମ ଜାଣିଲେ କିପରି ?"

"ଆପଣଙ୍କ ବର୍ଥରେ ମରାଯାଇଥିବା କାଗଜ ଦେଖରୁ ।"

କିଶୋର ବାବୁଙ୍କର ସନ୍ଦେହ ନିମିଷକେ ଉଭେଇଗଲା । ସେ ହସି ହସି କହିଲେ, "ଆପଣଙ୍କର ନାମଟା ତ ମୁଁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାଣି ପାରିଲି ନାହିଁ ।"

"ମୋର ନାମ ମିଃ ଜୋସେଫ୍ ଜୋନ୍ସ୍ । କେବଳ ଜୋନ୍ସ୍, ଡାକିଲେ ବି ଚଳିବ ।"

"କଲିକତାରେ କ'ଣ ଆପଣ ଚାକିରି କରନ୍ତି ?"

"ନା—ବ୍ୟବସାୟ କରେ ।"

"ହଁ—ଯାହାର ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ମୂଳଧନ ଅଛି, ସେ ଚାକିରି କରି ମୁଣ୍ଡ ବିକିବ କାହିଁକି ?"

ଇତ୍ୟବସରରେ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ରୋଡ଼ ଷ୍ଟେସନ ଛାଡ଼ି ବିରାଟ ଲୌହଦାନବଟି ଧୂମ୍ର ଉଦ୍‌ଗୀରଣ କରି କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ହାବଡ଼ା ଅଭିମୁଖେ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି—ନିସ୍ତବ୍ଧ ରାତିର ଘନୀଭୂତ ଅନ୍ଧକାରର ବକ୍ଷକୁ ଚିରି ଅଣନିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି ତାର ଗନ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ । ରାତି ବେଶୀ ହୋଇଥିବାରୁ କ୍ରମେ ଶୈତ୍ୟର ପ୍ରକୋପ ବଢୁଥାଏ, କିନ୍ତୁ ରେଳଡବାର ଭେଣ୍ଟିଲେଟର ସବୁ ବନ୍ଦ ଥିବାରୁ ଡବାଟି ବେଶ୍ ଉଷ୍ମ ଥାଏ । ଗଭୀର ରାତି, ନିଥର ପ୍ରକୃତି ଓ କୋଳାହଳଶୂନ୍ୟ ବଗି, ରେଳଯାତ୍ରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ନିଦ୍ରାଦେବୀଙ୍କର ସହଚରୀ ଏମାନେ । ଏଣୁ ଉଲେନ୍ କମ୍ବଳ ଘୋଡ଼ି ହୋଇ କିଶୋର ବାବୁ ଆଉ ବେଶୀ ସମୟ ବର୍ଥରେ ଚେଇଁ ରହି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଧୀରେ ଧୀରେ ତନ୍ଦ୍ରାବିଜଡ଼ିତ ନେତ୍ର ଦୁଇଟି ତାଙ୍କର ବୁଜି ହୋଇ ଆସିଲା । ମିଃ ଜୋନ୍ସ କିନ୍ତୁ ଶୋଇ ନଥିଲେ, ଯଦିଓ ସେ ଶୋଇବାର ଅଭିନୟ କରି ବର୍ଥଟି ଉପରେ ଆଖି ବୁଜି ପଡ଼ି ରହିଥିଲେ । କିଶୋର

ବାବୁଙ୍କର ଆଖି ବନ୍ଦ ହେବାର ଦେଖି ମିଃ ଜୋନ୍ସ ବିଛଣାରୁ ଉଠିଲେ ଓ ତାଙ୍କର ଆଟାଚି ଖୋଲି ଗୋଟିଏ ବୋତଲ, କିଛି ତୁଳା ଓ କନା ଇତ୍ୟାଦି କାଢ଼ିଲେ ଓ ତାକୁ ଧରି ବଗି-ସଂଲଗ୍ନ ବାଥ୍ରୁମକୁ ଗଲେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ବାଥ୍ରୁମ୍ରୁ ବାହାରି ଆସି ଅନ୍ଧାରେ ଠିଆ ହୋଇ କିଶୋରବାବୁଙ୍କୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲେ । କିଶୋର ବାବୁ ସେତେବେଳକୁ ସୁପ୍ତ । ପାର୍ଥିବ ଜଗତରୁ ବହୁ ଦୂରରେ ନିଦ୍ରା ଦେବୀଙ୍କର ସୁକୋମଳ କୋଡ଼ରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ଜୀବନର ଦୁଃଖ, ଗ୍ଲାନି, ଅବସାଦ ସବୁ କିଛି ପାଶୋରି ପକାଇଥାନ୍ତି । ମିଃ ଜୋନ୍ସ ଧୀରେ ଅଥଚ ଅତି ସନ୍ତର୍ପଣରେ ଲାଇଟ୍ର ସ୍ୱିଚ୍ ପାଖକୁ ଆସି ଲାଇଟ୍ ଲିଭାଇ ଦେଲେ । ତାପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ କିଶୋର ବାବୁଙ୍କ ବର୍ଥ୍ ନିକଟକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ।

ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ପରେ ରେଲ ଡବା ଭିତରର ସେହି ଘନ ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ କିଶୋର ବାବୁଙ୍କର ରୁଦ୍ଧ କଣ୍ଠର ଚିତ୍କାର ଶୁଣାଗଲା । ଠିକ୍ ଯେପରି ମନେ ହେଲା କିଶୋରବାବୁ ଅଣନିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ ଯାଉଛନ୍ତି ଓ ଅସ୍ୱସ୍ତି ଯୋଗୁଁ ଚିତ୍କାର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ କଣ୍ଠ ତାଙ୍କର ରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଆସୁଥିବାରୁ ଚିତ୍କାର କରି ପାରୁନାହାନ୍ତି । କ୍ରମେ କିଶୋର ବାବୁଙ୍କର କଣ୍ଠସ୍ୱର କ୍ଷୀଣରୁ କ୍ଷୀଣତର ହୋଇ ଶେଷକୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ଓ ଠିକ୍ ତାର ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ନିଜସ୍ୱୀର ଦୃପ୍ତ କଣ୍ଠର ଏକ ବିକଟାଳ ଅଟ୍ଟହାସ୍ୟ ବଗି ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଘନୀଭୂତ ଅନ୍ଧକାର ଭେଦି ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ କରି ପବନରେ ମିଳାଇ ଗଲା ।

× × × ×

ଟ୍ୟାକ୍ସି ଭିତରୁ କୁଦି ପଡ଼ି ଅମ୍ରୀସୁବାବୁ ନଦୀର ଗଭୀର ଗର୍ଭଦେହରେ ପଡ଼ିଲେ ଓ ଅଥଳ ଜଳ ମଧ୍ୟରେ ବୁଡ଼ିଗଲେ ।

ଜୀବନର ସ୍ୱାଦ ଯେ ଥରେ ଚାଖିଛି, ସେ ଆଉ ମରିବାକୁ ଚାହେଁନା, ବଞ୍ଚିରହିବାର ମୋହ ତାକୁ ମରଣର ଶେଷ ଦ୍ୱାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଆଶା ଓ ଭରସା ଦେଇଥାଏ । ସେହି ଆଶା ଓ ଭରସାକୁ ନେଇ ମନୁଷ୍ୟ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ତାର ସମସ୍ତ କଳ, ବଳ, କୌଶଳ ପ୍ରୟୋଗ କରେ । ଅମିୟବାବୁଙ୍କ ପକ୍ଷେ ତାହା ହିଁ ସମ୍ଭବ ଥିଲା । ସେ ସନ୍ତରଣ ପଟୁ ଥିଲେ । ତେଣୁ ଅକ୍ଲେଶରେ ନଦୀରେ ପହଁରି ସେ ଆସି କୂଳରେ ଲାଗିଲେ ।

ପାଣିରୁ ଉଠି ଅମିୟବାବୁ ନଦୀର ବାଲିରେ କିଛି ସମୟ ବସିଲେ । କ୍ଲାନ୍ତ, ଶ୍ରାନ୍ତ, ଶରୀର ତାଙ୍କର ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟାରେ ଲୋଟାଇ ଦେଲେ । ଉପରେ ତାରକା ଖଚିତ ନୀଳ ଚନ୍ଦ୍ରାତପ, ତଳେ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ବାଲୁକାରାଶି, ନିର୍ଜନ ପ୍ରାନ୍ତର ଓ ଗଭୀର ନିଶୀଥ । ମନେ ହେଉଥିଲା ସତେ ଯେପରି ଏକ ଅଶରୀରୀର ପ୍ରେତାତ୍ମା ଏହି ଗଭୀର ନିଶୀଥରେ ନିର୍ଜ୍ଜନ ପ୍ରାନ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ଘୂରି ବୁଲୁଛି । ଅମିୟ ବାବୁଙ୍କର ପୋଷାକପତ୍ର ସବୁ ଓଦା ହୋଇଯାଇଥିଲା । ନଦୀକୂଳଆ ଶୀତୁଆ ପବନ ଦେହରେ ଲାଗି ଦେହ ତାଙ୍କର ଶୀତରେ ଥରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ତେଣୁ ସେ ଆଉ ସେଠାରେ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ କୌଣସି ଗ୍ରାମର ଅନ୍ୱେଷଣରେ ଚାଲିଲେ । ନଦୀବନ୍ଧ ଟପିବା ପରେ ସେ ଏକ ଭଲ ରାସ୍ତା ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ ଓ ସେହି ରାସ୍ତାରେ କିଛି ଦୂର ଗଲା ପରେ ସେ ରେଲ ସିଗ୍‌ନାଲ୍‌ର ନାଲି ନେଳି ଆଲୁଅ ଦେଖି ପାରିଲେ । ପ୍ରାଣରେ ତାଙ୍କର ଏକ କ୍ଷୀଣ ଆଶା ସଞ୍ଚାର ହେଲା । ସେହି ଆଲୁଅକୁ ଲକ୍ଷ କରି ସେ ଧାଇଁବାକୁ ଲାଗିଲେ । ପ୍ରାୟ ଅଧଘଣ୍ଟାଏ ଦୌଡ଼ିବା ପରେ ସେ ଷ୍ଟେସନ୍ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚି ଜାଣିଲେ ଯେ ତାହା ଭୁବନେଶ୍ୱର ଷ୍ଟେସନ । ତେଣୁ ସେ କାଳ ବିଳମ୍ବ ନ କରି

ଷ୍ଟେସନ ପାଖରୁ ଖଣ୍ଡେ ରିକ୍ସା କରି ଥାନାକୁ ଗଲେ ଓ ସେଠାରେ ଲୁଗାପଟା ବଦଳାଇ ସାଷ୍ଟାମ ହେଲା ପରେ, ଘଟିଥିବା ସମସ୍ତ ଘଟଣାଟି ଇନ୍ସ୍ପେକ୍ଟରଙ୍କୁ କହିଲେ । ସେହିଠାରୁ କଟକକୁ ଫୋନ କରି ବୁଝିଲେ ଯେ ମନୋରମାଙ୍କ ବିଷୟରେ ତାଙ୍କୁ ଯାହା କୁହା ଯାଇଥିଲା ତାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମିଥ୍ୟା ଅଟେ ।

କିଶୋରବାବୁ ଯେ ନିଶ୍ଚୟ କୌଣସି ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବେ, ଏହା ତାଙ୍କୁ କାହିଁକି ସ୍ପଷ୍ଟ ମନେ ହେଲା । ତେଣୁ ହାବଡ଼ା ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍‌ରେ କଟକ ବଗିରେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା କିଶୋର ବାବୁଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ଖଡ଼ଗପୁର G.R.P.କୁ ୱାର୍‌ଲେସ୍‌ରେ ଜଣାଇ ଦେବାକୁ ଜଣେ କନଷ୍ଟବଲ ହାତରେ ସେ ଲେଖି ୱାର-ଲେସ୍ ଅଫିସକୁ ପଠାଇଦେଲେ ଓ ଘଟଣାଟିର ଆମୂଳ ଚୂଳ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି S.P.ଙ୍କ ପାଖକୁ ଏକ ପତ୍ର ଲେଖି ସ୍ପେସିଆଲ୍ ମ୍ୟାସେଞ୍ଜର ହାତରେ କଟକ ପଠାଇଦେଲେ ।

ସେତେବେଳକୁ ହାବଡ଼ା ମେଲ୍‌ର ସମୟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଅମିୟ ବାବୁ ଆଉ କାଳ ବିଳମ୍ବ ନ କରି ଷ୍ଟେସନ୍ ଅଭିମୁଖରେ ବାହାରିଲେ ।

× × × ×

କିଶୋର ବାବୁଙ୍କର ଆଖି ଫିଟିଲା ବେଳକୁ ଦେଖିଲେ ଯେ, ସେ ଏକ ଦୁଗ୍ଧଫେନନିଭ ଶଯ୍ୟାରେ ଶାୟିତ । ନିକଟରେ ଅମିୟ ବାବୁ ବସିଛନ୍ତି ଓ ଦୂରରେ ଜଣେ ନର୍ସ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଛି । ପ୍ରଥମେ ସେ ତାଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତି ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଧୀରେ ଧୀରେ ଅମିୟ ବାବୁଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, "ମୁଁ କେଉଁଠି ସାର୍ ?"

"ତୁମେ ପରା ବର୍ତ୍ତମାନ ଖଡ଼ଗପୁର ହସ୍‌ପିଟାଲ୍‌ରେ ।"

"କାହିଁକି ?"

"ତୁମର କ'ଣ ମନେ ପଡ଼ୁନାହିଁ କିଶୋର, ତୁମେ ପରା ତୁମ ବଗିରେ ବେହୋସ୍ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଜି: ଆର: ପି: ପୋଲିସ୍ ତୁମକୁ ଏଠାକୁ ଆଣିଛନ୍ତି । ତୁମକୁ କ୍ଲୋରଫର୍ମ ଦେଇ ଅଚେତ କରାଯାଇଥିଲା ।"

ଏହି ସମୟରେ ନର୍ସଟି କଫି ଟିକିଏ ଆଣିଦେଲା । କିଶୋର ବାବୁ ତାକୁ ପି' ଦେଇ କିଛି ସମୟ ଚୁପ୍ ହୋଇ ବସି ରହିଲେ । ଧୀରେ ଧୀରେ ତାଙ୍କର ମାନସ ପଟରେ ଗତ ରାତିର ସମସ୍ତ ଘଟଣା ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇ ଉଠିଲା ଓ ସେ ଭୟାବହ ଘଟଣାର ବିବରଣୀ ଅମୀୟ ବାବୁଙ୍କ ଆଗରେ କହିଲେ । ଅମୀୟ ବାବୁ ମଧ୍ୟ କିପରି ଶତ୍ରୁଦ୍ୱାରା କବଳିତ ହୋଇଥିଲେ ଓ ଶେଷକୁ ଆପ୍ରାଣ ଚେଷ୍ଟାକରି ମୁକ୍ତି ପାଇଲେ ତାହା ମଧ୍ୟ କିଶୋରବାବୁଙ୍କୁ କହିଲେ । "ଅବଶ୍ୟ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଯେ, ଶତ୍ରୁ ଜୀବନ ନେଇ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆମର ସମସ୍ତ ଦରକାରୀ କାଗଜପତ୍ର ଯାହାକି ମୁଁ ମୋର ଚମଡ଼ା ସୁଟ୍‌କେଶ୍‌ରେ ବଗି ଉପରେ ରଖି ଆସିଥିଲି, ତାହା ସେମାନେ ଅପହରଣ କରି ନେଇଛନ୍ତି ।"

ଏହି ସମୟରେ ଡ଼ାକ୍ତର ରାଓ ହସି ହସି ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ ଓ କହିଲେ; "ମି: କିଶୋର, ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମେ ବିପମୁକ୍ତ ।" ତାପରେ ଅମୀୟବାବୁଙ୍କୁ ଚାହିଁ କହିଲେ, "ମି: ଦାସ, ଆଉ ଭୟ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । କ୍ଲୋରଫର୍ମର ନିଶା ଛାଡ଼ିଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଆଉ ଦିନେ ଦୁଇ ଦିନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ରାମ ଦରକାର । ଆପଣ ଯଦି ଚାହାନ୍ତି ତେବେ ଆମେ ଆଜି ଆପଣଙ୍କୁ ଉପସ୍ଥାପିତ (Discharge)କରି ଦେଇପାରୁ ।"

ଅମୀୟ ବାବୁ ଭାବିଲେ, ବସି ରହିବାର ବେଳ ଏ ନୁହେଁ । ଶତ୍ରୁ ଯେଉଁ 'ଯୁଦ୍ଧଂ ଦେହି' ଡାକ ଦେଉଛନ୍ତି ତାର ପ୍ରତିବାଦ ନକଲେ ତାଙ୍କର ଦୁର୍ବଳତା ଜଣା ପଡ଼ିବ । କୌଣସି ପ୍ରକାରେ କଲିକତା ଗଲେ ହେଲା । ତେଣୁ ସେ ସେହିଦିନ ରାତିରେ କଲିକତା ଯିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ । ସେହି ମର୍ମରେ ସେ କଲିକତାର ସ୍ପେସାଲ ବ୍ରାଞ୍ଚକୁ ଟେଲି ଗ୍ରାମ କରି ଜଣାଇ ଦେଲେ ।

(୮)

ସକାଳୁ ହାବଡ଼ା ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ କଲିକତା ସ୍ପେସାଲ ବ୍ରାଞ୍ଚର ଇନ୍‌ସ୍‌ପେକ୍ଟର ଅତୁଲ ବାବୁ ଆସି ଅମୀୟ ବାବୁ ଓ କିଶୋର ବାବୁଙ୍କୁ ସୁପ୍ରଭାତ ଜଣାଇଲେ ଓ ଜିପ୍‌ରେ ବସାଇ ନିଜ ଘରକୁ ନେଇଗଲେ ।

ଅମୀୟ ବାବୁ ଅତୁଲ ବାବୁଙ୍କ ଘରେ ଶୀଘ୍ର ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ସେଠାରେ ପୋଲିସ୍ ଅଫିସ୍‌କୁ ଗଲେ ଓ ସେଠାର ସମସ୍ତଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ପରିଚିତ ହୋଇ ନିଜର ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାଥମିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ ।

× × × ×

ଅମୀୟ ବାବୁଙ୍କର କଲିକତାରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିବା ଆଜକୁ ତିନି ଦିନ ହୋଇ ଗଲାଣି । ଏହା ମଧ୍ୟରେ ସେ ପ୍ରାୟ କଲିକତା ସହରର ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥାନ ସହ ପରିଚିତ ହୋଇ ଗଲେଣି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବଡ଼ ବଡ଼ ହୋଟେଲ୍, କ୍ଳବ୍, ଲଜିଙ୍ଗ ହାଉସ ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଇତ୍ୟାଦି ଥରେ ଦୁଇଥର ବୁଲି ଆସିଲେଣି; କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧିର ସୁଯୋଗ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ପାଇନାହାନ୍ତି । ଯେତେ ଯେଉଁଠାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, ସବୁଠାରୁ ବ୍ୟର୍ଥତାର ନିଶ୍ୱାସ ମାତ୍ର ଫେରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେ ଏଥିରେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିବା ଲୋକ ନୁହନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ

ଯେ .କଲିକତାରୁ ହିଁ କେବଳ ଦସ୍ୟୁ ଦଳର ସନ୍ଧାନ ତାଙ୍କୁ ଦିନେ ନା ଦିନେ ନିଶ୍ଚୟ ମିଳିବ । ସେହି ଅନିଶ୍ଚିତ ଦିନର ଆଶାରେ ଓ ତାର ସମୟ ଓ ସୁଯୋଗର ଅପେକ୍ଷା କରି ସେ ଦିନ ରାତି ଅନିଦ୍ରା ଓ ଅନାହାରରେ ପାଗଳଙ୍କ ପରି ଖୋଜି ବୁଲୁଥାନ୍ତି ।

ସେ ଦିନ ବୁଲି ବୁଲି ସଞ୍ଜବେଳକୁ ନୈରାଶ୍ୟ ମନରେ କିଶୋର ବାବୁ ଓ ଅମିୟ ବାବୁ ହୁଗୁଳି ନଦୀ କୂଳରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟରେ ବସି ମନର ଅବସାଦ ଓ ଦେହର କ୍ଳାନ୍ତି ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଚା’ ପିଉଥାନ୍ତି । ଅମିୟ ବାବୁଙ୍କର ମୁଖ ମଣ୍ଡଳ ବ୍ୟର୍ଥତାର ପରିଣରେ ଗମ୍ଭୀର ଓ ଭାବାକୁଳ ହୋଇ ଉଠିଥାଏ । ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ଏଇ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ହାର୍ ଯାହାକି ତାଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ଦାରୁଣ ଆଘାତ ଦେଇ ତାଙ୍କର ଅନୁସନ୍ଧିତ୍ସୁ ପ୍ରକୃତିରେ ଯବନିକା ଟାଣି ଦେବାକୁ ଯାଉଛି । ଭବିଷ୍ୟତ ଅନୁସନ୍ଧାନର କଳ୍ପନା ଓ ଯୋଜନା ସବୁ ତାଙ୍କର ବ୍ୟର୍ଥତାରେ ପରିଣତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ଶୁଷ୍କ ପ୍ରାଣରେ ଗରମ ଚା’ରୁ ଟିକେ ଟିକେ ଓଠରେ ନେଇ ସେ ଭାବୁଥାନ୍ତି ତାଙ୍କର ଆଗାମୀ ଭବିଷ୍ୟତର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ଚା’ତକ ଶେଷ କରି ଦେଇ କିଶୋର ବାବୁ କହିଲେ, “ଆଉ ଏଠାରେ ଏପରି ବୁଲିଲେ କ’ଣ ମିଳିବ ସାର ? ଚାଲନ୍ତୁ କଟକ ଫେରିଯିବା ।” “ଯିବାତ ନିଶ୍ଚୟ, କିନ୍ତୁ କପରି, କେଉଁ ମୁହଁରେ ଫେରିବା ? କୈଫିୟତ କ’ଣ ଦେବା ?” ଅନ୍ୟ ମନସ୍କ ରୂପେ ଅମିୟବାବୁ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

“କାହିଁକି, ଏଠାରେ ତ C. I. D.ମାନେ ଆମ କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପ ଦେଖି ହସିଲେଣି । ବିଦ୍ରୂପ ମଧ୍ୟ କଲେଣି । ବିଦେଶରୁ

ବଦ୍ରୂପ ସହିବା ଅପେକ୍ଷା ନିଜ ଦେଶ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ନିନ୍ଦା ଶୁଣିବା ବରଂ ଶ୍ରେୟସ୍କର ।

ଅମିୟ ବାବୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ ନୀରବରେ ବସି ରହିଲେ । ମୁଖ ତାଙ୍କର ଗମ୍ଭୀର ଓ ଭାବାକୁଳ—ମନମଧ୍ୟରେ ସହସ୍ର ଭାବନା ରାଶିର ଆଲୋଡ଼ନ—କପୋଳ କୁଞ୍ଚିତ—ଓ ନେତ୍ର ପଲକ ହୀନ—ସ୍ଥିର······ମୂକଙ୍କ ପରି ଶୂନ୍ୟମନରେ ବାହାରକୁ ଚାହିଁ ବସିଥାନ୍ତି । ଅଦୂରରେ ହୁଗୁଳୀ ନଦୀ ସେ ଜାହାଜର ଜେଟୀ ସମ୍ମୁଖରେ କୃଷ୍ଣ ପିଚୁରାସ୍ତା, ଅସଂଖ୍ୟ ଯାନ ବାହାନର ସ୍ରୋତ ଓ ଗଗନର ଛାୟାପଥ ସମ ଅସଂଖ୍ୟ ଆଲୋକର ବୀଥି ।·········
ହଠାତ୍ କାହିଁକି ଅମିୟ ବାବୁଙ୍କର ଚକ୍ଷୁ ସ୍ଥିର ହୋଇଗଲା, ସେ ଚମକିଲା ପରି କହିଲେ, "ଦେଖିଲୁ କିଶୋର, ସେଇପରି କାଳିଆ ଅଷ୍ଟିନ୍‌ଟିଏ ନା—"

"କାହିଁ ?"—

ବ୍ୟଗ୍ରତା ସହକାରେ ଅମୀୟବାବୁ କହିଲେ, "ଏଇ ଯେଉଁ ଆସୁଛି—କୁମାରର ଅଷ୍ଟିନ୍ ନୁହେଁତ ?"

"କୁମାରର ଅଷ୍ଟିନ୍ ସେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଦେଖି ଆସିଥିଲେ ।"

"ଏ ବୃନ୍ଦାବନ ମଧ୍ୟରେ ନେଇ ଆସିବା ଅସମ୍ଭବ କି'ଣ ?"

ଗାଡ଼ିଟି ସେତେବେଳକୁ ଦୋକାନ ନିକଟକୁ ଆସି ଯାଇଥିଲା ।

ଅମୀୟ ବାବୁ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଗାଡ଼ି ଭିତରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକଲେ । ଗାଡ଼ି ଭିତରଟା ଅନ୍ଧାର ଯୋଗୁଁ ସବୁଓ ପରିଷ୍କାର ଦେଖାଯାଉ ନ ଥିଲା । ତଥାପି ପ୍ୟାନେଲ୍ ଲାଇଟ୍‌ର କ୍ଷୀଣ ଆଲୋକରେ ଦେଖି

ପାରିଲେ ଯେ, କେହି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସାହେବୀ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଏକାକୀ ବସି ଗାଡ଼ିଟି ଚଳାଉଛନ୍ତି । କ୍ରମେ ଗାଡ଼ିଟି ଯେତେବେଳେ ଅମିୟ ବାବୁ ବସିଥିବା ରେଷ୍ଟୁରାଂର ସାମନା ଦେଇ ପାର ହୋଇଗଲା, ସେତେବେଳେ ଦୋକାନ ସାଇନ୍ ବୋର୍ଡ଼ରେ ଆଲୋକରେ କେତେ ସେକେଣ୍ଡ ପାଇଁ ଗାଡ଼ିର ଭିତରଟା ଆଲୋକିତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ସେହି କ୍ଷଣିକ ଆଲୋକରେ ଅମିୟ ବାବୁ ଯାହା ଦେଖିଲେ, ଆନନ୍ଦରେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠି ଡାକିଲେ "କିଶୋର—କୁମାରକୁ ପାଇଛି !"—କିଛି ନବୁଝିଲା ପରି କିଶୋର ବାବୁ ପଚାରିଲେ "କାହିଁ"—?

"ଏଇ ଆଗରେ ସେଇ ଅଷ୍ଟିନ୍‌କାର ଚଳାଇ ଚାଲିଗଲା । ଆସ ତା'ର ପିଛା ଧରିବା" କହି ଅମିୟ ବାବୁ ରେଷ୍ଟୁରାଂ ଭିତରୁ ବାହାରକୁ ଦୌଡ଼ି ଆସିଲେ ଓ ରାସ୍ତାକଡ଼ରେ ଥୋଇଥିବା ତାଙ୍କର ମଟରସାଇକେଲରେ ଷ୍ଟାର୍ଟ୍ ଦେଲେ । କିଶୋରବାବୁ ଦୋକାନୀକୁ ଗୋଟିଏ ଟଙ୍କା ପକାଇ ଦେଇ ମଟର ସାଇକେଲ୍ ପଛରେ ବସି ପଡ଼ିଲେ ।

ମଟରଟି ବହୁ ରାସ୍ତା, ଗଳି, ଦେଇ ଆଗେ ଆଗେ ଛୁଟିଥାଏ । ପଛରେ ତାର ଗତିକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଅମିୟବାବୁ ମଟର ସାଇକେଲ ଛୁଟାଇଥାନ୍ତି । ଏହିପରି ସହରର ନାନା ରାସ୍ତାଦେଇ ଶେଷକୁ ମଟରଟି ସହର ରାସ୍ତା ଛାଡ଼ି ମଫସଲ ରାସ୍ତା ଧରିଲା । ନିର୍ଜନ ରାସ୍ତାପାଇ । କ୍ରମେ କାରଟିର ଗତି କ୍ଷିପ୍ର ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ଓ ସେହି ରାସ୍ତାରେ କିଛି ସମୟ ଚାଲିବା ପରେ ରାସ୍ତାନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଏକ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଦୁଇମହଲା କୋଠା ସାମନାରେ ଯାଇଁ ଅଟକିଗଲା । ଲୋକଟି ମଟରରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଯିବା ପରେ, ଅମିୟବାବୁ ଓ କିଶୋରବାବୁ

ମଟରେ ସାଇକେଲ ରଖି କୋଠା ନିକଟକୁ ଗଲେ । ଦେଖିଲେ କୋଠାଟି ଆଧୁନିକ ମଡ଼େଲରେ ତିଆରି, ସମ୍ମୁଖରେ ଚାର ଗୋଟିଏ ଗ୍ରେଟ ଫୁଲଭରା ବଗିଚା ; ଆଠ, ଦଶ ଗୋଟି ଜିପ୍ ଓ କାର୍ କୋଠାର ସାମନାରେ ଥୁଆ ହୋଇଥାଏ । ଉପରକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲେ ଯେ, କୋଠାରେ ବଡ଼ ସାଇନ୍‌ବୋର୍ଡ଼ଟାଏ ଲଗାଯାଇଛି । ତହିଁରେ ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର ଆଲୋକ ଖଞ୍ଜା ହୋଇଛି ଓ ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ମିନିଟ୍‌ରେ ୪ଥର ଲେଖାଏଁ ଆପେ ଲିଭିଯାଉଛି ଓ ପୁଣି ଜଳି ଉଠୁଛି । ସାଇନ୍‌ବୋର୍ଡ଼ଟିରେ ଇଂରାଜୀରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖା ହୋଇଛି "ହିଲ୍ ବାର" (Hill Bar) । ସାଇନ୍ ବୋର୍ଡ଼କୁ ପଢ଼ି ଅମୀୟ ବାବୁ ମନେ ମନେ ଠିକ୍ କଲେ ଯେ ଏହାଏକ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଧରଣର ହୋଟେଲ ନିଶ୍ଚୟ । ଏହା ଭାବି ଦୁହେଁ ହୋଟେଲ ଭିତରକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଗଲେ । ଜଣେ ବୟ ଆସି ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ ଜଣାଇ ସେମାନେ କ'ଣ ଚାହାନ୍ତି ବୋଲି ପଚାରିଲା । ବୟକୁ "ଆମ୍‌ଲେଟ୍ ଓ ଡ୍ରିଙ୍କ୍"ର ବରାଦ ଦେଇ ଅମୀୟ ବାବୁ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କଲେ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ବୟ ଦୁଇଟି ପାତ୍ରରେ ବରାଦ ଦେଇଥିବା ଜିନିଷମାନ ଆଣି ଟେବୁଲରେ ଥୋଇ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା । ଆମ୍‌ଲେଟ୍‌ରୁ ଖଣ୍ଡେ ଛିଣ୍ଡାଇ ପାଟିକୁ ନେଇ ଅମୀୟ ବାବୁ ମନେ ମନେ ଭାବୁଥାନ୍ତି, କୁମାର ତ ଏଠାକୁ ଆସିଲା ଆଉ ଏଠାରୁ ଗଲା କୁଆଡ଼େ ? ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଏହା ମଧ୍ୟରେ କେଉଁଠି ଅଛି ; ଏହା ଭାବି ସେ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଘରଟିକୁ ଚାହିଁବାକୁ ଲାଗିଲେ । ହଠାତ୍ ଉପର ବାଲ୍‌କନିକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲେ ଯେ ମଟରରେ ଆସିଥିବା ସେହି ଲୋକଟି ବାଲ୍‌କନି ଅତିକ୍ରମକରି ସିଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଅନ୍ୟ ଏକ କୋଠରୀକୁ ପଶିଯାଉଛି ।

ଅମୀପ୍ରବାବୁଙ୍କର ହାତ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ସେ ଉଠି ସେହି କୋଠରୀ ଆଡ଼କୁ ଗଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ସେଠାକୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ କୋଠରୀଟିର ଦ୍ୱାର ବନ୍ଦହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ତହୁଁ କୋଠରୀ ଭିତରକୁ ଯିବାର ଆଶା ଛାଡ଼ି ସେ କବାଟ ନିକଟରେ କାନଡେରି ଶୁଣିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଭିତରୁ କେତେ ଲୋକଙ୍କର ପାଟି ଶୁଭୁଥିଲା । ଟଙ୍କା ପଇସାର ଝଣଝାଣ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟ ଆସୁଥିଲା କିନ୍ତୁ ସେ ତହିଁରୁ କିଛି ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ । କୋଠରୀ ଭିତରେ କ'ଣ ହେଉଛି ତାହା ଦେଖିବାକୁ ସେ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ କିଛି ଦେଖି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଅଗତ୍ୟା ନିରାଶ ହୋଇ ନିଜ ସ୍ଥାନକୁ ଫେରିଆସିଲେ । ଟେବୁଲ ନିକଟରେ ବସି ଅମୀପ୍ରବାବୁ ପୁଣି ବୟକୁ ଡକାଇଲେ । ବୟ ଆସି କର୍କ ଫିଟାଇ ଦୁଇଟା ପେଗ୍‌ରେ ହୁଇସ୍କି ଢାଳିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଅମୀପ୍ରବାବୁ ବାଧାଦେଇ କହିଲେ,—"ନା—ସେ ଥାଉ, ବୋତଲଟା ତୁମେ ନେଇଯାଅ । ଆଉ ନିଅ ଏ ତୁମର ବକ୍‌ସିସ୍" କହି ଖଣ୍ଡିଏ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କିଆ ନୋଟ୍ ତା' ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲେ । ବୟଟି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କମ୍ପିତ ହସ୍ତରେ ଦାନ ଗ୍ରହଣ କଲା ।

ତାପରେ ଅମିପ୍ରବାବୁ ତାକୁ ସରଳ କଣ୍ଠରେ ପଚାରିଲେ, "ଆଚ୍ଛା କହିପାରିବ, ଆମେ ଠିକ୍ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ସେ କଳା ଅଷ୍ଟିନ୍‌କାରରେ କିଏ ଏଠାକୁ ଆସିଲେ ?"

"କାହିଁ ! କେହି ତ ନାହିଁ ।"

"ଏଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ବାଲ୍‌କନିରୁ ସେ ଘର ଭିତରକୁ ଯାଇଛନ୍ତି ।"

"ସେ—ସେ—" ବୟଟିର ମୁହଁ କଳା ପଡ଼ିଗଲା, ଓ ଛନ ଛନ ହୋଇ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଚାହିଁବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଅମୀୟବାବୁ ଜାଣିପାରିଲେ, ବସ୍ୟ ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ଛପାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ତଥାପି ସେ ପୁଣି ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ କହିଲେ, "ଆହୁରି ପୁରସ୍କାର ତୁମକୁ ଦେବି ।. କୁହ ସେ ଲୋକଟି କିଏ ? ତାଙ୍କ ନାମ କଣ ?"—ଥରେ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଛନ ଛନ ହୋଇ ଚାହିଁ ବସ୍ୟଟି ଧୀରେ ଧୀରେ କହିଲା, "ତାଙ୍କ ନା' ମୁଁ ଜାଣିନି ବାବୁ, କିନ୍ତୁ ଏତିକି ଜାଣେ ଯେ ସେ ଡ଼େକ୍‌ରେ କ'ଣ କାମ କରନ୍ତି । ଆମ ମେନେଜର ବାବୁଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ।"

"ଏଠାକୁ କ'ଣ ସେ ପ୍ରତିଦିନ ଆସନ୍ତି ?"

"ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିଦିନ ଆସନ୍ତି ।"

କେତେବେଳକୁ ଆସନ୍ତି ?

"ସ୍ଥିରିତ କିଛି ତାଙ୍କର ସମୟ ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା । ସେ ଯେତେ-ବେଳେ ଆସନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି, ସବୁବେଳେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ହୋଟେଲର ଫାଟକ ଖୋଲା ।"

ଅମୀୟବାବୁ ଆଉ କିଛି ପଚାରିଲେ ନାହିଁ । ବସ୍ୟଟି ତରତର ହୋଇ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା ।

ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କୁ ପଇସା ଦେଉଁ ଦେଉଁ ଅମୀୟବାବୁ ପଚାରିଲେ, "ଏଠାରେ କଣ ଲଜିଙ୍ଗ୍‌ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଅଛି ?"

"ନା ଆଜ୍ଞା ଲଜିଂ ପାଇଁ ଆମର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଲଜିଂ ହାଉସ ଅଛି । ଏଇ ଏଠାକୁ ଏକ ଫର୍ଲଙ୍ଗ ଦୂର ହେବ । ଆପଣ ରହିବେ ନା କ'ଣ ?"

"ହଁ—ଭଡ଼ା କେତେ ?"

"ଗୋଟିଏ କୋଠରୀକୁ ଦିନକୁ ଆଠଟଙ୍କା ମାତ୍ର ।"

"ଆଚ୍ଛା—ଦେଖିବା । ଯଦି ହୁଏ ତେବେ ମୁଁ କାଲି ସକାଳୁ ମୋର ଜିନିଷପତ୍ର ନେଇ ଆସିବି । ଏହା କହି ଅମୀୟବାବୁ ହୋଟେଲରୁ ବାହାରକୁ ଚାଲି ଆସୁଛନ୍ତି, ଏହି ସମୟରେ ହୋଟେଲ ଭିତରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଧରଣର ଗୀତ ଓ ବାଦ୍ୟ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ । ତହୁଁ ସେ ପୁଣି ଫେରିଆସି ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, "ଏଠି କଣ ଅପେରା ହୁଏ ?"

"ନା ଆଜ୍ଞା, ବେଳେ ବେଳେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଧରଣର ନୃତ୍ୟ ଏଠାରେ ହୁଏ ।"

"ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ଟିକେଟ୍ କେତେ ?"
"ଆଜି ପାଇଁ ଦୁଇଟଙ୍କା ମାତ୍ର ରଖାଯାଇଛି ।"

ଅମୀୟବାବୁ ଚାରିଟଙ୍କା ଦେଇ ଦୁଇଟି ଟିକେଟ୍ ନେଇ ଭିତରକୁ ଗଲେ ।

ଭିତରକୁ ଯାଇଁ ଦେଖନ୍ତି ତ ଏକ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ହଲ୍ । ଭିତରଟି ଚମତ୍କାର ରୂପେ ସଜ୍ଜିତ ହୋଇଛି । ବିଭିନ୍ନ ଧରଣର ଓ ରଙ୍ଗର ଆଲୋକମାନ ଝୁଲା ଯାଇଅଛି ଓ ତାହା ସଜାଇ ରଖିବାର କାଇଦା ଦେଖି ଅମୀୟବାବୁ ମନେ ମନେ ପ୍ରଶଂସା ନକରି ରହିପାରିଲେ ନାହିଁ । ହଲ୍‌ଟିର ଅନ୍ୟପଟେ ପେଣ୍ଡାଲ୍ । ସେଥିରେ ଦୁଇଟି ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗ, ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗୀ ନୃତ୍ୟ କରୁଥାନ୍ତି । ସାମନାରେ ଇଂରାଜ ଧରଣର ବ୍ୟାଣ୍ଡପାର୍ଟି । ସେମାନଙ୍କ ପଛରେ ଦର୍ଶକମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନ । ଅନେକ ଦର୍ଶକ ବସିଥାନ୍ତି ଓ ନୃତ୍ୟ ଦେଖିବାରେ ମଗ୍ନ ହୋଇ ଯାଇଥାନ୍ତି । ହୋଟେଲର ବୟମାନେ ଦର୍ଶକମାନଙ୍କର ବରାଦ ଅନୁଯାୟୀ ମଦ, ସୋଡ଼ା ଓ ସିଗାରେଟ୍ ପରିବେଷଣରେ ବ୍ୟସ୍ତ

ଆନ୍ତି । ମୋଟ ଉପରେ ହଲ୍‌ଟି ନୃତ୍ୟ, 'ବାଦ୍ୟ, ମଦ ଓ ସିଗାରେଟ୍ ଧୂଆଁରେ ସରଗରମ ହୋଇ ଉଠିଥାଏ ।

ଅମୀୟବାବୁ ଦର୍ଶକମାନଙ୍କର ପଛରେ ଠିଆହୋଇ ଥରଥର କରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ଆଖି ବୁଲାଇ ଆଣିଲେ । ପେଣ୍ଡାଲ ସାମନାରେ ବସିଥିବା ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣଙ୍କ ଉପରେ ତାଙ୍କର ନେତ୍ର ସ୍ଥିର ହୋଇଗଲା । ସେ ମନେ ମନେ ଭାବିଲେ, "ସେହି ଲୋକଟିତ ନିଶ୍ଚୟ ; ପ୍ରାୟ ଏକଘଣ୍ଟା କାଳ ଯାହା ମଠର ପଛରେ ସାଇକେଲ୍ ଛୁଟାଇ ସେ ଏଠାକୁ ଆସିଛନ୍ତି !!" ଏହା ଭାବି ଅମୀୟ ବାବୁ ସେହିଠାରେ ବସିରହି କେବଳ ସେହି ଲୋକଟିର ଗତିବିଧିକୁ ଲକ୍ଷ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ପ୍ରାୟ ଅଧଘଣ୍ଟା ପରେ ସେହି ଲୋକଟି ଉଠି ବାହାରକୁ ଗଲା ଓ ଖଣ୍ଡିଏ ସିଗାରେଟ୍ ଲଗାଇ ବରଣ୍ଡାରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଅନ୍ୟ ଏକ ରାସ୍ତା ଧରିଲା । ଅମୀୟବାବୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ତାର ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଲେ । ଅନ୍ଧାରରେ କିଛି ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରି ଲୋକଟି ଏକ ଫାଟକ ଦେଇ ଭିତରକୁ ଗଲା ଓ ନିକଟରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଛୋଟ କୋଠରୀର ଆଲୋକ ଜଳାଇ ତା' ଭିତରେ ବସି ରହିଲା ।

ଅମୀୟବାବୁ ଦେଖିଲେ, ତାହା ହୋଟେଲର ପଛପଟେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ବଗିଚା ଓ ବଗିଚା ମଧ୍ୟରେ ସେହି ଗୋଟିକ ମାତ୍ର ଛୋଟ କୋଠରୀ, ଯେଉଁଠିକି ସେ ଲୋକ ଜଣକ ବସିଛି । ସେ ଲୋକଟିକୁ ଚିହ୍ନିବା ପାଇଁ ଚାହିଁଲେ, କିନ୍ତୁ ଲୋକଟି ଦ୍ୱାର ଆଡ଼କୁ ପଛକରି ବସିଥିବାରୁ ତା'ର ମୁହଁକୁ ଭଲ ରକମ ଦେଖି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଏହି ସମୟରେ ହଠାତ୍ ସେ କୋଠରୀରେ ଥିବା ଫୋନ୍‌ଟି ବାଜି ଉଠିଲା । ଲୋକଟି କାନରେ ଦେଇ କ'ଣ ଶୁଣିଲା ଓ ଥୋଇ

ଦେଲା । ପୁଣି ମିନଟ୍କ ପରେ ଫୋନ ଉଠାଇ କ'ଣ କହିବାକୁ ଲାଗିଲା । କହିସାରି ଫୋନଟି ଥୋଇଛି କି ନାହିଁ ହୋଟେଲ ଭିତର ପେଣ୍ଡାଲର ଘଣ୍ଟି ବାଜି ଉଠିଲା ଓ ଦର୍ଶକମାନଙ୍କର ପାଟିରେ ହୋଟେଲଟି କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ମୁଖରିତ ହୋଇ ଉଠିଲା ।

ଅମୀୟ ବାବୁ ଭାବିଲେ ଯେ ପେଣ୍ଡାଲରେ ହେଉଥିବା ନାଚ ନିଶ୍ଚୟ ଭାଙ୍ଗିଲା । ହୋଟେଲଟିରୁ ସମସ୍ତ ଲୋକ ପ୍ରାୟ ୧୫ ମିନଟ୍ ମଧ୍ୟରେ ବାହାରି ଚାଲିଗଲେ । ଏତେ ବଡ଼ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ହୋଟେଲ୍ ଯେଉଁ ପନ୍ଦର ମିନଟ୍ ପୂର୍ବରୁ ଜନ-କୋଳାହଳରେ ଭରି ଉଠିଥିଲା ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଏପରି ନିଶବ୍ଦ ହୋଇ ଯାଇଛି ଯେ, ପିନ୍ ପକାଇଲେ ମଧ୍ୟ ଶବ୍ଦ ହେବ । ତା'ପରେ ହୋଟେଲର ଫାଟକ ଧୀରେ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ଓ ପ୍ରାୟ ଅଧିକାଂଶ ଆଲୋକ ଲିଭିଗଲା । ଅମୀୟ ବାବୁ ତାଙ୍କ ହାତ ଘଡ଼ିକୁ ଚାହିଁ ଦେଖନ୍ତି ତ ରାତି ୧୨ଟା ବାଜିଲାଣି । ଏହି ସମୟରେ ବଗିଚାଟିର ଫାଟକ ବାଗରୁ ଚାରି ଜଣ ଲୋକ ସେହି କୋଠରୀ ନିକଟକୁ ଆସୁଥିବାର ସେ ଦେଖିପାରିଲେ । ଏମାନେ କିଏ ତାହା ଜାଣିବାପାଇଁ ଅମୀୟ ବାବୁ ଗୋଟିଏ ଫୁଲ ଗଛର ଆଡ଼ୁଆଳରେ ଲୁଚି ରହିଲେ ।

ଲୋକ ଚାରିଜଣ କୋଠରୀ ଭିତରକୁ ଯାଇଁ ଆଗରୁ ବସିରହିଥିବା ଲୋକଟିକୁ ପଚାରିଲେ,—"ଦଳପତିଙ୍କଠାରୁ ଫୋନ ଆସିଲାଣି ?" —ଲୋକଟି ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ଉତ୍ତର ଦେଲା, "ହଁ—ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କର ଫୋନ ଶୁଣି ପରେ ଆପଣଙ୍କୁ ହୋଟେଲ୍ ବନ୍ଦକରି ଆସିବାକୁ ଫୋନକରିଥିଲି ।" ଏହାପରେ ସେ ଲୋକ ଚାରିଜଣ କୋଠରୀର କବାଟ ଭିତରୁ ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ । ଅମୀୟ ବାବୁଙ୍କର ଦେଖିବାର ଆଶା ଲୋପ ହୋଇଗଲା । ସେ ମନ ଦୁଃଖରେ ଦେଖିବାର ଅନ୍ୟ ପଥ

ଆବିଷ୍କାର କରିବାପାଇଁ ଘରଟିର ଚାରିପଟ ବୁଲିଲେ । ପଛପଟକୁ ଯାଇଁ ଦେଖନ୍ତି ତ ଗୋଟିଏ କାଚର ଝରକା ଅଛି । ସେହିଠାରେ କିଛି ଦୂରରେ ଠିଆହେଲେ ଭିତରଟି ବେଶ୍ ପରିଷ୍କାର ଦେଖାଯାଉଛି । ତହୁଁ ଅମୀୟ ବାବୁ ଗୋଟିଏ ଗଛ ଆଢୁଆଳରେ ଠିଆ ହୋଇ କୋଠରୀ ଭିତରର ଅବସ୍ଥା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଘରଟି ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଟେବୁଲ୍ ପଡ଼ିଥାଏ ଓ ତାର ଚାରିପଟେ ପାଞ୍ଚଜଣ ଯାକ ବସିଥାନ୍ତି । ପଛରେ ଆସିଥିବା ଚାରିଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସେ ଜଣଙ୍କୁ ମାତ୍ର ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ ଯେ ସେ ହେଉଛି ହୋଟେଲର ମ୍ୟାନେଜର, କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ ନାହିଁ । କୁମାରକୁ ସେଠାରେ ନଦେଖି ଭାବିଲେ, ପ୍ରଥମେତ ଏଠାକୁ କୁମାର ଆସିଥିଲା, ପୁଣି ଗଲା କୁଆଡ଼େ ? ଦ୍ୱାରକୁ ପଛକରି ଯେଉଁ ଲୋକଟି ପ୍ରଥମେ ଆସି ବସି ଥିଲା, ଝରକା ବାଟେ ତାର ମୁହଁଟି ପରିଷ୍କାର ଭାବେ ଅମୀୟ ବାବୁ ଦେଖିପାରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ତ କୁମାର ନୁହେଁ । ତେବେ କ'ଣ ଭୁଲରେ ଆଉ କାହାକୁ କୁମାର ବୋଲି ଭାବି ଏତେବେଳଯାଏଁ ବୃଥାରେ ସେ ତା'ର ଅନୁସରଣ କରିଛନ୍ତି । ଅମୀୟ ବାବୁ ସେ ଲୋକଟିକୁ ପୁଣି ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ଦେଖିଲେ ଓ ମନେ ମନେ ଠିକ୍‌କଲେ ଯେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ କୁମାର ନୁହେଁ । ଅବଶ୍ୟ କୁମାରର ମୁଖର କେତେକ ଅଂଶ ସହିତ ଏ ଲୋକଟିର ମୁଖର କେତେକାଂଶର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ସମ୍ମୁଖରୁ ଲୋକଟିକୁ ଦେଖିଲେ ନିର୍ଭୁଲ୍ ରୂପେ ବୁଝାଯାଇପାରେ ଯେ, ସେ କୁମାର ନୁହେଁ । ନିଜର ଏତେବଡ଼ ଭୁଲପାଇଁ ଅମୀୟ ବାବୁ ମନେ ମନେ ବଡ଼ ଲଜ୍ଜିତ ହେଲେ, କିନ୍ତୁ ଏପରି ଏକ କୌତୁହଳମୟ ଘଟଣାକୁ ଛାଡ଼ି ନପାରି କ'ଣ କିପରି ଘଟୁଛି ଦେଖିବାପାଇଁ ସେ ସେଠାରେ ଜଗିରହିଲେ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ଚଟାଣରେ ପଡ଼ିଥିବା କାର୍ପେଟର ଗୋଟାଏ ଅଂଶ ଧୀରେ କମ୍ପିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଘର ଭିତରେ ବସିଥିବା ଲୋକମାନେ ନିଜ ନିଜ ଚୌକିରୁ ଉଠି ଠିଆହେଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଚଟାଣ ଭିତରୁ ଗୋଟିଏ କୃଷ୍ଣ ବେଶଧାରୀ ଲୋକ ବାହାରିଆସିଲା । ସେ ଲୋକଟିକୁ ପ୍ରଥମେ ବସିବାକୁ ସ୍ଥାନ ପ୍ରଦାନ କରି ଅନ୍ୟ ଲୋକମାନେ ନିଜ ନିଜ ସ୍ଥାନରେ ବସିଲେ ଓ ଟେବୁଲ ଉପରେ ଥୁଆ ହୋଇଥିବା ବୋତଲ ଫିଟାଇ ପିଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଅମିୟ ବାବୁ ସ୍ପନ୍ଦିତ ହୃଦୟରେ କୃଷ୍ଣ ବେଶଧାରୀ ଲୋକଟିକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରୁଥିଲେ । ସର୍ବାଙ୍ଗ କୃଷ୍ଣ ପୋଷାକରେ ଆଚ୍ଛାଦିତ ହୋଇ ଥିବାରୁ ଲୋକଟିକୁ ଚିହ୍ନିବା ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଦୁଃସାଧ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ମୁଖରେ ଥିବା କଳା ମୁଖାଟି ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇଟି ତେଜଆନ ଆଖି ବାହାରକୁ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ଫୁଟି ଦିଶୁଥିଲା । ଅମିୟ ବାବୁ ଠିକ କରିନେଲେ ଯେ, ଏ ଲୋକଟି ଦଳର ସର୍ଦ୍ଦାର ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେହି ନୁହେଁ ।

ମଦପିଆ ପରେ ସେମାନେ କିଛି ସମୟ କ'ଣ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ । ବଡ଼ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କଥା କହୁଥିବାରୁ ବାହାରକୁ ତାହା ଆଦୌ ଶୁଣା ଯାଉ ନଥାଏ । କବାଟ ଓ କାଚର ଝରକାସବୁ ବନ୍ଦଥାଏ, ତେଣୁ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ କଥା ଅମିୟ ବାବୁଙ୍କ ନିକଟରେ ଦୁର୍ବୋଧ୍ୟ ହୋଇ ରହିଲା । ଏହିପରି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇ ପ୍ରାୟ ଅଧଘଣ୍ଟାକ ପରେ ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି ଠିଆ ହେଲେ । କଳା ପୋଷାକଧାରୀ ଲୋକଟି ଅଙ୍ଗୁଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି ଦୁଇ ଜଣଙ୍କୁ କ'ଣ କହିଲା, ଓ ସେମାନେ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ସମ୍ମତି ଜଣାଇଲେ । ତା'ପରେ

ଲୋକଟି ଯେଉଁ ପଥ ଦେଇ ଆସିଥିଲା, ସେହି ପଥରେ କେଉଁଆଡ଼େ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା ।

ସେ ଚାଲିଯିବା ପରେ ଘରର ଦ୍ୱାର ଭିତରପଟୁ ଖୋଲିଲା ଓ କୋଠରୀଟିର ଆଲୁଅ ଲିଭାଇ ଅନ୍ୟଲୋକମାନେ ପୁଣି ହୋଟେଲ ଆଡ଼କୁ ଚାଲି ଆସିଲେ ।

ଘରଟିରୁ ସମସ୍ତେ ଚାଲିଯିବା ପରେ, ଅମୀୟ ବାବୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ବୁଦା ପଛରୁ ବାହାରି ସେ ଘରଟିର କବାଟ ଫିଟାଇ ଭିତରକୁ ପଶିଲେ ଓ ପକେଟରୁ ଟର୍ଚ୍ଚଟି କାଢ଼ି କାର୍ପେଟ ଟେକି ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରୁ ସେ ଲୋକଟି ବାହାରି ଥିଲା ସେହିସ୍ଥାନକୁ ଦେଖିଲେ ଯେ ସେହିସ୍ଥାନରୁ ଏକ ସୋପାନ ଶ୍ରେଣୀ ମାଟି ଭିତରକୁ ଯାଇଛି । ଏହା ଏକ ଗୁପ୍ତ ପଥର ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ହୋଇଥିବାର ଅନୁମାନ କରି ବଡ଼ ସାବଧାନରେ ଟର୍ଚ୍ଚ ଜାଳି ଧୀରେ ଧୀରେ ସୋପାନ ପରେ ସୋପାନ ଅତିକ୍ରମ କରି ସେ ଭିତରକୁ ପଶିଲେ ।

ସୁଡ଼ଙ୍ଗଟି ବେଶୀ ବଡ଼ ନ ଥିଲା । ପ୍ରାୟ ଦଶମିନଟ୍ ଭିତରେ ଗତି କଲା ପରେ ଅମୀୟ ବାବୁ ଏକ ବଡ଼ ପୋଖରୀ କୂଳରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେଠାରୁ ବାଟ କୁଆଡ଼େ ଯାଇଛି କିଛି ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ପୋଖରୀ କୂଳରେ ଠିଆ ହୋଇ ସେ ଚାରି ଦିଗକୁ ଚାହିଁବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବଡ଼ ବଡ଼ ନଡ଼ିଆ ଗଛମାନ ଉପରକୁ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ଅନ୍ଧକାରମୟ ନିସ୍ତବ୍ଧ ରାତି, କେହି କେଉଁଠାରେ ନାହାନ୍ତି । ଅମୀୟ ବାବୁ କ'ଣ ଭାବି ସେଠାରୁ ପୋଖରୀ କୂଳେ କୂଳେ ଡାହାଣ ଦିଗକୁ ଚାଲିଲେ । କିଛି ଦୂର ଗଲାପରେ ଆଗରେ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଗ୍ଲେଟ ପାଚେରୀ ପଡ଼ିଲା । ପାଚେରି

ଡେଇଁ ସେ ପୁଣ ଆଗକୁ ଚାଲିଲେ, କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଅଦୂରରେ ମଟର ଷ୍ଟାର୍ଟ ହେବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିପାରି ଭାବିଲେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ କୌଣସି ରାସ୍ତା ନିକଟରେ ଅଛି । ଏହା ଭାବି ସେ ସେହି ଶବ୍ଦ ଦିଗକୁ କାନ ଡେରି ଚାଲିଲେ । କିଛିଦୂର ଗଲାପରେ ଆଗରେ କାହାର ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖିପାରି ଧୀର ଅଥଚ ମନ୍ଦ୍ରକଣ୍ଠରେ ପଚାରିଲେ, "କିଏ ?"—

ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତିଟି କିଛି ଉତ୍ତର ନଦେଇ ବୁଦା ଆଡୁଆଳରେ ଛପିଗଲା । ଅମୀୟ ବାବୁଙ୍କ ହାତରୁ ଟର୍ଚ୍ଚଟା ଜଳି ଉଠିଲା, ସେ ଦେଖିଲେ କିଶୋର ବୁଦା ମୂଳେ ଲୁଚି ଯାଉଛି । ଡାକିଲେ,— "କିଶୋର"—"ଆଜ୍ଞା—ଆପଣ !" କହି କିଶୋର ବୁଦା ମୂଳରୁ ଉଠି ଆସିଲା, ଓ କହିଲା, "ଆପଣ ଏତେ ଡେରି କଲେ, ମୁଁ ଭାବିଲି ଆପଣ ଶତ୍ରୁ ହାତରେ ପଡ଼ିଲେ ନା'କଣ ! ସେଥି ପାଇଁ ମୁଁ ଖୋଜିବାକୁ ବାହାରିଥିଲି ।"

ଅମୀୟ ବାବୁ ବ୍ୟଗ୍ର କଣ୍ଠରେ ପଚାରିଲେ, "ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଠି ଗୋଟିଏ ମଟର ଷ୍ଟାର୍ଟ ହେଲା—ଗଲା କୁଆଡ଼େ ?"—

"ସେଇ ପଟ—ଯାଉଛି ।" କିଶୋର ବାବୁ ହାତ ଦେଖାଇ ଦେଲେ ଚାଲି ଯାଉଥିବା ଜିପ୍‌ଟି ଆଡ଼କୁ ।

"ଆମ ମଟର ସାଇକେଲ କାହିଁ—ଚାଲ ଯିବା" କହି ମଟର ସାଇକେଲ୍ ନିକଟକୁ ଯାଇ ଅମୀୟବାବୁ ଓ କିଶୋର ବାବୁ ଦୁହେଁ ବସି ଆଗରେ ଯାଉଥିବା ଜିପ୍‌ଟିକୁ ଅନୁସରଣ କଲେ ।

ଆଗେ ଆଗେ ଜିପ୍‌ଟି ଅତି କ୍ଷୀପ୍ର ଗତିରେ ଚାଲିଥାଏ । ପଛରେ ଅମୀୟ ବାବୁଙ୍କର ମଟର ସାଇକେଲ୍ ଖଣ୍ଡିକ ଛୁଟିଥାଏ । କ୍ରମେ

।ଟରଟି ପ୍ରଧାନ ରାସ୍ତା ଛାଡ଼ି ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟକୁ ଯାଇଥିବା ଏକ ଛୋଟ ାସ୍ତାରେ ଚାଲିଲା । ରାସ୍ତାଟିର ଦୁଇପାଖେ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଘାସର ପଡ଼ିଆ, ାଝିରେ ବଙ୍କା ବଙ୍କା, ସରୁ ରାସ୍ତା । ତାରି ମଧ୍ୟରେ ମଟରଟି କେବେ ାକେବେ ଦିଶୁଥାଏ ପୁଣି କେବେ କେବେ ଆଖି ଆଗରୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ ଯାଉଥାଏ । ଅମୀୟ ବାବୁ କିନ୍ତୁ ମଟରର ଶବ୍ଦ ବାରି ଓ ପଛର ାଲି ବତିକୁ ଚାହିଁ ବଡ଼ ସାବଧାନତାର ସହ ମୋଟର ସାଇକେଲ୍ ଚଳାଉଥାନ୍ତି । ଏହିପରି କିଛି ଦୂର ଗଲାପରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଗଛ ଓ ଘଞ୍ଚ ଘାସର ଜଙ୍ଗଲ ପଡ଼ିଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ ଅମୀୟ ବାବୁ ଅନେକ ଜଙ୍ଗଲ ଦେଖିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଏପରି ଘଞ୍ଚ ଘାସର ଜଙ୍ଗଲ କେବେ କେଉଁଠାରେ ଦେଖି ନ ଥିଲେ । ଜଙ୍ଗଲର ଘଞ୍ଚତା ଓ ଅନ୍ଧକାର ରାତିରେ ତା'ର ଭୟଙ୍କର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ସେ ସାମାନ୍ୟ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ, ଇତ୍ୟବସରରେ ଜିପ୍‌ଟି ଅନ୍ୟ ଏକ ରାସ୍ତା ଧରି ଚାଲି ଯାଇଥିଲା । ଅମୀୟ ବାବୁ ତାହା ଆଉ ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଅଗତ୍ୟା ମଟର ସାଇକଲଟିକୁ ବନ୍ଦ କରି ସେ ଅନେକ ସମୟ ପାଏଁ ଜିପ୍‌ଟିର ଗତିପଥ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲେ କିନ୍ତୁ କୌଣସି ସନ୍ଧାନ ପାଇଲେ ନାହିଁ । ଅବଶେଷରେ ସେ ନିରାଶ ହୋଇ ମଟରସାଇକେଲରୁ ଓହ୍ଲାଇ ପାଦରେ ଚାଲି ଜିପ୍‌କୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ମନସ୍ଥ କଲେ । ମୋଟର ସାଇକେଲ୍ ଖଣ୍ଡିକ ଏକ ଲମ୍ବ ଘାସବୁଦା ମଧ୍ୟରେ ଲୁଚାଇ-ଦେଇ ସେମାନେ ଆଗେଇ ଗଲେ ।

କିଶୋର ଧୀର କଣ୍ଠରେ ପଚାରିଲା, "ଭୀଷଣ ଜଙ୍ଗଲ ପୁଣି ଅନ୍ଧାର ରାତି, ଏଥିରେ ଆପଣ ଏକ ଅନିଶ୍ଚିତ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ସାହସ କରୁଛନ୍ତି ?"

"କାହିଁକି, ଦୁଃସାହସିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଯେ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।"

"ତଥାପି"—

ହସି ହସି ଅମୀୟ ବାବୁ ପଚାରିଲେ, "କ'ଣ ଭୟ ଲାଗୁଛି କିଶୋର ?"

"ନା ଭୟ ନୁହେଁ ଯେ, ତେବେ ଏ ବିପଦର ମଧ୍ୟଦେଇ···।"

"ବିପଦର ସହ ସଂଘର୍ଷ ନ କଲେ ଆମକୁ ଆଲୋକ ମିଳିବ କେଉଁଠୁ ? ସଂଘର୍ଷ ଯେ ବିକାଶର ପରିଚୟ୍ୱକ । ଯେଉଁଠି ପ୍ରତି ପଦେ ପଦେ ଜୀବନ ଯେତିକି ସଂକଟାପନ୍ନ ସେଇଠି ଜୀବନଟା ମୋ ପକ୍ଷରେ ସେତିକି ଉପଭୋଗ୍ୟ ।"

ଏହିପରି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇ ଭୀଷଣ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ପଥ ଖୋଜି ଦୁହେଁ ଅଗ୍ରସର ହେଉଥିଲେ, ଏହି ସମୟରେ ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ସ୍ପଟ୍‌ଲାଇଟ୍‌ର ଆଲୁଅ ତାଙ୍କଠାରୁ କିଛି ଆଗରେ ଆସି ପଡ଼ିଲା । କିଶୋର ବାବୁଙ୍କୁ ଘାସ ମଧ୍ୟରେ ଶୋଇ ରହିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ଅମୀୟ ବାବୁ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ଘାସମଧ୍ୟରେ ଶୋଇ ରହିଲେ ଓ ସେହିପରି ଶୋଇକରି ଧୂସୁରି ଧୂସୁରି ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତାପରେ ସେମାନେ ଘନ ଘନ ଗୁଳିର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ । ତହୁଁ ଆଉ ଅଗ୍ରସର ନ ହୋଇ ସେହିପରି ଶୋଇଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଚାହିଁଲେ । ସ୍ପଟ୍‌ଲାଇଟ୍‌ଟା ସେତେବେଳକୁ ତାଙ୍କଠାରୁ ବହୁଦୂରକୁ ପଡ଼ୁଥାଏ । ସେହି ଆଲୋକ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ଯେ, ଶତ ଶତ ହରିଣ ଆଲୋକକୁ ଚାହିଁ କାନଟେକି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିଷ୍ଠୁର ଗୁଳି ବର୍ଷଣ ହେବାରୁ କିଏ କେଉଁ ଆଡ଼େ ପ୍ରାଣ ଭୟରେ ଛଇଭଙ୍ଗ ଦେଉଥାନ୍ତି । ଅମୀୟ ବାବୁ ଭାବିଲେ କେହି ନିଶ୍ଚୟ ଶିକାର କରିବାକୁ ଆସିଛି । କିନ୍ତୁ ଏ ଜଙ୍ଗଲକୁ ତ

ବାହାର ଲୋକେ ଆସିବାକୁ ସାହସ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଯଦି ବା ବାହାର ଲୋକେ ଆସିଥାନ୍ତି ତେବେ ଜଙ୍ଗଲ ବାହାରେ ରାସ୍ତାରେ ମଟରେ ରହିଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ସେ ତ ସେପରି କୌଣସି ମଟର ବାହାର ରାସ୍ତାରେ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି, ତେବେ କି'ଣ ତାଙ୍କ ଆଗରୁ ଜିପ୍‌ରେ ଯେଉଁମାନେ ଆସିଥିଲେ, ସେମାନେ କି'ଣ ଶିକାର ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଛନ୍ତି ? ସେ ଯାହାହେଉ ନା କାହିଁକି, ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଏ ସ୍ଥାନରେ ରହିବା ଆଦୌ ନିରାପଦ ନୁହେଁ, କାରଣ ସେ ଗୁଳିଗୋଟରେ ଆହତ ହରିଣର ଅନ୍ୱେଷଣରେ ସେମାନେ ଯଦି ଦୌଡ଼ି ଆସନ୍ତି, ତେବେ ନିଶ୍ଚୟ ଏମାନେ ଧରା ପଡ଼ିବେ ଓ ଅବସ୍ଥା ଭିନ୍ନ ଧରଣର ହୋଇ ଉଠିବ । ଏଣୁ ଅମିୟ ବାବୁ ଓ କିଶୋର ବାବୁ ସେହିପରି ଗୁରୁଣ୍ଡିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଆଗେଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

କିଛି ଦୂର ଏହିପରି ଗଲା ପରେ ଆଲୋକ ଆଉ ଦେଖା ଗଲାନାହିଁ, ସବୁ ଶୂନ ଶାନ ହୋଇଗଲା । ଏଥର ସ୍ୱସ୍ତିର ଗୋଟାଏ ନିଶ୍ୱାସ ମାରି ଅମିୟ ବାବୁ ତଳୁ ଉଠି ଠିଆହେଲେ ଓ ପଥ ଖୋଜିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲେ । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଘନ ଅନ୍ଧକାରରେ ଘେରା—ଘଞ୍ଚ ପତ୍ର ଗହଳରେ ଥରେ ଥରେ ଧୀର ସମୀରର ପରଶ ମର୍ମ୍ମର ସୃଷ୍ଟି କରୁଥାଏ । ନିଶବ୍ଦ ନିଶୀଥ ଶ୍ୱାପଦସଙ୍କୁଳ ଅଜଣା ପଥରେ ଦୁଇଟି ଅନୁସନ୍ଧିତ୍ସୁ ପଥିକ । ଦୁର୍ବାର ତାଙ୍କର ସନ୍ଧାନ ଲିପ୍ସା···ପ୍ରଚୁର ତାଙ୍କର ହୃଦୟର ବଳ !!!

ପକେଟରୁ ଟର୍ଚ୍ଚ କାଢ଼ି ଅମିୟ ବାବୁ କିଶୋର ବାବୁଙ୍କ ସହ ଆଗେଇ ଗଲେ । ପ୍ରାୟ ଅଧଘଣ୍ଟାଏ କାଳ ପଥର ସନ୍ଧାନରେ ଏଣେ ତେଣେ ବୁଲିବା ପରେ, ଶେଷରେ ଏକ ବଡ଼ ଜଳଭଣ୍ଡାର ନିକଟରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ଦେଖିଲେ ଅନ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଭଙ୍ଗ

ପର୍ବତ ଶ୍ରେଣୀ, ପର୍ବତର ପାଦ ଦେଶରେ ବନ୍ଧପଡ଼ି ପାଣି ଅଟକି ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ସେହି ବନ୍ଧଟିକୁ କୌଣସି ମନୁଷ୍ୟ ତିଆରି କରିଥିଲା ପରି ଅମୀୟ ବାବୁଙ୍କୁ ଜଣାଗଲା ନାହିଁ । କାରଣ ପର୍ବତରୁ ଆସୁଥିବା ପାଣିକୁ ଅଟକି ରଖୁଥିବା ବନ୍ଧଟି ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ସମାନ ନୁହେଁ । କେଉଁଠାରେ ତାହା ଭିତରକୁ ପଶି ଯାଇଛି ତ କେଉଁଠାରେ ବାହାରକୁ ବହୁତ ବାହାରି ଆସିଛି ଓ କେଉଁଠାରେ ବନ୍ଧଟି ଅତି ଚଉଡ଼ା ହୋଇଛି ତ କେଉଁଠାରେ ଅତି ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଯାଇଛି । ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ତାହା ଏତେ ଉଚ୍ଚ ହୋଇଛି ଯେ, ଅନ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଥିବା ପର୍ବତର ଅଧାଯାଏଁ ମଧ୍ୟ ସମାନ ହୋଇ ଯାଇଛି । ବନ୍ଧଟି ଉପରେ ଥିବା ବଡ଼ ବଡ଼ ପଥର ଓ ଗଛ ସବୁ ଦେଖି, କୌଣସି ମଣିଷ ହାତ ଯେ ଏହା ତିଆରି ହୋଇଛି ଏହା କେହି ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଅମୀୟ ବାବୁ ସ୍ଥିର କଲେ ଯେ ପ୍ରାକୃତିକ ରୂପେ ଏହା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଉଚ୍ଚ ହୋଇ ଯାଇଛି, ଯାହାଦ୍ୱାରା କି ପର୍ବତର ପାଣି ଆଉ ବୋହି ନପାରି ଏତେ ବଡ଼ ଗୋଟାଏ ଜଳଭଣ୍ଡାର ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ସେହି ଜଳଭଣ୍ଡାରର କୂଳେ କୂଳେ ଅମୀୟ ବାବୁ ଓ କିଶୋର ବାବୁ ଦୁହେଁ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିଛିଦୂର ଗଲାପରେ ହଠାତ୍ ସେମାନେ ଅଟକି ଗଲେ । ନିକଟରୁ ତାଙ୍କର ମନୁଷ୍ୟର କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଣାଗଲା । ଟର୍ଚ୍ଚକୁ ଲିଭାଇ ଦେଇ ଚୁପ ହୋଇ ଠିଆହୋଇ ସେମାନଙ୍କ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଣିଲେ । କ୍ରମେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ଶୁଣାଗଲା । ଅନ୍ଧାର ମଧ୍ୟରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଲୋକ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଆସୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଜାଣିପାରିଲେ । ଦୁହେଁ ଗୋଟାଏ ଗଛର ଆଢ଼ୁଆଳରେ ଲୁଚିଗଲେ ଓ ସେ ଲୋକଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କୁ ଅତିକ୍ରମ କଲାପରେ, ସେମାନଙ୍କର ପଦଶବ୍ଦ ଓ କଣ୍ଠସ୍ୱରକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଅମୀୟ ବାବୁ ଓ କିଶୋର ବାବୁ ସେହି ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଲେ ।

କଚ୍ଛିଦୂର ଗଲାପରେ ସେହି ଲୋକଗୁଡ଼ିକ ଜଳଭଣ୍ଡାର ...କଟରେ ଥିବା ଏକ ବଡ଼ ବାଉଁଶ ବୁଦା ନିକଟରେ ଠିଆହେଲେ ... ସ୍ପଟ୍ ଲାଇଟ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ଆଲୋକ ଧପ୍, ଧପ୍, କରି କଣ ...ଗ୍ନାଲ୍ ଦେଲେ । ଝୁହୁଁ, ଝୁହୁଁ ଜଳଭଣ୍ଡାରଟିର ଅନ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ...ଥିବା ପର୍ବତ ଦେହରୁ ଏକ ପଟା ତଳକୁ ଖସି ଆସିଲା ଓ ସେମାନେ ...ଠିଆ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଆସି ଲାଗିଲା । ସେହି ଲୋକମାନେ ...ସେଥିରେ ଚଢ଼ି ଜଳଭଣ୍ଡାରଟି ଯିମିତ ପାର ହୋଇଛନ୍ତି ସେମିତି ...ସେ ପଟାଟି ଯଥା ସ୍ଥାନକୁ ଚାଲିଗଲା ।

ଅମୀୟ ବାବୁ ଓ କିଶୋର ବାବୁ ଏତେବେଳଯାଏଁ ସେମାନଙ୍କର ...ଛା ଧରିଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏପରି ଘଟଣା ଦେଖି ସେମାନେ ...ଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ମନେ ମନେ ସ୍ଥିରକରି ନେଲେ ଯେ, ଶିକାରି ...ଛୁଥିବା ଲୋକମାନେ ନିଶ୍ଚୟ କୌଣସି ଦସ୍ୟୁଦଳର ଲୋକ ଓ ସେମାନଙ୍କର ଗୁପ୍ତସ୍ଥଳୀ ଜଳଭଣ୍ଡାରର ଅନ୍ୟପାର୍ଶ୍ୱରେ ସେହି ପର୍ବତ ...ଧରେ କୌଣସିଠାରେ ନିଶ୍ଚୟ ଅଛି । ଜଳଭଣ୍ଡାରଟି ପାରି ହେବାକୁ ସେମାନେ ଅନେକ ଚେଷ୍ଟା କଲେ କିନ୍ତୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ...ତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଅଗତ୍ୟା ପାର ହେବାର କୌଣସି ଉପାୟ ନ ଦେଖି ହତାଶ ହୋଇ ଫେରିବାକୁ ବାଧ ହେଲେ ।

ଜଙ୍ଗଲ ବାହାରକୁ ଆସି ନିଜର ମୋଟର ସାଇକଲ୍‌ଟି ଧରି ହେଁ କଲିକତା ସହର ଦଗରେ ଫେରିଲେ ।

(୯)

ପରଦିନ ସକାଳୁ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ଅମୀୟ ବାବୁ ଓ କଶୋ
ବାବୁ ଦୁହେଁ ସି: ଆଇ: ଡ଼ି: ଅଫିସକୁ ଗଲେ ଓ ଗତ ରାତିର ସମ
ଘଟଣାଟି ଡ଼ାଇରି କରି ଏସ: ପି.ଙ୍କ ସହ କେତେକ ପରାମର୍ଶ କ
ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଆସି ପୁଣି ଦେଖା କରିବେ ବୋଲି କହି ସହ
ଅଭିମୁଖରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ ।

× × × ×

ସେ ଦିନର ସନ୍ଧ୍ୟା ଅମୀୟ ବାବୁଙ୍କର ଗୁଇନ୍ଦା ଜୀବନର ଏ
ସ୍ମରଣୀୟ ଦିବସ । କେତେ ପ୍ରାଣଭରା ଉଦ୍‌ବେଗରେ ଯେ
ସେଦିନର ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ସ୍ୱାଗତ ଜଣାଉଥିଲେ, ତା
କେବଳ ସେ ନିଜେ ହିଁ ଅନୁଭବ କରି ପାରୁଥିଲେ । ବ
ଆକାଙ୍‌କ୍ଷିତ ସନ୍ଧ୍ୟା ଘନେଇ ଆସିଲା । ଅମୀୟ ବାବୁ ଓ କଶୋ
ବାବୁ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଯିବାପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ କେତେକ ଜିନିଷ ଧ
ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଗଲେ । ପ୍ରଥମେ ସେ ସି: ଆଇ: ଡ଼ି: ଅଫିସକୁ ଗଲେ
ସେଠାରୁ ଗୋଟିଏ ବେତାର ଖବରବାହୀ (Wirele
Dramsmeter) ଯନ୍ତ୍ର ସଙ୍ଗରେ ନେଲେ ଓ ସେ ଯାହା ଖବ
ପଠାଇବେ, ତାହା ଯେପରି ଗ୍ରହଣ କରି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କାର୍ଯ୍ୟ
ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଦେଲେ । ନିଜ
ପିସ୍ତଲ ଦୁଇଟି, ଟର୍ଚ୍ଚ, କାମେରା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବେଶ ପରିବର୍ତ୍ତ
ଜିନିଷମାନ ପୁଣି ଥରେ ଭଲ ରକମ ଦେଖିନେଇ ଖଣ୍ଡେ ମଟ
ଯୋଗେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ ।

ରାତି ନଅଟା ବାଜି ଯାଇଥାଏ । ପୂର୍ବଦିନ ରାତିରେ ସେମା
ଯେଉଁ ରାସ୍ତାଠାରୁ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟକୁ ପଶିଥିଲେ, ସେହି ସ୍ଥାନ

ଇଟି ଟିକେ ସ୍ପିଡ୍ କମାଇ ଦେଲେ ଓ ଅମୀୟ ବାବୁ କିଶୋର ବାବୁଙ୍କ ସହ ସେହିଠାରେ ମଟରରୁ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିଲେ ଓ ମଟରଟି ସେଠାରେ ନ ରଖି ସେହିପରି ଆଗକୁ ଚାଲିଗଲା । କାରଣ ମଟରଟି ସେ ସ୍ଥାନରେ ବନ୍ଦହେଲେ କେହି ସନ୍ଦେହ କରିପାରେ ବୋଲି ଆଗରୁ ମୋଟରର ଚାଳକ ସ୍ୱୟଂ ଏସ୍: ପି: ତାହାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଇଥିଲେ ଓ ଏ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଓହ୍ଲାଇ ଦେଇ ସେ ସେହିପରି ଆଗକୁ ମୋଟର ଚଳାଇ ଅନ୍ୟ ଏକ ପଥଦେଇ ସହରକୁ ପୁଣି ଫେରି ଆସିଲେ ।

ଅମୀୟ ବାବୁ କିଶୋର ବାବୁଙ୍କ ସହ ମଟରରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଲେ, ଚାଲି ଯାଇଁ ପୂର୍ବବର୍ଣ୍ଣିତ ସେହି ଜଳଭଣ୍ଡାର ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ତାହା ପାର ହେବାପାଇଁ ସେମାନେ ଆଗରୁ ଦୁଇଟି ସୋଲ ଠିପି ସଙ୍ଗରେ ଆଣିଥିଲେ ଓ ସେହି ସୋଲ ଠିପି ସାହାଯ୍ୟରେ ଦୁହେଁ ଅକ୍ଳେଶରେ ଆଉ ପାଣିକୁ ପାର ହୋଇଗଲେ । ଜଳଭଣ୍ଡାରଟିର ଅନ୍ୟ କୂଳରେ ପହଞ୍ଚି ଲୁଗାପଟା ବଦଳି ଦୁହେଁ ଚାଲିଲେ ପ୍ରକୃତ ଗୁପ୍ତ ସ୍ଥାନଟିର ଅନ୍ୱେଷଣରେ ।

ସମ୍ମୁଖରେ ଘଞ୍ଚ ବୃକ୍ଷଲତା ଦେଖି । ଉତ୍ତୁଙ୍ଗ ପର୍ବତ, ପଛରେ ଶୀର୍ଣ୍ଣ ଜଳଭଣ୍ଡାର, ମଥାର ପ୍ରକୃତି--ସ୍ୱେଚ୍ଛାସୃଷ୍ଟ ବହି—ତାର ମଧ୍ୟରେ ଠିଆହୋଇ ଅମୀୟ ବାବୁ ତାଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତ ଅଭିଯାନର କାରଣ ଚିନ୍ତାସୂତ୍ରରେ ଥରେ ହଜିଲେ । କେଉଁ ଖିଆଲରେ ସେ ସେ ପାଗଳ ହୋଇ, ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଛନ୍ତି, ତାହା ସେ ନିଜେ ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଘଟଣାଟିର ଦୂର ଭବିଷ୍ୟତ ସେ ଯେତେ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲେ, ସେତିକି ତାଙ୍କର ହୃଦୟ ଅଜଣା ଆଶଙ୍କାରେ କମ୍ପିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । କିଶୋର ବାବୁଙ୍କର

ଆହ୍ୱାନରେ ତାଙ୍କର ତନ୍ମୟତା ଭାଙ୍ଗିଗଲା ଓ ସେ ସେହି ପାର୍ଶ୍ୱ...
ବନ୍ଧୁର ରାସ୍ତାରେ ଅତି ଗୋପନରେ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ।

ଅନେକ ବାଟ ଘୂରି, ଘୂରି, ସେ ଯେତେବେଳେ ଗୁପ୍ତସ୍ଥାନ...
କୌଣସି ସନ୍ଧାନ ପାଇଲେ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ବିରସ ମନରେ
ଗୋଟିଏ ପଥର ଉପରେ ବସିଲେ ଓ ନିଜର ଅକୃତକାର୍ଯ୍ୟତ...
ବିଷୟରେ ମନେ ମନେ ଅନୁଶୋଚନା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ
ଏହି ସମୟରେ ଅଦୂରରେ ଶୁଖିଲାପତ୍ର ଉପରେ କାହାର ପଦଶ...
ଶୁଣାଗଲା । ତ୍ରସ୍ତ ହରିଣୀ ପରି ଏ ଦୁହେଁ ସେ ଦିଗକୁ କା...
ଡେରିଲେ ; କ୍ରମେ ପଦଶବ୍ଦ ନିକଟତର ହୋଇ ଆସିଲା ଓ ...
ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଆଗେଇ ଗଲା ।

ତାହା ନିକଟ ମନୁଷ୍ୟର ପଦଶବ୍ଦ ବୋଲି ମନେ ମନେ ଠିକ୍
କରି ଅମିୟ ବାବୁ ଓ କିଶୋର ବାବୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ତାକୁ
ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିଛି ଦୂର ଅନୁସରଣ କଲା ପରେ
ଆଉ ପଦଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ ନାହିଁ । କାହିଁକି ସେ ପଦଶ...
ଆଉ ଶୁଣା ଗଲାନି, ତାହା ମଧ୍ୟ ଅମିୟ ବାବୁ ବୁଝି ପାରିଲେ ନାହିଁ
ଭାବିଲେ, ଲୋକଟି ବୋଧେ ଆମେ ଅନୁସରଣ କରୁଥିବାର ଜାଣିପାରି
କେଉଁଠାରେ ଲୁଚିଯାଇଛି । ତେଣୁ ସେ ଆଉ ଆଗକୁ ନ ଯାଇ ପ୍ରାୟ
ଅଧଘଣ୍ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେହିଠାରେ ଅପେକ୍ଷା କଲେ । କିନ୍ତୁ ଏତେ
ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କରି ମଧ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ଲୋକଟିର କୌଣସି
ଚିହ୍ନବର୍ଣ୍ଣ ପାଇଲେ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ଟର୍ଚ୍ଚ ଜଳାଇ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ
ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ତାଙ୍କର ଛୋଟ ଛୋଟ
ଗୁଳ୍ମ ଓ ପ୍ରସ୍ତରରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା
ସ୍ଥାନଠାରୁ କୋଡ଼ିଏ ଗଜ ଆଗରେ ଗୋଟିଏ ତମାଳ ଗଛଥିଲା ଓ

ତା ନିକଟରେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ପଥର ପାହାଡ଼ ଦେହରେ ଲାଗି ରହିଥିଲା । ତାହା ନିକଟକୁ ଯାଇଁ ବହୁତ ପ୍ରକାରେ ଅନ୍ୱେଷଣ କରି ମଧ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଗୁପ୍ତସ୍ଥାନର କୌଣସି ସନ୍ଧାନ ପାଇଲେ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ହତାଶ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ପଥର ଉପରେ ବସିରହିଲେ । ଅଦୂରରେ ତାଙ୍କର ଘଞ୍ଚ ଜଙ୍ଗଲ, କେବେ କେବେ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ମାନଙ୍କର ବିକଟ ଚିତ୍କାର ଭାସି ଆସି ଯେତେବେଳେ କାନରେ ତାଙ୍କର ବାଜୁଥାଏ, ସେତେବେଳେ ପ୍ରାଣରେ ଏକ ଅଜଣା ଭୟର ଶିହରଣ ଆଣି ଦେଉଥାଏ । ଭୁଲି ଭୁଲି ସେ ଦୁହିଁଙ୍କର ଗୋଡ଼ ଥକିଗଲାଣି, ନେତ୍ରକୋଣରେ ତନ୍ଦ୍ରା ଜଡ଼ ଆସିଲାଣି ଓ ପ୍ରାଣରେ ଅବସାଦ ଭରି ଆସିଲାଣି । କ'ଣ କରିବେ ବସି ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି, ଏହି ସମୟରେ ନିକଟରୁ ଗୋଟାଏ ଗୁଳିର ଶବ୍ଦ ହେଲା । ଦୁହେଁ ଚକିତ ହୋଇ ଚାହିଁ ରହିଲେ ସେ ଦିଗକୁ, ହଠାତ୍ ନିକଟରେ ବରଗଛ ଉପରେ ନାଲିଆ କପଡ଼ାଟିଏ ବପ୍ ବପ୍ ହୋଇ ଜଳି ଉଠିଲା । ଅମିୟ ବାବୁ ଓ କିଶୋର ବାବୁ ଏହାର ଅର୍ଥ କିଛି ବୁଝି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଷୁହୁଁ ଷୁହୁଁ କେତେକ ଲୋକଙ୍କର ଚଞ୍ଚଳ ପଦଶବ୍ଦ ସେମାନେ ନିକଟରେ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ । ଅଗତ୍ୟା ଉପାୟହୀନ ହୋଇ ସେହି ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ପଥର ପଛରେ ଦୁହେଁ ଲୁଚି ରହି ଆସୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଲକ୍ଷ କରିବାରେ ଲାଗିଲେ ।

ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା,—

"ମିଛଟାରେ ସତର୍କ ଘଣ୍ଟି ବାଜିଲେ । ଏତେ ରାତିରେ କିଏ କାହିଁକି ଆସିବ ଏ ଜଙ୍ଗଲକୁ ।"

ଅନ୍ୟଜଣେ ଉତ୍ତର ଦେଲା, "ପାହାଡ଼ ଉପରେ ସେ ଯେଉଁ ପାଞ୍ଚନମ୍ବର ସତର୍କ ଘଣ୍ଟି ଅଛି, ସେଟା ପବନ ଘନ ଘନ ବାଜି ଉଠିଲା ରେ, କୌଣସି ଓଜନ ଚାପ ନପାଇଲେ ସେ ବାଜେ ନା।"

"କୌଣସି ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ତାଉପରେ ବସି ଥାଇପାରେ । ଏ ଜଳ ଭଣ୍ଡାର ପାର ହୋଇ କେହି ମନୁଷ୍ୟ ଏଠାକୁ ଆସିବା ଅସମ୍ଭବ ।"

"ନା—ନା—ବନ୍ୟ ଜନ୍ତୁଙ୍କ ପାଇଁ ଏ ପଟର ପଥ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଛି । ସେମାନେ ଏ ସାମନା ପଟକୁ ଆସି ପାରିବେ ନାହିଁ ।"

"ତେବେ କ'ଣ—"

"ହିଁ—ହିଁ—ନିଶ୍ଚୟ କେହି ମନୁଷ୍ୟ ଆସିଛି ଓ ନଜାଣି ସେ ପଥରରେ ଚାପ ଦେଇଛି ।"

ଏହିପରି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇ ସେମାନେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସେହି ଅନ୍ଧାର ମଧ୍ୟରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଲେ ।

ଦସ୍ୟୁଗୁମ୍ଫାର ଏପରି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କଥା ଶୁଣି, ଅମୀୟ ବାବୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ଓ ତାଙ୍କର ସାହସ କ୍ରମେ ଦ୍ରବୀବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ ଭାବିଲେ; ଆମେ ଯେଉଁ ପଥର ଉପରେ ବସିଥିଲୁ ତାହା ପାଞ୍ଚ ନମ୍ବର ସତର୍କ ଘଣ୍ଟି, ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଆହୁରି ଚାରି ବା ତତୋଽଧିକ ସତର୍କ ଘଣ୍ଟି ମଧ୍ୟ ଥାଇପାରେ । କେତେବେଳେ ଓ କେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଯେ ଏମାନେ ଆମକୁ କବଳିତ କରିବେ ତା'ର ଠିକଣା ନାହିଁ । ଏଠାକାର ସମସ୍ତ ବିବରଣୀ ନଜାଣି ଅଭିଯାନ କରିବାଟା ମୂର୍ଖତା ମାତ୍ର, ଏହାଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ହେବା ତ ଦୂରର କଥା, ବରଂ ଜୀବନଟି ବିପଦଗ୍ରସ୍ତ ହେବ । ଏହା ଭାବି ସେମାନେ ଫେରୁଥିଲେ, ହଠାତ୍ ଏକ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଲୋକ ରେଖା ଆସି ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ପଡ଼ିଲା, ଦୌଡ଼ ପଳାଇ କୌଣସିଠାରେ ଲୁଚି ଯିବାକୁ

ଅମିୟ ବାବୁ ଅବସର ପାଇଲେ ନାହିଁ । ଅଗତ୍ୟା କିଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟ-ବିମୂଢ଼ ହୋଇ ଦୁହେଁ ନିଜ ନିଜ ସ୍ଥାନରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲେ । ତାପରେ ହଠାତ୍ ଆଲୋକ ଲିଭିଗଲା ଏବଂ ଅମିୟ ବାବୁ ଓ କିଶୋର ବାବୁଙ୍କୁ ଜଣାଗଲା ସତେ ଯେପରି ଦୁଇ ଦୁଇଟା ଲୁହାର ଖଣ୍ଡ ହାତ ଆସି ତାଙ୍କୁ ଭିଡ଼ି ଧରିଛି । ତାର କବଳରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାର ଶକ୍ତି ତାଙ୍କର ଆଉ ନାହିଁ ।

---

(୧୦)

ଅମିୟ ବାବୁ ଓ କିଶୋର ବାବୁଙ୍କର ଆଖିରୁ ପଟି ଖୋଲିଲା ବେଳକୁ ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ଯେ ଏକ ଅନ୍ଧକାର ଗୃହ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନେ ଅଛନ୍ତି । ଟର୍ଚ୍ଚ ଜାଳି ନିଜର ଅବସ୍ଥିତି ବୁଝିବାପାଇଁ ଅମିୟ ବାବୁ ପକେଟ୍‌କୁ ହାତ ମାରିଲା ବେଳକୁ ଦେଖିଲେ ଯେ ପକେଟ୍‌ରେ ଟର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ଓ ତାଙ୍କ ବିପଦର ସଙ୍ଗୀ ରିଭଲ୍‌ଭର୍‌ଟି ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ସେ ମନେକଲେ ଦସ୍ୟୁମାନେ ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରମ୍ପା ବାହାରୁ ଭିତରକୁ ବୋହି ଆଣିଲା ବେଳେ ବୋଧେ ତାଙ୍କର ପକେଟ୍ ଖାନ୍‌ତଲାସ କରି ସମସ୍ତ ଜିନିଷ ନେଇ ଯାଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପ୍ୟାଣ୍ଟର ଭିତର ପଟେ ତାଙ୍କର ଏକ ସ୍ତ୍ରେଟ ପକେଟ ଥିଲା, ସେଥିରେ କେବଳ ତାଙ୍କ ମନିବ୍ୟାଗ ଓ ଛିର୍‌ସଂଲଗ୍ନ ସ୍ତ୍ରେଟ ଡ଼ାଇରିଟି ରହି ଯାଇଥିଲା । ଏହି ସମୟରେ ହଠାତ୍ ଦୁଇଟି ଫ୍ଲାସ୍ ଲାଇଟ୍ ଜଳି ଉଠିଲା । ଅମିୟ ବାବୁ ଓ କିଶୋର ବାବୁ ସେ ଦିଗକୁ ଚାହିଁଲେ କିନ୍ତୁ ତାପରେ ସବୁ ଅନ୍ଧାର ହୋଇଗଲା । କିଶୋର ବାବୁଙ୍କୁ ଏସବୁ ଭୌତିକ କାଣ୍ଡ ପରି ଲାଗିଲା ଓ ସେ ଧୃପା ଗଳାରେ ଅମିୟ ବାବୁଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, "ଏ ଆଲୁଅ କିଏ ଓ କାହିଁକି ପକାଇଲା ସାର ?"

"ମୋର ମନେ ହୁଏ, କେହି ଫ୍ଲାସ୍ ଲାଇଟ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ଆମର ଫଟୋ ଉଠାଇ ନେଇଛି ।"

"ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ?"

"ଆମକୁ ଚିହ୍ନିବା ବା ଅନ୍ୟ କିଛି ହୋଇ ପାରେ ।"

କିଶୋର ବାବୁ ଆଉ କିଛି ନ ପଚାରି ଚୁପ୍ ହୋଇ ରହିଲେ । ଏକ ଅଜଣା ଭୟରେ ପ୍ରାଣ ତାଙ୍କର କମ୍ପିଉଠିଲା ଓ ମୁଖ ମଳିନ ପଡ଼ିଗଲା ।

ଉପାୟହୀନ ହୋଇ ନିଜର ଅବସ୍ଥିତି ବୁଝିବା ପାଇଁ ଅମିୟ ବାବୁ ଅଗତ୍ୟା ସେହି ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ଦଉଡ଼ି ଦଉଡ଼ି କୋଠରୀଟିର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ବୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିଛି ସମୟ ବୁଲିବା ପରେ ସେ ଜାଣି ପାରିଲେ ଯେ, ଏକ ଶକ୍ତ ପଥରକାନ୍ଥ ଘେରା କୋଠରୀ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି । ଏକ ଗ୍ରେଟ ଲୁହାର ରେଲିଂବାଲା ଫାଟକ ଛଡ଼ା ସେ କୋଠରୀରେ ଆଉ କୌଣସି ବାଟ ନାହିଁ । ତଳ ଚଟାଣ ଲୁହା ଚଦରରେ ତିଆରି ପରି ମନେ ହେଲା । ଏହା ଯେ ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କର ବନ୍ଦୀଘର ତାହା ବୁଝିବାକୁ ଆଉ ବେଶୀ ସମୟ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ସେମାନେ ଯେ କିପରି ଓ କେଉଁବାଟେ ବାହାରୁ ଏଠାକୁ ଅଣାଗଲେ ଓ ଏ ଘରେ ବନ୍ଦୀ ହେଲେ, ତାହା ତାଙ୍କୁ ଏକ ପ୍ରହେଳିକା ପରି ବୋଧ ହେଲା । ସତେ ଯେପରି କାହାର ଇଙ୍ଗିତରେ ଅଶରୀରୀ ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରି ଯାଉଛନ୍ତି । ମୁକ୍ତ ହେବାର କୌଣସି ଉପାୟ ନପାଇ ଅମିୟବାବୁ ଡାକିଲେ,—"କିଶୋର ।"

କୋଠରୀର ଏକ କୋଣରେ ଗାଢ଼ ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ଥାଇ କିଶୋରବାବୁ ଭଗ୍ନ କଣ୍ଠରେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, "ସାର୍ ।"

"କ'ଣ କରୁଛ ?"

"ମୃତ୍ୟୁକୁ ଅପେକ୍ଷା କରୁଛି ।"

ଏ ବିପଦରେ ମଧ୍ୟ ଅମୀୟବାବୁ ନ ହସି ରହିପାରିଲେ ନାହିଁ । କହିଲେ, "ମୃତ୍ୟୁ ତ ଦିନେ ନା ଦିନେ ଆସିବ । ସେଥିପାଇଁ ଭୟ କ'ଣ କିଶୋର ? ଭୀରୁ ଜୀବନରେ ସହସ୍ରବାର ମରେ, କିନ୍ତୁ ବୀର ନିର୍ଭୀକ ଜୀବନରେ ଥରେ ମାତ୍ର ମରିଥାଏ । ମନର ବଳ ହରାଅ ନାହିଁ କିଶୋର, ଦମ୍ଭ ଧର । ମୃତ୍ୟୁର ଶେଷ ଯବନିକା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ଜୀବନ ପାଇଁ ସଂଗ୍ରାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।"

"ମୃତ୍ୟୁ ହିଁ ସୁନିଶ୍ଚିତ ସାର୍ ।"

"ତାହାହିଁ ହେଉ କିଶୋର—ଦୁଇଟି କର୍ମମୟ ଜୀବନ ତା'ର କର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ଅବସାନ ଲଭୁ ।"

ରାତି ବୋଧେ ଅନେକ ହୋଇ ଯାଇଥିବ । ଶେଷରେ ଅମୀୟ ବାବୁ ଓ କିଶୋର ବାବୁଙ୍କର ତଣ୍ଟି ଶୁଖି ଗଲା ପରି ଜଣା ଯାଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପାଣି ମିଳିବାର କୌଣସି ଉପାୟ ନାହିଁ । ଅଗତ୍ୟା ମନ ମାରି ଦୁଇଜଣ ଯାକ ଅନ୍ଧକାର କୋଠରୀଟିର ଏକ କୋଣରେ ବସି ରହିଲେ ।

ଏହିପରି ବିଷ ଚିନ୍ତା ସମୟରେ କେତେବେଳେ ଯେ ସେମାନଙ୍କୁ ନିଦ ହୋଇ ଯାଇଛି, ତାହା ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ହଠାତ୍ କାହାର ଏକ କଠୋର କଣ୍ଠର ଆଦେଶ ଶୁଣି ଅମୀୟ ବାବୁ ଓ କିଶୋର ବାବୁ ଚମକି ପଡ଼ି ଉଠିଲେ ଓ ଦେଖିଲେ ଯେ ଲୁହା ଫାଟକ ନିକଟରେ ଏକ ଝାପ୍ସା ଆଲୋକ-ରେଖା ପଡ଼ୁଛି ଓ ତାହାର ପାଖରେ ଏକ କଳା ରଙ୍ଗର ବୁର୍ଖା ପିନ୍ଧି କେହି ଜଣେ ଠିଆ

ହୋଇଛି । ହାତରେ ତା'ର ଏକ ଅଟୋମାଟିକ୍ ପିସ୍ତଲ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଆଲୋକରେ ଚକ୍ ଚକ୍ କରୁଛି ଓ ତାଙ୍କର ବଡ଼କୁ ମୁଖ ବ୍ୟାଦନ କରି ଧୂମ୍ର ନିର୍ଗତ କରିବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି ।

ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ କରେଣ୍ଟର ସ୍ରୋତପରି ନିମିଷକ ମଧ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁର ଶୀତଳ ସ୍ପର୍ଶ କିଶୋର ବାବୁଙ୍କ ଦେହରେ ଖେଳିଗଲା । ସେ ଅମିୟ ବାବୁଙ୍କ ନିକଟକୁ ଲାଗି ଆସିଲେ । ଦୁହିଁଙ୍କର ମୁଖ ଗମ୍ଭୀର, ଚକ୍ଷୁ ପଲକହୀନ ଓ ବାକ୍‌ଶକ୍ତି ଶୂନ୍ୟ ।

ଲୁହା ଫାଟକ ନିକଟରେ ଥିବା ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତି ହଠାତ୍ ଗୁରୁ ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ କହି ଉଠିଲା, "ଉତ୍କଳର ବିଖ୍ୟାତ ଡିଟେକ୍‌ଟିଭ୍ ଅମିୟକାନ୍ତ ଦାସ ଓ କିଶୋରଚନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକ"—

ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତି ମୁଖରୁ ନିଜ ନିଜର ନାମ ଉଚ୍ଚାରଣ ଶୁଣି ଦୁହେଁ ଚକିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ମୁଖରୁ କୌଣସି କଥା ବାହାରିବା ପୂର୍ବରୁ ଛାୟାଟି ପୁଣି କହିଲା, "ମୋ ମୁହଁରୁ ତୁମମାନଙ୍କର ନାମ ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ । ତିନଘଣ୍ଟା ପୂର୍ବେ ମୋର ଲୋକମାନେ ତୁମ ଦୁହିଁଙ୍କର ଫଟୋ ନେଇଥିଲେ । ତାକୁ ଡେଭଲପ୍ କରାଇ ମୁଁ ତୁମ ଦୁହିଁଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଚୟ ପାଇ ପାରିଛି । କେବଳ ତୁମରି ନୁହେଁ ଭାରତବର୍ଷର ସମସ୍ତ ଖ୍ୟାତନାମା ଡିଟେକ୍‌ଟିଭ୍‌ମାନଙ୍କର ଫଟୋ ମୋ ପାଖରେ ଅଛି ।

ତାପରେ ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତି କିଛି କ୍ଷଣ ନୀରବ ରହି ପୁଣି କହିଲା, "ତୁମ ସାହସକୁ ମୁଁ ତାରିଫ୍ ନ କରି ରହି ପାରୁନି, ଅମିୟବାବୁ ! ତୁମେ ଯେ ବହୁ ଆଗରୁ ଆମ ଦଳ ପଛରେ ଲାଗିଛ, ତାହା ମୁଁ ହାବଡ଼ା ଏକ୍‌ସପ୍ରେସରୁ ତୁମ କାଗଜ ପତ୍ର ପାଇ ଜାଣି ପାରିଛି । କିନ୍ତୁ ମନେରଖ, ନିଆଁ ସଙ୍ଗେ ଖେଳିବା ଯେତିକି ଭୟଙ୍କର ସେତିକି

ମୂର୍ଚ୍ଛା ମଧ୍ୟ । ଆଜିର ଦିନକୁ ମୁଁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ତାହା ମୁଁ ଅନାୟାସରେ ପାଇଛି । ଏହିଠାରେ, ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ହିଁ ତୁମଙ୍କୁ ତିଳତିଳ କରି ମରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଲୋକଚକ୍ଷୁର ଅନ୍ତରାଳରେ ଜନବସତିର ବହୁଦୂରରେ ଏହି ସୁନ୍ଦର ବନର ଘଞ୍ଚ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ତୁମ ମୃତ୍ୟୁ ଶୀତଳ ଶରୀର ଲୋଟି ପଡ଼ିବ—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ତେବେ ଯାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ପାଇବ ।"

ମୁକ୍ତିର ଯେଉଁ କ୍ଷୀଣ ଆଶା ଟିକକ ଥିଲା ତାହା ସେହିଠାରେ ସମାଧି ଲଭିଲା । ଅମିୟ ବାବୁ ଭାବିଲେ ଏଥର ମୃତ୍ୟୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ।

ପୁଣି ଥରେ ରୁକ୍ଷ କଣ୍ଠରେ ଶୁଭିଲା, "ତୁମ ଦୁଇ ଜଣଙ୍କର ଜୀବନର ମୂଲ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଦୁଇଟା କାଠି ଜର ମୂଲ୍ୟ ମୋ ପାଖରେ ଢ଼େର ବେଶୀ । ତେଣୁ ତୁମକୁ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରେ ଶାସ୍ତି ଦିଆଯିବ ।

ହୁଁ ହୁଁ କ୍ଷୀଣ ଆଲୋକ ଟିକକ ଲିଭିଗଲା ଓ ସେହି ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ଛାୟାମୂର୍ତ୍ତିଟି କେଉଁଆଡ଼େ ଲୀନ ହୋଇଗଲା । କିଛି ସମୟ ପରେ ଗୋଡ଼ତଳ ଲୁହାର ଚଦର ତଳକୁ ଖସିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଏପରି ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣା ପାଇଁ ଅମିୟବାବୁ ଓ କିଶୋରବାବୁ ଆଗରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ ଥିଲେ । ତେଣୁ ସେମାନେ ତାଙ୍କର ଭାରକେନ୍ଦ୍ର ରକ୍ଷା କରି ନ ପାରି ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ ଓ ଲୁହା ଚଦରରେ ମୁଣ୍ଡ ବାଜି ମୁଣ୍ଡ ଫାଟିଗଲା । ଅମିୟବାବୁ ଚଟାଣକୁ ଧରି ରହିବାକୁ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ, ଧରି ରହି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଚଟାଣଟି ଏପରି ଭାବେ ଅଣେଇ ହୋଇ ଗଲା ଯେ, ଅମିୟବାବୁ ଓ କିଶୋରବାବୁ ଲୁହା ଚଦର ଉପରେ ନ ରହି ପାରି କୋଠରୀର ତଳେ ପ୍ରବାହମାନ ନଦୀର ଜଳ ସ୍ରୋତରେ ପଡ଼ି କେଉଁ ଅଜଣା ଦେଶକୁ ଭାସିଗଲେ ।

× × × ×

ଅମୀୟବାବୁଙ୍କର ସଂଜ୍ଞା ଫେରିଲା ପରେ ସେ ଦେଖିଲେ ଯେ, ଏକ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ବାଲୁକା ଚଡ଼ା କୂଳରେ ସେ ଆସି ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଅଧା ଦେହ ତାଙ୍କର ବାଲିରେ ପୋତି ହୋଇ ଯାଇଛି । ଯେଉଁଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲେ ସେ ଆଡ଼ କେବଳ କାଦୁଅ ଓ ପାଣି ଦେଖା ଯାଉଛି । ପାଣିରେ ପଡ଼ି ପଡ଼ି ଦେହ ତାଙ୍କର ଜଡ଼ ପାଲଟି ଯାଇଥିଲା । ସେହି କାଦୁଅରୁ ଉଠିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଦେହରେ ଶକ୍ତି ନଥିଲା । କ୍ରମେ ଖରା ବେଶୀ ହେବାରୁ ଦେହରେ ସାମାନ୍ୟ ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚାର ହେଲା । ବହୁ କଷ୍ଟରେ ଅମୀୟବାବୁ କାଦୁଅ ମଧ୍ୟରୁ ଉଠି ବାଲୁକା ପ୍ରାନ୍ତରରେ ଯାଇଁ ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ ବାଲିରେ ଅବଶ ଦେହଟାକୁ ଲୋଟାଇ ଦେଇ ସେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗକୁ ଥରେ ଚାହିଁଲେ । ଚୌଦିଗ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ବାଲୁକା ରାଶି, ଜନ ମାନବ ତ ଦୂରର କଥା, କୌଣସି ଗଛପତ୍ର ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ଅଦୂରରୁ ସମୁଦ୍ରର ଗୁରୁ ଗମ୍ଭୀର ଗର୍ଜ୍ଜନ କାନକୁ ଶୁଣା ଯାଉଥାଏ । ଏସବୁ ଦେଖି କେଉଁଠି ଯେ ସେ ଭାସିଆସି ଲାଗିଛନ୍ତି, ତାହା ନିଶ୍ଚିତ କରି ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ । କେବଳ ଅନୁମାନ କଲେ ଯେ, ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ଗଙ୍ଗା ନଦୀର ତ୍ରିକୋଣ ଭୂମିରେ ଅବସ୍ଥିତ ହୁଗୁଳି ଓ ମେଘନା ମଧ୍ୟସ୍ଥ କୌଣସି ମୁହାଣ ହୋଇଥିବ । ପୂର୍ବ ଘଟଣା ସବୁ ମନେ ପଡ଼ିବାରୁ ସେ ଭାବି ସ୍ଥିର କଲେ ଯେ, ଦସ୍ୟୁର ଦୁର୍ଗ ମଧ୍ୟରୁ ଏହି ନଦୀମାନଙ୍କ ସହ କୌଣସି ଗୁପ୍ତ ନାଳ ଅଛି ଓ ସେ ସେଥିରେ ଭାସି ଆସି ଏଠାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଭାଗ୍ୟ ତାଙ୍କର ଭଲ ଯେ ସେ ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଭଟ୍ଟା ପଡ଼ି ଯାଇଛି । ଏଣୁ ସେ ସ୍ରୋତରେ ସମୁଦ୍ରକୁ ଭାସି ନଯାଇ ଏହି ବାଲି ଚଡ଼ାରେ ଲାଗିଯାଇଛନ୍ତି । ମୁଣ୍ଡକୁ ହାତମାରିଲେ । ମୁଣ୍ଡରେ କ୍ଷତ, କିନ୍ତୁ ରକ୍ତସ୍ରାବ ଆଉ ନାହିଁ । ଅଶୋକବାବୁଙ୍କ କଥା ମନେପଡ଼ି ପ୍ରାଣ ତାଙ୍କର ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇଗଲା । ଭାବିଲେ, "ଆହା ! ବିଚରାର ଦଶା କ'ଣ ହେଲା ସେ ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।"

କ୍ରମେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ହେଲା । କ୍ଷୁଧା ଓ ତୃଷାରେ ଅମୀୟବାବୁ ମ୍ରିୟମାଣ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏ ବାଲୁକା ପ୍ରାନ୍ତରରେ ତାଙ୍କୁ କିଏବା ଖାଦ୍ୟ ଦେବ । ନଦୀର ପାଣି ମଧ୍ୟ ଲୁଣିଆ । ତାଛଡ଼ା ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଗ୍ରୀଷ୍ମରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ବୃକ୍ଷର ଛାୟା ଟିକିଏ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ଅମୀୟବାବୁ ଭାବିଲେ, ଶେଷରେ ଜୀବନଟା କ'ଣ ଏହି ଅପନ୍ତରାରେ ପଡ଼ି ଶେଷ ହୋଇଯିବ । ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡାର୍ ସେଲ୍‌କାର୍କଙ୍କ ପରି ଏ ସ୍ଥାନର ଏକାଙ୍ଗ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଖାଇବାକୁ ଟିକିଏ ଖାଦ୍ୟ ଓ ପିଇବାକୁ ଟୋପେ ପାଣି ମିଳିବ ନାହିଁ ?

କ୍ରମେ ମଧ୍ୟାହ୍ନର ଜୁଆର ମାଡ଼ି ଆସିଲା । ଢେଉ ପରେ ଢେଉ ଆସି ଉଚ୍ଚ ନୀଚ ସବୁ ସ୍ଥାନ ଜଳାପ୍ଳାବିତ କରି ଦେଲା । ବଞ୍ଚିବାର ଆଶା ତ୍ୟାଗ କରି ଅମୀୟବାବୁ ସେହି ବାଲୁକା ପ୍ରାନ୍ତରରେ ଏକ ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନରେ ମୃତ ପ୍ରାୟ ପଡ଼ି ରହିଲେ ।

ଏହି ସମୟରେ ହଠାତ୍ ଆକାଶରେ କ'ଣ ଶବ୍ଦ ହେଲା । ଅମୀୟବାବୁ ଉପରକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲେ, ବହୁଦୂରରୁ ଏକ ଉଡ଼ାଜାହାଜ ତାଙ୍କର ଆଡ଼କୁ ଉଡ଼ି ଆସୁଛି । ନିରାଶ ପ୍ରାଣରେ ଏକ କ୍ଷୀଣ ଆଶାର ସଞ୍ଚାର ହେଲା । ବହୁ କଷ୍ଟରେ ସେ ଉଠି ଠିଆହେଲେ ଓ କାମିଜଟା ଦେହରୁ କାଢ଼ି ଦୁଇହାତରେ ଧରି ହଲାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଉଡ଼ାଜାହାଜ ଯେତିକି ନିକଟରୁ ନିକଟକୁ ଆସୁଥାଏ, ଅମୀୟବାବୁଙ୍କର ପ୍ରାଣର ସ୍ପନ୍ଦନ ସେତିକି ବଢ଼ୁଥାଏ ଓ ସେ ଦେହର ସମସ୍ତ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରି ପାଟିକରି କାମିଜଟା ହଲାଉଥାନ୍ତି । କ୍ରମେ ଉଡ଼ାଜାହାଜଟି ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପର ଦେଇ ଚାଲିଗଲା । ଅମୀୟବାବୁଙ୍କର ଉତ୍ତେଜନା କମିଗଲା, ସେ ଲଥ୍ କିନା ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ

ଓ ଭାବିଲେ, "ନା—ଏ ଜୀବନରେ ଆଉ ପ୍ରିୟଜନ ମୁଖ ଦେଖିବା ଅସମ୍ଭବ । ଏଇଠାରେ ହିଁ ମୋର ସମାଧି ସୁନିଶ୍ଚିତ । ଏହି ସମୟରେ ତାଙ୍କ ପକେଟରୁ ଡାଇରି ବହିଟି ତଳେ ଖସି ପଡ଼ିଲା । ଡାଇରି ଦେହରେ ଏକ ଗ୍ଲେଜ ଦର୍ପଣ ଲାଗି ରହିଥିଲା । ଦର୍ପଣଟିକୁ ଦେଖି ହଠାତ୍ ଅମୀୟବାବୁଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ କ ଖିଆଲ୍ ଖେଳିଲା କେଜାଣି, ନିମିଷକ ମଧ୍ୟରେ ସେ ପୁଣି ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚୟ କରି ଉଠି ବସିଲେ ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଦର୍ପଣଟି ଦେଖାଇ ତାର କିରଣ ଉଡ଼ାଜାହାଜ ଉପରେ ପକାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ଉଡ଼ାଜାହାଜଟି ବେଶୀ ଦୂର ଯାଇ ନ ଥିଲା । ଗ୍ଲେଜ ଦର୍ପଣଟି ଦେହରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇ ଯାଇ ଉଡ଼ାଜାହାଜ ଦେହରେ ପଡ଼ିଲା । ସ୍ୱଳ୍ପ ସ୍ୱଳ୍ପ କିଛୁ ସମୟ ପରେ ଉଡ଼ାଜାହାଜଟି ଫେରିଲା ଓ ଅମୀୟ-ବାବୁଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଦୁଇଥର ବୁଲି ପୁଣି ତାର ଗନ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ ଚାଲିଗଲା । ଅମୀବାବୁଙ୍କ ହୃଦୟସ୍ଥ ସମସ୍ତ ଆଶା ଲିଭିଗଲା ଓ ସେ ଭଗ୍ନହୃଦୟରେ ବାଲି ଉପରେ ମୃତ୍ୟୁ ଅପେକ୍ଷାରେ ପଡ଼ି-ରହିଲେ ।

କେତେ ଘଣ୍ଟା ବିତିଯିବା ପରେ ଆକାଶରେ ଏକ ହେଲିକେପ୍‌ଟର ଆସିବାର ଅମୀୟବାବୁ ଦେଖିପାରିଲେ । ସ୍ୱଳ୍ପ ସ୍ୱଳ୍ପ ହେଲିକେପ୍‌ଟରଟି ତାଙ୍କରି ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଆସି ବାଲୁକା ପ୍ରାନ୍ତରରେ ଅବତରଣ କଲା । ନିବିଡ଼ ମରୁରେ ଆଶାର ମରୁଦ୍ୱୀପ ଦେଖିବା ପରି, ନିର୍ଜ୍ଜନ ପ୍ରାନ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ହେଲିକେପ୍‌ଟରକୁ ଅବତରଣ କରିବାର ଦେଖି ଅମୀୟବାବୁଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ନୂତନ ଆଶାର ସଞ୍ଚାର ହେଲା । ଉଠି ଉଠିବାର ଶକ୍ତି ନ ଥିଲେ ହେଁ, ଏକ ଅବ୍ୟକ୍ତ ଉଲ୍ଲାସରେ ପ୍ରାଣ ତାଙ୍କର ନାଚି ଉଠିଲା ଓ ସେ ଶରୀରର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତିକୁ ଠୂଳ କରି ଉଠି ଉଠି ଠିଆ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ହାୟ ! ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟି ତାଙ୍କର

ଶରୀରର ଭାର ବହନ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଅମୀୟବାବୁ ପୁଣି ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ ଓ ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇଗଲେ । ଏହି ସମୟରେ ହେଲିକପ୍ଟରର ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇ ଜଣ ଲୋକ ବାହାରି ଆସି ଷ୍ଟ୍ରେଚରରେ ପକାଇ ଅମୀୟବାବୁଙ୍କୁ ହେଲିକପ୍ଟରର ଭିତରକୁ ନେଇଗଲେ ଓ ସେଠାରୁ ଦମ୍‌ଦମ୍ ବିମାନ ଘାଟିକୁ ନେଇ ସେଠାରେ ଚିକିତ୍ସାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରାଇ ଦେଲେ ।

×   ×   ×   ×

ଉପଯୁକ୍ତ ଚିକିତ୍ସାପାଇ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ଦିନ ପରେ ଅମୀୟବାବୁ ସଂଜ୍ଞା ଫେରି ପାଇଲେ । ସଂଜ୍ଞା ଫେରି ଆସିବା ବେଳକୁ ପାଖରେ ପୋଲିସ୍ ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର ଥିଲେ । ତାଙ୍କଠାରୁ ବୁଝି ଅମୀୟବାବୁ ଜାଣିଲେ ଯେ—ଡାକବାହୀ ଉଡ଼ାଜାହାଜ ଦେହରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ରଶ୍ମି ପ୍ରତିଫଳିତ ହେବାରୁ ତହିଁରେ ଥିବା ଚାଳକ ତାହା ଜାଣିପାରି ଦୂରବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ଅମୀୟବାବୁଙ୍କୁ ଦେଖି ପାରିଥିଲା ଓ ଦମ୍ ଦମ୍ ବିମାନଘାଟିକୁ ଆସି ଏ ବିଷୟରେ ଖବର ଦେବାରୁ ଗୋଟିଏ ରେଡ଼ିଓମ୍ ହେଲିକପ୍ଟର ଯାଇଁ ତାଙ୍କୁ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ଆଣିଲା । କିଶୋରବାବୁଙ୍କ କଥା ପଚାରିବାରୁ ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର ବାବୁ କହିଲେ ଯେ, "କିଶୋରବାବୁ ଭାସି ଭାସି ଯାଇଁ ହୁଗୁଳୀ ନଦୀର ମୁହାଣରେ ଲାଗିଥିଲେ । କେତେକ ଧୀବର ମାଛ ମାରି ଡଙ୍ଗା ନେଇ ଫେରୁଥିବାବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ଆଣିଲେ ଓ ତାଙ୍କର ଚିକିତ୍ସାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରି ପୁଲିସ୍‌କୁ ଖବର ଦେଲେ । କିଶୋରବାବୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଚିକିତ୍ସାଧୀନ ଅଛନ୍ତି ଓ ଆଶା କରାଯାଏ ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କରିବେ ।"

ଅମୀୟବାବୁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇ ପୋଲିସ୍ ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟରଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କଲେ ।

—୧୧—

ଅମୀୟବାବୁ ଓ କିଶୋରବାବୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବାର ପାଞ୍ଚଦିନ ପରେ, ଦିନେ ରାତି ଏଗାରଟା ବାଜି ଗଲାଣି । କଲିକତା ନଗରୀର କୋଳାହଳ କ୍ରମେ କମି ଆସିଲାଣି । ପୂର୍ବ ପରିଚିତ "ବ୍ଲୁ-ବାର୍" ହୋଟେଲର ଗରାଖମାନଙ୍କର ସ୍ରୋତ ପ୍ରାୟ କମି ଆସିଲାଣି । ମ୍ୟାନେଜର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୁପ୍ତ ବସି ଦୋକାନର ଆୟ ବ୍ୟୟ ହିସାବ କରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ, ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ଦୀର୍ଘକାୟ ପ୍ରୌଢ଼ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗକୁ ଚାହିଁ ହୋଟେଲ୍ ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲା । ଲୋକଟାର ଗୁଲଚଲନ ଓ ଚେହେରା ଦେଖିଲେ ଜଣାଯାଏ ସତେ ଯେପରି ସେ ଏକ ଧାରାବାହିକ ହତ୍ୟାକାରୀ (Practised murderer) ଜେଲର ଲୌହ ଫାଟକ ଭାଙ୍ଗିଦେଇ ଦୌଡ଼ି ଆସିଛି ବାହାରକୁ, ଜୀର୍ଣ୍ଣ, ମଳିନ ତାର ବେଶ, ମୁଖରେ ଖଇରା ଶ୍ମଶ୍ରୁ, ମୁଣ୍ଡରେ କେରାଏ ଟାଆଁସା ବାଳ, ଓ ନାଲି ନାଲି ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଚକ୍ଷୁ ଦୁଇଟିରେ ଫୁଟି ଉଠୁଥାଏ ସୃଷ୍ଟିର ସଂହାରକାଳୀନ ଭୈରବ ତାଣ୍ଡବର ଦୃଶ୍ୟ, ଲୋକଟା ସିଧା ଯାଇଁ ମ୍ୟାନେଜର ବାବୁଙ୍କର ଟେବୁଲ୍ ନିକଟରେ ଠିଆ ହେଲା । ମ୍ୟାନେଜର ବାବୁ ଲୋକଟାର ଚେହେରା ଦେଖି ଟିକେ ଦବି ଯାଇଥିଲେ ବୋଧେ, ହଠାତ୍ କ୍ୟାସ୍ ବାକ୍ସଟା ବନ୍ଦ କରିଦେଇ ଟିକେ ଟାଣ କଣ୍ଠରେ ପଚାରିଲେ, "କ'ଣ ଦରକାର ?" ଲୋକଟା କିଛି ନ କହି ଚାରିଆଡ଼କୁ ଥରେ ଭଲକରି ଚାହିଁଲା ଓ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା, "କିଛି ଜିନିଷ ଆଣିଛି ରଖିବେ ?"—

"କ'ଣ" ?—ମ୍ୟାନେଜର ପଚାରିଲେ ।

ଲୋକଟା କୋଟ ପକେଟରୁ ଗୋଟାଏ ପୁଟୁଳି କାଢ଼ିଲା ଓ ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲା ।

"ଏକୁ କେଉଁଠୁ ପାଇଲୁ"—ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ମ୍ୟାନେଜର ପଚାରିଲେ ।

"ଏଇ ବାଟରୁ—ରାସ୍ତା ଉପରୁ ।"

"ଚୁପ୍‌କର, ସତ କୁହ ନୋହିଲେ ପୋଲିସ୍‌ରେ ଦେବି ।" ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ବାଟରୁ ପାଇଲୁ ?"—

"ପୋଲିସ୍‌କୁ ମୁଁ ଡରେ ନା ମ୍ୟାନେଜର ସାହେବ ।"

"ତେବେ ସତ କୁହ କେଉଁଠୁ ଆଣିଲୁ । ଚୋରି କରି ?"—

"ମୁଁ ଚୋରି କରିବି !—ଏତେ ଛୋଟ କଥା ଲତିଫ୍ ତା ଜୀବନରେ କେବେ କରେନି ।"

"ତେବେ"—

"ଖୁନ୍"—

"ଧରାପଡ଼ିଯିବା ଭୟରେ ଆସିନୁ ତ ଏକୁ ଦେବା ପାଇଁ ।"

"ଖବରଦାର ମ୍ୟାନେଜର ସାହେବ, ଲତିଫ୍‌କୁ ଧରାପକାଇବା ବାଲା ଏ ପୃଥିବୀରେ ଜନ୍ମ ହୋଇନି । ତମର ମନ ପାଉଛି ତ ରଖ, ନୋହିଲେ ମୋ ମାଲ୍ ମୋତେ ଓ୍ୱାପସ୍ ଦିଅ । ମଦର ଟାଇମ୍ ଗଡ଼ି ଯାଉଛି ।"—

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମ୍ୟାନେଜର କଲିଂ ବେଲ୍ ଚିପିଲେ । ବୟ ଆସିବାରୁ ଗୋଟାଏ ବୋତଲ ହୁଇସ୍କି ମଗାଇ ଲତିଫ୍ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲେ ଓ କହିଲେ, "ଲେ—ଜି ଭର କେ ପିଓ ।"—

"ସୁକ୍ରିୟା ମେନେଜର ସାହେବ । ମେରା ଏକ ଦୋସ୍ତ ହୈ, ହମ୍ ଦୋନୋ ପିଏଙ୍ଗେ, ଔର ଏକ ବୋତଲ୍—"

ମ୍ୟାନେଜର ବାବୁ ଆଉ ବୋତଲେ ମଦ ମଗାଇ ଲତିଫ୍‌କୁ ଦେଲେ ଓ ଟ୫୦୧ ହାତରେ ଗୁଞ୍ଜିଦେଇ କହିଲେ, "ମିଆଁ ସାହେବ, କଲ୍ ଶାମ୍ କୋ ମୁଝସେ ମିଲ୍‌ନା—କୁଛ ବାତ୍ ଚିତ୍ ହୈ ।"

ଲତିଫ୍ ମଦ ବୋତଲ ଦୁଇଟା କାଖରେ ଯାକି ହୋଟେଲ ପାହାଞ୍ଚ ଓହ୍ଲାଇ ଯାଉଁ ଯାଉଁ କହିଲା, "ଜରୁରୁ ମିଲୁଁଗା।"

ମ୍ୟାନେଜର ବାବୁ ହୋଟେଲ ବନ୍ଦକରି ଫେରିଲେ। ଆଜି ତାଙ୍କର ମନ ଖୁବ୍ ଆନନ୍ଦ, ପଚିଶ ଟଙ୍କାରେ ସେ ଆଜି ଅନାୟାସରେ ଏକ ହଜାର ଟଙ୍କାର ଗହଣା ପାଇ ପାରିଛନ୍ତି। ଲୋକଟା ଉପରେ ତାଙ୍କର ଖୁବ୍ ବିଶ୍ୱାସ ଆସି ଯାଇଥିଲା। ଭାବିଲେ ଲୋକଟାକୁ କଳେ, ବଳେ କୌଶଳେ ହାତ କଲେ, ତାଠାରୁ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ଧରଣର ଲାଭ ଆଶା କରାଯାଇ ପାରିବ। ଲତିଫ୍ ଓସ୍ତାଦ୍ ଅଛି। ତା'ରି ଦ୍ୱାରାହିଁ ସେ ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ କରି ପାରିବେ।

(୧୨)

ତହିଁ ଆରଦିନ ଠିକ୍ ସଞ୍ଜବେଳକୁ ଭଲ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଲତିଫ୍ ମିଆଁ ଆସି 'ହିଲ୍-ବାର' ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କୁ ସଲାମ ଦେଲା। ଆଗ୍ରହରେ ମ୍ୟାନେଜର ବାବୁ ତାକୁ ପାଖରେ ବସାଇଲେ ଓ ଏଣୁ ତେଣୁ ପଚରାପଚରି କରି ତାକୁ ଗୋଟାଏ ଘରକୁ ଡାକନେଲେ ଓ କହିଲେ, "ମୁଁ ଗୋଟାଏ କଥା କହିବ କରିବୁ।"

"କୁହ।"

"ସତ କହ ପାରିବୁ କି ନା ?"—

"ଜାନ୍ ଚଲେଇ ଲତିଫ୍ ତାର କଥାରେ ଖିଲାପ କରେ ନା।"

"ସାବାସ ମିଆଁ !" କହି ମ୍ୟାନେଜର ଲତିଫ୍ କାନ୍ଧରେ ହାତ ମାରିଲେ।

ଏହି ସମୟରେ ନିକଟରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ କୋଠରୀରୁ ପାଟି ଶୁଭିଲା।

ଲତିଫ୍ ପଚାରିଲା। "—ହଲ୍ଲା କୋନ ମଚ୍ଚତା ?"

"ଜୁଆଖେଳର ପାଟି ଶୁଭୁଛି।"

"ଜୁଆ ଖେଳ ? କାହିଁ କେଉଁଠି ?"

"ସେଇ ଆରଘରେ, କାହିଁକି ତୁ ଜାଣୁନୁ ?"—

"ନିଶ୍ଚୟ ।"

"ଖେଳିବୁ ?"

"ଜରୁର୍ ।"

ମ୍ୟାନେଜର ଓ ଲତିଫ୍ ସେ ଘରକୁ ଗଲେ । ସେ ଘରଟି ଏପରି ତିଆରି ଯେ ବାହାରକୁ ତା'ର ଅବସ୍ଥିତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣାଯାଏ ନାହିଁ । ଦ୍ୱାରଟି କାନ୍ଥ ସଙ୍ଗେ ହୁଲ୍ ହୁଲ୍ ମିଶି ଯାଇଥାଏ । ନିକଟରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ସ୍ୱିଚ୍‌କୁ ଟିପି ଦେଲେ ଦ୍ୱାରଟି ଆପେ ଖୋଲିଯାଏ ଓ ପୁଣି ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ । ସେହି ସ୍ୱିଚ୍‌କୁ ଟିପି ଦୁହେଁ ଭିତରକୁ ଗଲେ ।

ଭିତରେ ଏକ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ହଲ୍ । ପ୍ରାୟ ପଚିଶ ଜଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୁଆ ଖେଳୁଥାନ୍ତି । ବଡ଼ା ବଡ଼ା ନୋଟର କାରବାର ଚାଲିଥାଏ । ସେଠାରେ ତାସ ଦ୍ୱାରା ଏକ ପ୍ରକାର ଖେଳରେ ଟଙ୍କା ଦିଆ ନିଆ ହେଉଥାଏ । ସେହି ତାସରେ ଯାହାର ସେଟ୍ ହେଉଥାଏ ସେହି କେବଳ ସବୁ ଟଙ୍କା ଜିଣୁଥାଏ । ଲତିଫ୍ କିଛି ସମୟ ରହି ଖେଳଟିକୁ ଭଲ ରକମ ଦେଖିଲା ଓ ପରଦିନ ଖେଳିବ ବୋଲି ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କୁ କହି ସେଠାରୁ ଚାଲି ଆସିଲା ।

× × × ×

ପରଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଲତିଫ୍ ତାର ସାଥୀ ସରଫ୍ ମିଆଁଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି 'ହ୍ୱିଲ୍-ବାର' ହୋଟେଲରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ସେଦିନ ଜୁଆଖେଳିବାପାଇଁ ସହରର ବଡ଼ ବଡ଼ ଜୁଆଡ଼ୀମାନେ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ ଆସିଥାନ୍ତି । ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିମତେ ହୋଟେଲ୍

ତରଫରୁ ଏକ ହଜାର ଟଙ୍କାର ପାଣ୍ଠିନେଇ ଲତିଫ୍ ଜୁଆ ଖେଳ ବସିଲା ।

ପ୍ରଥମ ବାଜରେ ତିନ ଶହ ଟଙ୍କା ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ବାଜରେ ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା ଯେତେବେଳେ ଲତିଫ୍ ହାରି ବସିଲା, ମ୍ୟାନେଜର ବାବୁ ବଡ଼ ବିବ୍ରତ ହୋଇ ପଡ଼ଲେ ଓ ଆଉ ଯେପରି ଟଙ୍କା ନ ହାରେ ସେଥି-ପାଇଁ ଲତିଫ୍‌କୁ ସତର୍କ କରାଇଦେଲେ । ସେତେବେଳକୁ ଖେଳଟା ଜମି ଆସିଥାଏ । ଖେଳାଳୀମାନେ ମନପ୍ରାଣ ଢାଳି ଲାଗି ଯାଇଥାନ୍ତି ଖେଳର ନିଶାରେ । ଏହି ସୁଯୋଗର ଅବସର ନେଇ ଲତିଫ୍ ସରଫ୍‌କୁ ଆଖିମାରି ଦେଲା । ସରଫ୍ ଟେବୁଲ ତଳକୁ ଚାଲିଗଲା ଓ ଲତିଫ୍‌କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ସେଠାରେ ବସି ରହିଲା ।

ପୂର୍ବଦିନର ଖେଳ ଦେଖି, ଯେଉଁ ତାସରେ ଖେଳ ହେଉଛି, ସେହିପରି ମୁଠାଏ ତାସ ଲତିଫ୍ ବଜାରରୁ କିଣି କରି ଆଣିଥାଏ, ଓ ସେହି ତାସକୁ ଦରକାର ବେଳେ ଯୋଗାଇ ଦେବାପାଇଁ ସରଫ୍‌କୁ ଦେଇଥାଏ । ତୃତୀୟ ବାଜ ଯେତେବେଳେ ଖେଳ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ଲତିଫ୍ ଦୁଇ ଶହ ଟଙ୍କା ଜମା ଦେଇ ଖେଳ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଅନ୍ୟ-ମାନେ ଟଙ୍କା ଥୋଇଲେ ଓ ଖେଳ ଚାଲିଲା । ଲତିଫର ଇସାରାରେ ସରଫ୍ ଟେବୁଲ ତଳେ ଛପି ରହି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତାସ ମାନ, ତା' ନିକଟରେ ଥିବା ତାର ମୁଠାରୁ କାଢ଼ି ଲତିଫ୍‌କୁ ଯୋଗାଇ ଦେଲା । ଏଣିକି ଲତିଫ୍ ଜିଣିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେହିଦିନ ଏହିପରି ପ୍ରାୟ ଦଶ-ହଜାର ଯାଏଁ ଟଙ୍କା ଲତିଫ୍ ଜିଣି ଯାଇଥିଲା । ରାତି ଏଗାରଟା ପରେ ଜୁଆଡ଼ୀମାନେ ଖେଳ ଭାଙ୍ଗି କେହି ନାଚ ଦେଖିବାକୁ ଓ କେହି କେହି ଘରକୁ ଫେରିଗଲେ ।

ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ଲତିଫ୍‌ଠାରୁ ପାଇ ମ୍ୟାନେଜର ଅତିଶୟ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ଗଦ୍‌ଗଦ୍ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ ।" ସାବାସ

ଲତିଫ୍—ତୁମେ ଆଜ କମାଲ କରି ଦେଲ । ଆଜ ଯାଏଁ କେହି ଏପରି ଜତାପଟ ଆଣି ନ ଥିଲେ ।”

ଲତିଫ୍‌ର ଗମ୍ଭୀର ମୁଖମଣ୍ଡଳ ନିଜର ପ୍ରଶଂସା ଶୁଣି ଗମ୍ଭୀରତର ହୋଇ ଉଠିଲା । ମ୍ୟାନେଜର ବାବୁ ପୁଣି କହିଲେ, “ଜାଣିଲ ଲତିଫ୍, ଆଜଠାରୁ ତୁମେ ମୋର ବନ୍ଧୁ ହେଲ । ତୁମ ବିଷୟରେ ମୁଁ ଆମର ଦଳପତିଙ୍କୁ କହିବି, ସେ ଯେପରି ତୁମଙ୍କୁ ଆମ ଦଳଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି । ତାର ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଚେଷ୍ଟାମଧ କରିବି, ତୁମେ ଏକାକୀ ଥିବାରୁ ତୁମର ପ୍ରତିଭା ବିକାଶ ହୋଇ ପାରୁନି । ଆମର ଦଳରେ ମିଶ, ଦେଖିବ ଜୀବନଟା ତୁମର କୁସୁମିତ ହୋଇ ଉଠିବ ।”

“ସରିଫ୍‌କୁ ନ ନେଲେ ମୁଁ କେଉଁଆଡ଼େ ଯିବି ନାହିଁ ।” ମୁଣ୍ଡହଲାଇ ଲତିଫ୍ କହିଲା ।

“ସରିଫ୍ କିଏ ?” ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ମ୍ୟାନେଜର ପଚାରିଲେ ।

“ମୋର ସାଥୀ, ସେ ଦିନ ଆସିଥିଲା । ଆଜ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟକଲା ।”

“ଓ—ହିଁ—ହିଁ—ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ କହିବି ।”

“ଆଚ୍ଛା ମ୍ୟାନେଜର ସାହେବ, ମୁଁ ଯାଉଛି, କାଲି ପୁଣି ଦେଖା” କହି ଲତିଫ୍ ଉଠିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ।

ହୋଟେଲ ଦ୍ୱାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳାଇ ଦେଇ ଆସୁ ଆସୁ ମ୍ୟାନେଜର ବାବୁ କହିଲେ, “କାଲି ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ, ଆଜ ମୁଁ ଦଳପତିଙ୍କୁ ପଚାରି ତାଙ୍କ ମତ ବୁଝି ରଖିଥିବି ।”

ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କ କଥାରେ ହଁ ଭରି ଲତିଫ୍ ଓ ସରିଫ୍ ଦୁହେଁ ଅନ୍ଧାରରେ ମିଶିଗଲେ ।

—*—

—୧୩—

ପରଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା, ହିଲ୍-ବାର ହୋଟେଲଟିରେ ଲୋକ ଘନେଇ ଆସିଲେଣି । ମ୍ୟାନେଜର ଗୁପ୍ତବାବୁ ଗରାକମାନଙ୍କର ବରାଦ ଅନୁସାରେ ଜିନିଷମାନ ଯୋଗାଇବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥାନ୍ତି । ତଥାପି ମଧ୍ୟ ସୁବିଧା ଓ ସୁଯୋଗର ଅବସରରେ ସେ ଦ୍ୱାର ନିକଟକୁ ଆସି ଲତିଫ୍ ଆସିଲାଣି କି ନାହିଁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ବାହାରକୁ ଥରେ ଥରେ ଅନାଇ ଦେଉଥାନ୍ତି । କ୍ରମେ ଦଶଟା ବାଜିଲା, ତଥାପି ଲତିଫ୍ ଫେରିଲା ନାହିଁ । ଶେଷକୁ ମ୍ୟାନେଜର ନିରାଶ ହୋଇ ଭାବିଲେ, ଲତିଫ୍ ଆଉ ବୋଧେ ଫେରିବ ନାହିଁ । ଉଡ଼ା ପକ୍ଷୀ ସେ, କିଛିଦିନ ପାଇଁ ହାତକୁ ଧରା ଦେଇଥିଲା । ପୁଣି କୁଆଡ଼େ ସେ ଉଡ଼ିଗଲା । ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ନିଜର ଶିକାର ଖୋଜିବାପାଇଁ, ହେଲେ ପକ୍କା ଲୋକଟାଏ ଥିଲା ।

ହୋଟେଲ ଘଣ୍ଟାରେ ଏଗାରଟା ବାଜିଲା, ଲୋକଙ୍କ ଗହଳି କ୍ରମେ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଠିକ୍ ଏହି ସମୟରେ ଲତିଫ୍ ଓ ସରଫ୍ ଦୁହେଁ ଝୁଲି ଝୁଲି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ମ୍ୟାନେଜର ପଚାରିଲେ, "ଏତେ ଡେରି କାହିଁକି ହେଲା ?"

ଘୁମନ୍ତ ନାଲି ନାଲି ଆଖି ଦୁଇଟିକୁ ବିସ୍ଫାରିତକରି ଲତିଫ୍ କହିଲା,—

"ଡେରି ?—ନାହିଁ ତ !"

"ରାତି ଏଗାରଟା ବାଜିଲାଣି ଯେ ।"

"ମୋଟେ ଏଗାରଟା ବାଜିଛିଟି, ପୁଣିତ ରାତି ଅନେକ ବାକିଅଛି ।"

"ଆଚ୍ଛା ଆଚ୍ଛା ବସ ମୁଁ ଆସୁଛି, "କହି ମ୍ୟାନେଜର ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ ଓ କିଛି ସମୟପରେ ଫେରି ଆସି ଧୀରେ ଧୀରେ ଲତିଫର୍ କାନରେ କହିଲେ, ଆଜି ତୁମକୁ ଏଠି ରହିବାକୁ ହେବ ।"

"କାହିଁକି ?"—ଲତିଫ୍ ପଚାରିଲା ।

"ତୁମକୁ ଦଳରେ ମିଶାଇବା ବିଷୟରେ କାଲି ମୁଁ ଦଳପତିଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କଥା ହୋଇଥିଲି । ସେ ତୁମକୁ ଦେଖି ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ଆଜ ସେ ଆସିବେ । ଏଣୁ ତୁମେ ଅପେକ୍ଷା କର ।"

"କେତେବେଳେ ଆସିବେ ?"

"ରାତି ବାରଟା ପରେ ।"

"ପ୍ରତିଦିନ କ'ଣ ଦଳପତି ଏଠାକୁ ଆସନ୍ତି ।"

"ନା—"

"ତେବେ ଆଜ ସେ ଆସିବେ ବୋଲି ତୁମେ ଜାଣିଲ କପରି ?"

"ବର୍ତ୍ତମାନ ତାଙ୍କ ସହ ଫୋନକରି ବୁଝିଲି ଯେ, ସେ ଆଜ ଆସିବେ ।"

"ଏଠାରୁ ତେବେ ଦଳପତିଙ୍କ ନିକଟକୁ ଫୋନ ଅଛି ।"

ମ୍ୟାନେଜର ଆଉ କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ । ମୁହଁଟା ତାଙ୍କର ହଠାତ୍ ମଉଳିଗଲା । ସତେଅବା ଗୋଟାଏ କିଛି ଗୁପ୍ତ କଥା ସେ ପ୍ରକାଶ କରିଦେଇଛନ୍ତି !

ଏହି ସମୟରେ ଫୋନ ପୁଣି ବାଜି ଉଠିଲା ଓ ମ୍ୟାନେଜର ଫୋନ ନିକଟକୁ ଦୌଡ଼ିଗଲେ ।

ଲତିଫ୍ କାନ୍ଥ ଘଣ୍ଟାକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲା ଯେ ସାଢ଼େ ଏଗାରଟା ବାଜିଛି, ଆଉ ମାତ୍ର ତିରିଶ ମିନିଟ୍ ପରେ ଦଳପତିଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ୍.....................।

ମ୍ୟାନେଜର ଫେରି ଆସି ବେଲ୍ ବଜାଇଲେ, ନାଚ ଭାଙ୍ଗିଲା । ଦର୍ଶକମାନେ ଧୀରେ ଧୀରେ ହୋଟେଲରୁ ବାହାରି ଚାଲିଗଲେ । ତାପରେ ମ୍ୟାନେଜର ହୋଟେଲର ଫାଟକ ବନ୍ଦ କରିଦେଇ ଲତିଫ୍ ଓ ସରିଫ୍‌କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଉପର ମହଲାର ଗୋଟିଏ

କୋଠରୀକୁ ଯାଇଁ ସେଠାରେ ବସି ଆଲାପ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । କୋଠରୀଟି ବିଶେଷ ବଡ଼ ନଥିଲା ବା ସେଥିରେ ସେପରି କୌଣସି ସାଜସଜ୍ଜା ହୋଇ ନଥିଲା । ମଝିରେ ଚାରିଖଣ୍ଡି ଚୌକି ଓ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଟେବୁଲ୍ ପଡ଼ିଥିଲା । ଆଉ ଗୋଟାଏ କଣକୁ ଗୋଟାଏ ଧଳା କନାର ପର୍ଦ୍ଦା ଝୁଲୁଥିଲା । ପର୍ଦ୍ଦାର ଆରପଟେ କାନ୍ଥ ଅଛି ନା ନାହିଁ କିଛି ଦେଖାଯାଉ ନଥିଲା । ଏପରି ଗୋଟାଏ ଧଳାପର୍ଦ୍ଦା ଯେ କାହିଁକି ସେଠାରେ ଝୁଲୁଛି ଲତିଫ୍ ତାହା ଅନୁମାନ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଭାବିଲା ଦୁଇଟି କୋଠରୀକୁ ଦୁଇଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରିବାକୁ ବୋଧେ ଏ ପର୍ଦ୍ଦାଟି ମଝିରେ ଦିଆଯାଇଛି । ତଥାପି ସେ ବିଷୟରେ କାହାକୁ କିଛି ନପଚାରି ସେ ମ୍ୟାନେଜରର ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ଯୋଗ ଦେଲା ।

ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ ଘଣ୍ଟି ବାଜି ଉଠିଲା । ଓ କୋଠରୀର ବିଜୁଳି ବତୀର ତେଜ କମିଗଲା । ମ୍ୟାନେଜର ଚୌକି ଛାଡ଼ି ଠିଆହୋଇ ପଡ଼ିଲେ, ତାହା ଦେଖି ଲତିଫ୍ ଓ ସରିଫ୍ ମଧ୍ୟ ଚୌକିରୁ ଉଠି ଠିଆହେଲେ ଓ ଘଟଣା କ'ଣ ବୁଝିବାପାଇଁ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଚାହିଁବାକୁ ଲାଗିଲେ । କୌଣସିଠାରେ କିଛି ନ ଦେଖି ଧଳାପର୍ଦ୍ଦା ଦିଗକୁ ଚାହିଁଲେ ଓ ସେଥିରେ ଦେଖିଲେ ଯେ ଗୋଟାଏ ମଣିଷର କଳା ଛାଇ ସେଥିରେ ପଡ଼ିଛି । ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ଛାୟାଟି ହସ୍ତ ସଞ୍ଚାଳନ କରି ବଜ୍ରନିର୍ଘୋଷ କଣ୍ଠରେ ଡାକିଲା—"ଲତିଫ୍ ମିଆଁ ।" ନିଜର ନାମଶୁଣି ଲତିଫ୍ ପ୍ରଥମେ ଚମକି ପଡ଼ିଲା ଓ ପରେ ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ହୋଇ କହିଲା—"ଆଜ୍ଞା, ହଜୁର ।"

"ତୁମେ ଦଳଭୁକ୍ତ ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛାକର ?"

"ହଁ, ଆଜ୍ଞା ।"

"ଜାଣ ଏ ଦଳରେ ମିଶିଲେ ପ୍ରତି ପଦେ ପଦେ ତୁମକୁ ବିପଦ ବରଣ କରିବାକୁ ହେବ ?"

"ଜାଣେ ସରଦାର ।"

"ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ମରଣକୁ ବରଣ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ପଡ଼େ ବୋଲି ଜାଣ ?"

"ଦଳର ମାନରକ୍ଷା ପାଇଁ ଧନ ଜୀବନ ଆଦିକ ମୋର ସବୁ କିଛି ମୁଁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରି ଦେଇ ପାରିବ ।"

"ଦଳପତିର ଆଦେଶ ବା ଦଳର ନିୟମ ଲଙ୍ଘନ କଲେ କି ଶାସ୍ତି ଜାଣ ?"

ଜାଣେ—ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ।

"ନା—ତା'ଠାରୁ ଆହୁରି କଠୋର ଓ ନିର୍ମମ ଶାସ୍ତି ।"

"ତାହା ମଧ୍ୟ ମୁଁ ସହିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।"

"ଏଇ ଛୁରୀ ନିଅ—ଏଥିରେ ତୁମର ବକ୍ଷ ଚିରି ପାରିବ ।" ଦଳପତି ଏହା କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୋଟାଏ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଛୁରିକା ଆସି ଟେବୁଲ ଦେହରେ ବିଦ୍ଧ ହୋଇଗଲା । ଲତିଫ୍ ନିର୍ଭିକ ରୂପେ ତାହା ଉଠେଇନେଇ ନିଜର ବକ୍ଷରେ ମାରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଉଛି ଏହି ସମୟରେ "କ୍ଷାନ୍ତହୁଅ" ବୋଲି ପରଦା ଆରପଟୁ ଶବ୍ଦ ଆସିଲା ଓ ମ୍ୟାନେଜର ବାବୁ ଲତିଫ୍ ହାତରୁ ଛୁରିଟି ଛଡ଼ାଇ ନେଲେ । ତାପରେ ସରିଫ୍‌କୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସରିଫ୍ ମଧ୍ୟ ସେଇପରି ନିର୍ଭିକ ଭାବେ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲା, "ସମସ୍ତ ବିପଦ ବରଣକରି ଦଳପତିର ଆଦେଶ ଓ ଦଳର ନିୟମ ମାନି ଚଳିବା ପାଇଁ ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ସରଦାର ।"

ଦଳପତି ସେହିପରି ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲେ, "ମୋର ପିସ୍ତଲର ଗୁଳି ସହିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ତ ।"—

"ପ୍ରସ୍ତୁତ !"—

"ତେବେ ଯାଅ କାନ୍ଥ ନିକଟରେ ଠିଆ ହୁଅ ।

ଯନ୍ତ୍ରଚାଳିତପରି ସରଫ୍ ଯାଇଁ କାନ୍ଥ ନିକଟରେ ଠିଆହେଲା । ମ୍ୟାନେଜର ପକେଟରୁ ଗୋଟିଏ ପିସ୍ତଲ କାଢ଼ି ସରଫ୍‌ର କପାଳକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ପିସ୍ତଲ ଚଳାଇବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଲେ ।

ଏକ୍—ଦୁଇ—ତିନ୍ । ପିସ୍ତଲ ଫୁଟିଲା—ଗୁଡ୍ରୁମ୍.........

ହଠାତ୍ ଘରର ଆଲୋକଟି ଲିଭିଗଲା ଓ ଏକ ସେକେଣ୍ଡ ପାଇଁ ଏକପ୍ରକାର ତେଜସ୍ୱୀନ୍ ଆଲୋକରେ ସେ ଘରଟି ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ତାପରେ ସବୁ ଅନ୍ଧକାର.........ସେହି ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟେ ଗୋଟାଏ ବିକଟ ଅଟ୍ଟହାସ୍ୟର ତେଜ କକ୍ଷଟିକୁ ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ କଲା ।

କକ୍ଷଟିର ବତୀ ପୁଣି ଜଳି ଉଠିଲା । ଲତିଫ୍ ଚାହିଁ ଦେଖେତ ସମସ୍ତେ ଠିକ୍ ଅଛନ୍ତି । କାହାର କୌଣସି ଅନିଷ୍ଟ ହୋଇନାହିଁ । ମ୍ୟାନେଜର ହାତରେ ଥିବା ପିସ୍ତଲକୁ ଚାହିଁ ଚହ୍ନିଲେ ଯେ ତାହା ପ୍ରକୃତ ପିସ୍ତଲ ନୁହେଁ—ଗୋଟାଏ ଫଲସ୍ ପିସ୍ତଲ, ଯାହା ଫୁଟିଲେ କେବଳ ଶବ୍ଦ ଛଡ଼ା କାହାର କିଛି ଅନିଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ । ତାପରେ ଝୁଲୁଥିବା ପର୍ଦ୍ଦାଟିଙ୍କୁ ଚାହିଁଲେ । କିନ୍ତୁ କୌଣସି ପର୍ଦ୍ଦା ଦେଖି-ପାରିଲେ ନାହିଁ ଓ ତା ବଦଳରେ ସେଠାରେ କିଛି ଦୂରରେ ଗୋଟାଏ କାନ୍ଥ ପଡ଼ିଥିବାର ଦେଖି ପାରିଲେ ।

× × ×

ପରଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ହୋଟେଲ ମ୍ୟାନେଜର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୁପ୍ତ ଲତିଫ୍ ଓ ସରଫ୍‌କୁ ଡାକି ନେଇ ଗୋଟିଏ ଛପା ଫର୍ମରେ ଦସ୍ତଖତ କରିବାକୁ କହିଲେ । ଫୁଲ୍‌ସ୍କେପ ସାଇଜର ବଡ଼ ଫର୍ମଟାଏ । ସେଥିରେ ଦଳର ଅନେକ ନିୟମାବଳୀ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଓ ସାଙ୍କେତିକ ଚିହ୍ନମାନ ଦିଆ ଯାଇଥିଲା । ମ୍ୟାନେଜର ତାକୁ ପଢ଼ି ଏମାନଙ୍କୁ ଥରେ

ଶୁଣାଇଦେଲେ ଓ ସେଥିରେ ଲଗାଯାଇଥିବା ଫଟୋରେ ନିଜ ରକ୍ତରେ ଦସ୍ତଖତ କରିବାକୁ କହିଲେ । ନଜର ଓ ସରଫ୍‌ର ଫଟୋ ସେହି ଫର୍ମଟି ଦେହରେ ଲଗି ଥିବାର ଦେଖି, ଲତିଫ୍ ପ୍ରଥମେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲା ଓ ପରେ ଭାବିଲା, ଗତକାଲି ଏକ ସେକେଣ୍ଡ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଲୋକ ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ପଡ଼ିଥିଲା ତାହାର ପରିଣତିହିଁ ଏହା । ନୋହିଲେ ଆଉ ଫଟୋ ଉଠାନ୍ତେ କେତେବେଳେ ? ଅଗତ୍ୟା ସରଫ୍ ଓ ଲତିଫ୍ ହାତ ଚିରି ନିଜ ରକ୍ତରେ ତହିଁରେ ଦସ୍ତଖତ କଲେ । ଲତିଫ ଆଉ ଥରେ ସେ ନିୟମାବଳୀଟି ଉପରେ ଆଖି ପକାଇଲା । ଦେଖିଲା ତଳେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖା ହୋଇଛି 'ସଂଗ୍ରାମ୍' । ତହୁଁ ସେ ଭାବିଲା ସଂଗ୍ରାମ୍ ବୋଧେ ଦଳପତିଙ୍କର ନାମ ।

ତାପରେ ମ୍ୟାନେଜର ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଦୁଇଗୋଟି ପତଳା ରେଶମ କନାର ଲାଲ ରୁମାଲ ଉପହାର ଦେଲେ ଓ କହିଲେ, "ଏହାକୁ ଯତ୍ନରେ ରଖିଥାଅ । ଏହା ହେଲା ଆମ ଦଳର ଲୋକଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିବାର ନମୁନା । ଏହା ଦେହରେ ଅଙ୍କିତ ମନୋଗ୍ରାମଟିକୁ ଦେଖାଇ ତୁମେ ଆମ ଦଳର ଯେ କୌଣସି ଲୋକ ସହ ସାକ୍ଷାତ ପାଇ ପାରିବ । ପାଠକ ପାଠିକାମାନଙ୍କର ସ୍ମରଣ ଥିବ ଯେ ଅନାଥାଶ୍ରମରେ ସୁମିତ୍ରାର ସୁଟ୍‌କେଶ୍‌ରୁ ଅମୀୟବାବୁ ଠିକ୍ ଏହି ରଙ୍ଗର ଗୋଟିଏ ରୁମାଲ ହସ୍ତଗତ କରିଥିଲେ । ଯାହାର ତଳେ କ ଠିକ୍ ଏହି ପ୍ରକାର ଗୋଟିଏ ଶ୍ଳେଟ ମନୋଗ୍ରାମ ଅଙ୍କିତ ହୋଇଥିଲା । ଲତିଫ୍ ଓ ସରଫ୍ ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କ ଠାରୁ ସେହି ରୁମାଲ ଦୁଇଟି ଗ୍ରହଣ କଲେ ଓ ଦଳପତିଙ୍କର ଆଦେଶର ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିଲେ ।

—୦—

(୧୪)

କ୍ରମେ ତିନ ଦିନ ବିତିଗଲା, ଦଳପତିଙ୍କ ଠାରୁ ଲତିଫ୍ ଓ ସରିଫ୍ଙ୍କ ନିକଟକୁ କୌଣସି ଆଦେଶ ଆସିଲା ନାହିଁ । ଦିନେ ସେ ଦୁହେଁ ଚୌରଙ୍ଗୀ ଛକ ଉପରେ ବୁଲୁଛନ୍ତି, ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ଲୋକ ଖଣ୍ଡିଏ ନାଲିକଭର ଚିଠିଆଣି ତାଙ୍କ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇଦେଲା । ଏମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ସେ ଲୋକଟିର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁବାରୁ ଲୋକଟି ଗୋଟିଏ ରେଶମ କନାର ନାଲି ରୁମାଲ କାଢ଼ି ନିଜର ମୁହଁ ପୋଛୁ ପୋଛୁ ଚାଲିଗଲା । ଲତିଫ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟକଲା ଯେ ରୁମାଲଟି ଦେହରେ ତାଙ୍କ ଦଳର ମନୋଗ୍ରାମର ଚିହ୍ନ ଅଙ୍କିତ ହୋଇଛି । ତହୁଁ ମନେ ମନେ ଭାବିଲା ନିଶ୍ଚୟ ଦଳପତିଙ୍କ ନିକଟରୁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଆସିଛି । ଏହାଭାବି ଗୋଟିଏ ନିରୋଳା ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇଁ ଚିଠିଟି ଖୋଲି ପଢ଼ିଲା, ସେଥିରେ ଲେଖାଥିଲା—

"ଆଜ ରାତକୁ ମ୍ୟାନେଜରର ସହ ସାକ୍ଷାତ କର ।"

—ସଂଗ୍ରାମ୍—

× × × ×

ସେହିଦିନ ରାତି ଦଶଟା ବେଳକୁ ଲତିଫ୍ ଓ ସରିଫ୍ ଯାଇଁ ହିଲ-ବାର ହୋଟେଲରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସାକ୍ଷାତ କରି ବୁଝିଲେ ଯେ ଦଳପତିଙ୍କ ଆଦେଶମତେ ତାଙ୍କୁ ଆଜ ଗୁପ୍ତ ଶିବିରକୁ ଯିବାକୁ ହେବ ।"

ଲତିଫ୍ ପଚାରିଲା, "ସେ ଗୁପ୍ତ ଶିବିରଟି କେଉଁଠି ?"

"ତୁମରି ସେ ବିଷୟରେ ମୁଣ୍ଡ ଖେଳାଇବା ଦରକାର ନାହିଁ, ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ହେଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଲୋକ ଆସି ତୁମଙ୍କୁ ସେଠାକୁ ନେଇଯିବେ ।" ଏହାକହି ମ୍ୟାନେଜର ବାବୁ ଲତିଫ୍ ଓ ସରିଫ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ହୋଟେଲ ପଛ ବଗିଚା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଗ୍ରେଟ

କୋଠରୀଟିରେ ବସାଇ ଦେଇ ବାହାର ପଟୁ କବାଟ ଦେଇ ଚାଲି ଆସିଲେ ।

ଲତିଫ୍ ଓ ସରିଫ୍ ଦୁହେଁ ସେହି ନିର୍ଜ୍ଜନ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ମଧ୍ୟରେ ଚୁପହୋଇ ବସି ରହିଲେ । ବାହାରକୁ ଆସିବାର ବାଟ ନାହିଁ । କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ପଳାଇ ଯିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ ।

ଏହିପରି ପ୍ରାୟ ଏକ ଘଣ୍ଟା ନୀରବରେ ସେଠାରେ ବସିରହିବା ପରେ କ୍ରମେ କୋଠରୀର ଚଟାଣରେ ପଡ଼ିଥିବା କାର୍ପେଟ୍‌ଟାର ଗୋଟାଏ କୋଣ କମ୍ପିତ ହେଲା ଓ ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ ଦୁଇ ଜଣ କୃଷ୍ଣ ପୋଷାକଧାରୀ ଫର୍ଦ୍ଦ ମନୁଷ୍ୟ କାର୍ପେଟ ଆଉଡ଼େଇ ତଳୁ ବାହାରି ଆସିଲେ । ସେମାନେ ଲତିଫ୍ ଓ ସରିଫ୍‌ର ସାମନାରେ ଠିଆହୋଇ ଲାଲ ରୁମାଲ ଦୁଇଟା ଦେଖାଇ କହିଲେ ଦଳପତିର ଆଦେଶ — ଆମ ସଙ୍ଗେ ଯିବାକୁ ହେବ ।"

"କେଉଁଠିକୁ"—ଲତିଫ୍ ପଚାରିଲା ।

"ତାହା ଜାଣିବା ତୁମର ଦରକାର ନାହିଁ । ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅ ।"

ଲତିଫ୍ ଓ ସରିଫ୍ ଯିବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଗଲେ । ଦୁଇଟା କଳାକନାର ପଟି ଦସ୍ୟୁ ଦୁଇ ଜଣ ଏମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ବାନ୍ଧିଦେଲେ ଓ ଧୀରେ ଧୀରେ ଯେଉଁବାଟେ ଆସିଥିଲେ ସେହି ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ମଧ୍ୟଦେଇ ବାହାରକୁ ନେଇଗଲେ । ବାହାରେ ମୋଟର ଅପେକ୍ଷା କରୁଥିଲା । ଏମାନଙ୍କୁ ନେଇ ସେ ପବନବେଗରେ ଛୁଟି ଚାଲିଲା ।

× × × ×

ଲତିଫ୍ ଓ ସରିଫ୍‌ର ଆଖିରୁ ଯେତେବେଳେ କନାପଟି ଖୋଲି ଦିଆଗଲା, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ମନେ ହେଲା ସତେ ଯେପରି ସେମାନେ ଆସି ଏକ ଇନ୍ଦ୍ରପୁରୀରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି । ଅଳ୍ପ ଉଜ୍ଜଳ ସୁନ୍ଦର

କୋଠାସବୁ ଚାରିଆଡ଼େ ମୂଲ୍ୟବାନ ଟେବୁଲ ରହିଛି । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଆଲୋକମାଳା ଖଞ୍ଜା ହୋଇଛି । କୁଣ୍ଡମାନଙ୍କରେ ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ଫୁଲ ଗଛ ସବୁ ସଜ୍ଜିତ ହୋଇ ବରଣ୍ଡାମାନଙ୍କରେ ଥୁଆ ହୋଇଛି । ଏହା ସବୁ ଲତିଫ୍ ଆଖିକୁ ଏକ ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲ ବା କୁହୁକପରି ଲାଗିଲା । ସେ ମନେ ମନେ ଭାବିଲା, ସତେ କ'ଣ କେହି ତାକୁ କୁହୁକ ପୁରୀକୁ ନେଇ ଆସିଛି ନା କ'ଣ ?

ଲତିଫ୍ ପଚାରିଲା—"ଦଳପତି କାହାନ୍ତି ? ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦେଖାକରି ପାରିବି ?" ଅଣିଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ ଉତ୍ତର ଦେଲା, "ନାଁ—ଆଜି ନୁହେଁ ।"

"ଆଉ କେବେ ?"

"ପୁନର୍ବାର ତାଙ୍କଠାରୁ ଆଦେଶ ମିଳିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମେ ଏହି କୋଠରୀରେ ଭୋଜନ କରି ଶୟନ କର ।" ଏହା କହି ଲୋକ ଦୁଇଜଣ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ଲତିଫ୍ ଓ ସରଫ୍ ସେ ଘର ଭିତରକୁ ଯାଇଁ ଦେଖିଲେ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ଦୁଇଟି ଖାଦ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପାତ୍ର ଓ ପାଣି ଥୁଆ ହୋଇଛି । ତହୁଁ ସେ ଭାବିଲେ, ତାଙ୍କରି ପାଇଁ ବୋଧେ ଏ କୋଠରୀଟିରେ ଆଗରୁ ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଏହା ଭାବି ଦୁହେଁ ଭୋଜନସାରି ଖଟଉପରେ ପଡ଼ିଥିବା ନରମ ଗଦିରେ ଅଚିନ୍ତାରେ ଶୋଇ ରହିଲେ ।

—୦—

(୧୫)

ପରଦିନ ସକାଳୁ ଉଠି ଲତିଫ୍ ଓ ସରଫ୍ ଦେଖନ୍ତି ତ, ଦାନ୍ତ ଘଷିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ସରଞ୍ଜାମ ଥୁଆ ହୋଇଛି । ତହୁଁ ସେମାନେ ତାଙ୍କର ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି କୋଠରୀ ମଧ୍ୟକୁ ଫେରିଲା ବେଳକୁ

ତାଙ୍କପାଇଁ ଚ଼୍ ଓ ଜଳଖିଆ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ଥୁଆ ହୋଇଥିଲା । ତାହାର ସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର କରି ଦୁହେଁ ଦସ୍ୟୁ ଶିବିରର କୋଠରୀ-ମାନଙ୍କ ସହ ପରିଚିତ ହେବା ପାଇଁ ବାହାରିଲେ ।

ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କର ସେ ଗୁପ୍ତସ୍ଥଳଟି ଦୁଇଟି ପର୍ବତର ମଝିରେ ଥିବା ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅତି ଚତୁରତା ସହ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଦୁଇ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ତା'ର ଅତ୍ୟୁଚ୍ଚ ପର୍ବତ ଶୃଙ୍ଗ, ଅନ୍ୟ ଦୁଇପାର୍ଶ୍ୱରେ ପ୍ରାୟ ଦୁଇଶହ ଫୁଟର ଖାଲୁଆ ଅତଳ ପ୍ରଦେଶ ଓ ତା'ର ତଳକୁ ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଘନ ଅରଣ୍ୟ । ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ଯେଉଁଠାରେ ପର୍ବତଟି କ୍ରମେ ଢାଲୁହୋଇ ଆସି ସମତଳ ସଙ୍ଗେ ମିଶିଯାଇଛି, ସେଠାରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ଏକ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଜଳଭଣ୍ଡାର । ଦସ୍ୟୁ ଦଳ ତାଙ୍କର ଗୁପ୍ତସ୍ଥଳୀ ପାଇଁ ଏପରି ଏକ ପ୍ରକୃତି ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷିତ ସ୍ଥାନ ବାଛିଥିଲେ ଯେ ଯାହାରକି ଅବସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ଭାବିବା ହିଁ ବାହାରର ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଅସମ୍ଭବ ।

କୋଠରୀରୁ ବାହାରି ଆସି ଖୋଲା ଅଗଣାରେ ଠିଆହୋଇ ଲତିଫ୍ ଓ ସରିଫ୍ ଚାରିଦିଗକୁ ଚାହିଁବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଚାରିଦିଗରେ ଉଚ୍ଚ ମଜବୁତ ପାଚେରୀ ଗୋଟିଏ ଘେରି ରହିଥାଏ । ତାହା ବହୁଦିନର ପୁରୁଣା ପାଚେରୀ ପରି ତାଙ୍କର ମନେ ହେଲା । କାରଣ ପାଚେରୀଟି କାଳର ପ୍ରଭାବରେ କଳା ପଡ଼ିଯାଇଥିଲା ଓ ଠାଏ ଠାଏ ପିଉଳା ଚଢ଼ି ଗଛଉଠି ଯାଇଥାଏ । ତଥାପି ମଧ୍ୟ ପଥର ପାଚେରୀଟି ଖୁବ୍ ମଜବୁତ ଥିଲା ପରି ଜଣା ପଡୁଥାଏ । ଲତିଫ୍ ଭାବିଲା, ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ଏକ ଅତି ପୁରାତନ ଗଡ଼ର ପାଚେରୀ । କାଳକ୍ରମେ ଗଡ଼ଟି ଭାଙ୍ଗିଯାଇ ଥାଉ, ନଚେତ୍ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଗଡ଼ଟିକୁ ଦସ୍ୟୁଦଳ ପୁଣି ନୂତନ ଧରଣରେ ମରାମତିକରି ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇ ପାରିଥାନ୍ତି, ନୋହିଲେ

ଏପରି ସ୍ଥାନକୁ ଏତେ ପଥର ଆଣି ଏପରି କାମ କରିବା ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟ ପକ୍ଷେ ସହଜ ନୁହେଁ । ଉପରେ ନୀଳ ଆକାଶ ପରିଷ୍କାର ଦିଶୁଥାଏ, ସକାଳର ସୂର୍ଯ୍ୟ କଅଁଳ କିରଣ ବିଚ୍ଛୁରି ଦେଇଥାନ୍ତି, ଧୀରେ ଧୀରେ ପବନ ବହୁଥାଏ ଓ ସେ ସ୍ଥାନଟିରେ ଏକ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଗମ୍ଭୀରତା ବିରାଜିତ କରୁଥାଏ । ଏତେ ବଡ଼ ଗୁପ୍ତ ସ୍ଥଳଟାରେ କୌଣସି ମନୁଷ୍ୟର କଣ୍ଠ ସ୍ୱର ଶୁଣି ନପାରି ଲତିଫ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଭାବିଲା, ଅନ୍ୟମାନେ ଗଲେ କୁଆଡ଼େ ? ତାଙ୍କୁ କ'ଣ ତାହେଲେ ଏଠାରେ ବନ୍ଦୀକରି ରଖିବାକୁ ଆଣିଥିଲେ ?

ଲତିଫ୍ ଓ ସରିଫ୍ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଗକୁ ଚାଲିଲେ । କିଛିଦୂର ଗଲାପରେ ଆଗରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ହଲ୍ ଦେଖିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏତେ ବଡ଼ ଘରଟାରେ ସୁଦ୍ଧା ଲୋକକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ ନାହିଁ । ତାହା ନିକଟକୁ ଲାଗି ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଛୋଟ ଛୋଟ କୋଠରି ଥିଲା । କୋଠରିଟିର କବାଟଗୁଡ଼ିକ ଶକ୍ତ ପଟାରେ ତିଆରି ହୋଇ ନିବୁଜ ରୂପେ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ କୋଠରିରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ତାଲା ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ପଡ଼ିଥିଲା । ବହୁ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ମଧ୍ୟ ଲତିଫ୍ କୋଠରି ଭିତରଟି କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଦେଖିପାରିଲା ନାହିଁ । ଭିତରକୁ ଦେଖିବାର ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ଚିନ୍ତାକରି ଉପରକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲା ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କୋଠରିର କଡ଼ ତଳକୁ ଦୁଇଟି ଲେଖାଏଁ କ୍ଷୁଦ୍ର କଣା ଅଛି ଓ ଛାତରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଚିମିନି ଅଛି । କୋଠରିଟି ମଧ୍ୟକୁ ବାୟୁର ସଞ୍ଚାଳନପାଇଁ ତାହା କରାଯାଇଛି ବୋଲି ଭାବି ଲତିଫ୍ କୋଠରି ଦେଖିବାର ଆଶା-ତ୍ୟାଗ କରି ଆଗକୁ ଚାଲିଲା । ଅଳ୍ପଦୂରରେ ପୁଣି ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ପାଚେରି ପଡ଼ିଲା ଓ ସେହି ପାଚେରି ନିକଟରେ ଜଣେ ଲୋକ ପହରା ଦେଉଥିବାର ସେମାନେ ଦେଖିଲେ । ପହରାବାଲା ଏଦୁହିଁଙ୍କୁ ଦେଖି

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବନ୍ଧୁକ ଉଠାଇଲା । ଏହି ସମୟରେ ହଠାତ୍ ଲତିଫ୍ ପକେଟରୁ ନାଲ ରୁମାଲଖଣ୍ଡି କାଢ଼ି, ଲୋକଟିକୁ ଦେଖାଇ ଦେବାରୁ ସେ ଚୂପ୍ ହୋଇ ଠିଆହେଲା ଓ କାନ୍ଥରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ସ୍ୱିଚ୍ ଟିପି ଦେବାରୁ ସେହି ପାଚେରୀ ଦେହରେ ଗୋଟିଏ କବାଟ ଖୋଲିଗଲା । ଲତିଫ୍ ଓ ସରଫ୍ ତାର ମଧ ଦେଇ ଭିତରକୁ ପଶିଗଲେ ଓ କବାଟଟି ପୁଣି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।

ଭିତରକୁ ଯାଇଁ ଦେଖିଲେ ଯେ ସେଠାରେ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଘରସବୁ ହୋଇଛି ଓ ବଡ଼ଧରଣର ଯନ୍ତ୍ରପାତି ବସିଛି । ସେଠାରେ ପ୍ରାୟ ପଚିଶଜଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲୋକ କଳ ନିକଟରେ କାମକରି ଉନ୍ନତ ଧରଣର ଗୋଳା ବାରୁଦ, ବନ୍ଧୁକ, ବିସ୍ଫୋରକ ଓ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ରସାୟନିକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉତ୍ପନ୍ନ କରୁଛନ୍ତି । ଏସବୁ ଜିନିଷ ଏତେ ପରିମାଣରେ ଏମାନେ ଯେ କାହିଁକି ତିଆରି କରୁଛନ୍ତି, ଲତିଫ୍ ତାର କୌଣସି ମର୍ମ ବୁଝି ପାରିଲାନାହିଁ । ଏସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ଦସ୍ୟୁଦଳ ଯେ କେତେଦୂର ଶକ୍ତିଶାଳୀ, ତାହା ଲତିଫ୍ ସହଜରେ ମନେ ମନେ ଅନୁମାନ କରିନେଲା । କଳଘର ଛାଡ଼ି ଲତିଫ ଓ ସରଫ୍ ଆଉ କିଛିଦୂର ଆଗେଇ ଗଲେ । ପୁଣି ଆଗରେ ତାଙ୍କର ଏକ ଶକ୍ତ ପଥରର କୋଠରୀ ଦେଖିଲେ । ସେହି କୋଠରୀଟିରେ ଏକ ଶକ୍ତ ଲୁହାର କବାଟ ଲାଗିଥିଲା ଓ ତା ଦେହରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଅକ୍ଷରରେ "ବିପଦ" ବୋଲି ଲେଖାଯାଇଥିଲା । ତାହା କ'ଣ ଓ କାହିଁକି ଏପରି ଲେଖାଯାଇଛି, ଏହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଲତିଫ୍‌ର କୌତୁହଳ ଜାତ ହେଲା । ତହୁଁ ସେ ନିକଟକୁ ଯାଇଁ ଲୁହାକବାଟକୁ ଯିମିତି ଛୁଇଁଛି, ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଛିଟିଆଡ଼ି ହୋଇ ଆସି ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା । ସରଫ୍ ତାକୁ ତତ୍ପର ଉଠାଇ ଧରିଲା ଓ ଏପରି ଘଟିବାର କାରଣ ପଚାରିବାରୁ ଲତିଫ୍ କହିଲା ଯେ, ଶତ୍ରୁ ହାତରୁ ଘରଟିକୁ ରକ୍ଷା

କରିବାପାଇଁ କବାଟ ଦେହରେ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଶକ୍ତି ଯୋଡ଼ ଦିଆଯାଇଛି, ଯାହା ଫଳରେ କି ତାକୁ ଛୁଇଁଲା ମାତ୍ରେ ସକ୍ ମାରୁଛି । ଏହା ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ କୌଣସି ଅତି ଗୁପ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟ ରଖାଯାଇଛି, ଯାହା-ପାଇଁକି ଦସ୍ୟୁମାନେ ସାବଧାନତାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ।

ସେଦିନ ଆଉ କେଉଁଆଡ଼େ ବୁଲି ଦେଖିବାକୁ ତାଙ୍କର ସାହସ ହେଲାନାହିଁ । ସେଠିଁଠାରୁ ଦୁହେଁ ନିଜ ଛୋଟ କୋଠରୀଟି ମଧ୍ୟକୁ ଫେରି ଆସିଲେ ।

—*—

—୧୭—

ଦିନପରେ ଦିନ ଯେତିକି ବିତି ଯାଉଥାଏ, ଲତିଫ୍ ଓ ସରିଫ୍ ଦୁହେଁ ସେଠାକାର ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ତେତିକି ପରିଚିତ ହୋଇଯାଉଥାନ୍ତି । ଏଣିକି ପ୍ରାୟ ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥାନକୁ ତାଙ୍କର ଅବାଧ ପ୍ରବେଶ ହେଲାଣି । ଏହାମଧ୍ୟରେ କରିମ୍ ନାମକ ଏକ ବହୁଦିନର ପୁରୁଣା ଦସ୍ୟୁକୁ ସେମାନେ ବେଶ୍ ସାଙ୍ଗକରି ନେଲେଣି; କରିମ୍ ଥିଲା ସେଠାର ସମସ୍ତ ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସରଦାର, ସେ ବହୁ ଦିନର ପୁରୁଣା ଲୋକ ହେତୁ, ଦଳପତିଙ୍କର ତା ପ୍ରତି ଅଗାଧ ବିଶ୍ୱାସ ଜନ୍ମିଥିଲା । ତେଣୁ ଦଳପତି ତାରି ହାତରେ ଦସ୍ୟୁ ଶିବିରର ପ୍ରତ୍ୟେକ କୋଠରୀମାନଙ୍କର ଚାବି ଓ ବନ୍ଦୀମାନଙ୍କର ଭାର ଅର୍ପଣ କରି ଦେଇଥାନ୍ତି । କରିମ୍ ଲୋକଟା ମଧ୍ୟ ବଡ଼ ନିପୁଣ ଓ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷ, ଦେଖିବାକୁ ସେ ଟିକେ ବାଙ୍ଗରା ହେଲେ ହେଁ ଦେହରେ ଅକାତ ବଳ । ମୁଣ୍ଡର ବାଳ ଠାଏ ଠାଏ ପାଚିଗଲାଣି । ନାକ ତଳେ ଗୋଛାଏ ନିଶ । ମୁହଁଟା ଗମ୍ଭୀର ଓ ଭୟଙ୍କର, ପ୍ରକୃତିଟା ମଧ୍ୟ ବଡ଼ ହିଂସ୍ର । ଏକା

ଜାତିର ଲୋକ ହିସାବରେ ଲତିଫ୍ ସଙ୍ଗରେ ତାର ବେଶ୍ ମନ ମିଳି ଯାଇଥାଏ । ଦିନବେଳା ସମସ୍ତେ ଯାଇଁ କାରଖାନାରେ କାମ କରନ୍ତି ଓ ରାତିରେ ବେଶ୍ ହସଖୁସି ମଜାଗପ କରି ବୁଲନ୍ତି । ଗୁପ୍ତସ୍ଥଳର ମାତ୍ର କେତେଗୋଟି ସ୍ଥାନ ଛଡ଼ା ଆଉ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ସ୍ଥାନର ବିବରଣୀ ଲତିଫ୍ ଓ ସରିଫ୍ ଜାଣି ପାରିଲେଣି । ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରବେଶର ଅଧିକାର ନଥିଲା । ଏଣୁ ଏମାନେ ତାହା ଦେଖି ପାରି ନଥିଲେ । ଦିନେ ରାତିରେ କରିମ୍ ସଙ୍ଗେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଁ ହେଉଁ ଲତିଫ୍ ସେହି ଲୁହାରକବାଟ ଓ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ ସକ୍ କଥା ପଚାରିଲା । କରିମ୍ ତାହା ବୁଝାଇ କହିଲା, "ତାହା ହେଉଛି ଗୁଳାବାରୁଦ ଓ ଧନରତ୍ନର ଭଣ୍ଡାର ଘର । ବହୁତ ପ୍ରକାର ଗୁଳାବାରୁଦ ଓ ହାତହତିଆର ସେଥିରେ ଅଛି । ସେହି କୋଠରୀର ଲୁହା କବାଟଟିରେ ସର୍ବଦା ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଶକ୍ତି ଚାଲୁଥାଏ । କେହି ଯେପରି ସହଜେ ସେଥିରେ ପଶି ନପାରିବେ, ସେଥିପାଇଁ ଏପରି କରାଯାଇଛି ।"

ଲତିଫ୍ ପଚାରିଲା, "ତାର ସ୍ୱିଚ୍ କେଉଁଠାରେ ଅଛି ?"

"ଉପର ପଟ କାନ୍ଥ ତଳେ ଗୋଟିଏ ପଥର ଅଛି, ସେହି ପଥରକୁ ଉଠାଇ ତଳେ ଥିବା ସ୍ୱିଚ୍‌କୁ ବାମକୁ ମୋଡ଼ିଦେଲେ କବାଟ ଦେହରେ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚାଳନ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ । ତାପରେ କବାଟରେ ଥିବା ନମ୍ବର ପ୍ଲେଟ୍‌କୁ ଘୁରାଇ ଶୂନ ଉପରକୁ ଆଣିଲେ କବାଟଟି ଆପେ ଆପେ ଖୋଲିଯାଏ ।" ଏହା କହି କରିମ୍ ଲତିଫ୍‌କୁ ବାରମ୍ବାର ମନାକରି କହିଲା ଯେ, ସେ ଯେପରି କଦାପି ତା' ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ନ କରେ, ଦଳପତିର କଡ଼ା ହୁକୁମ—କେହି ଯଦି ତା' ଭିତରେ ପଶିବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର

ସେ ଜାଣନ୍ତି, ତେବେ ତାକୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡର ଆଦେଶ ହେବ । ଏଣୁ ସେଠାକୁ ଯିବାକୁ କରିମ୍ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଗରୁ ସାବଧାନ କରାଇ ଦେଲା ।

ସେଦିନ ରାତି ବେଶୀ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ହଠାତ୍ ଏକ ଘଣ୍ଟା ବାଜି ଉଠିଲା । ଘଣ୍ଟା ବାଜିବାର କାରଣ ପଚାରିବାରୁ କରିମ୍ କହିଲା, "ଆଜି ଦଳପତି ଆସିଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ସଭା ହେବ । ଚାଲ ଶୁଣିବାକୁ ଯିବା ।"

ଏମାନେ ସଭାଘରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲେ ଅନେକ ଦସ୍ୟୁ ଆସି ରୁଣ୍ଡ ହୋଇଗଲେଣି ଓ ନିଜ ନିଜ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ବସିଲେଣି, କିଛି ସମୟ ପରେ ଦଳପତି ଆସିଲେ । ତାଙ୍କର ଆଗମନରେ ସମସ୍ତେ ଉଠି ଠିଆହେଲେ ଓ ସେ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କଲାପରେ ସମସ୍ତେ ବସିଲେ । ସେଦିନ ଗୋଟିଏ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ହେବାରି ଥିଲା । ଯୁରାନିୟମ ବିଷୟରେ ଗବେଷଣା କରିବାପାଇଁ ଏହି ଦଳ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ମହମ୍ମଦ ହାନିଫ୍ ନାମକ ଏକ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଆମେରିକା ପଠାଇଥିଲା । ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ତାଙ୍କର ପାଠ ଶେଷକରି ଭାରତକୁ ଫେରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଦଳପତିଙ୍କ ନିକଟକୁ ଚିଠି ଦେଇଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ଖଣିପଟା ଆଣିବା ଦୂରେ ଥାଉ ଖଣିର ପ୍ରକୃତ ନକ୍‌ସାଟି ଦଳର ହସ୍ତଗତ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେହି ବିଷୟ ନେଇ ଭୀଷଣ ଆଲୋଚନା ଚାଲିଥାଏ । ଦଳପତି ଠିଆ ହୋଇ ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲେ, "ହନିଫ୍ ସାହେବ ବର୍ତ୍ତମାନ ଲୋହିତ ସାଗରରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବେଣି । କିନ୍ତୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମେ-ମାନେ ସେ ଖଣିର ସନ୍ଧାନ ମୋତେ ଦେଲ ନାହିଁ । ଏହା ବଡ଼

ଲଜ୍ଜାର ବିଷୟ ଯେ ଏପରି ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଓ ଚତୁର ଦଳ ମୋ ନିକଟରେ ଥାଇ ସୁଦ୍ଧା ସାମାନ୍ୟ ମ୍ୟାପ୍‌ଟାର ସନ୍ଧାନ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋତେ ମିଳି ପାରିଲି ନାହିଁ ।”

ସଭାରେ ବସିଥିବା ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଲଜ୍ଜାରେ ନତ ହୋଇଗଲା ଓ ସଭାଗୃହରେ କିଛିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଏକ ଶାନ୍ତ ବାୟୁ ମଣ୍ଡଳ ଘେରି ରହିଲା ।

ଦଳପତି ପୁଣି ବଜ୍ର ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ ଆଦେଶ ଦେଲେ, “ତୁମମାନଙ୍କୁ ଆଜଠାରୁ ସାତ ଦିନ ସମୟ ଦେଲି, ଯେ କୌଣସି ଉପାୟରେ କଳେ, ବଳେ, କୌଶଳେ, ତୁମେମାନେ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତର ସେ ମ୍ୟାପ୍‌ଟା ଆଣି ମୋତେ ଦିଅ, ସେଥିପାଇଁ ଯେତେ ଧନ ଦରକାର, ତାହା ଅକାତରେ ମୋର ଭଣ୍ଡାରରୁ ନେଇ ଖର୍ଚ୍ଚ-କରିପାର, ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ରକ୍ତସ୍ରୋତ ପ୍ରତି ଦ୍ୱିଧା ନକରି କାର୍ଯ୍ୟ ହାସଲ କରିବାରେ ଲାଗିଯାଅ, ମୋର ନକ୍‌ସା ଦରକାର—ସୁବର୍ଣ୍ଣଦ୍ୱୀପ ଖଣିର ନକ୍‌ସା, ଯାହା ଭିତରେ କି ଆମ ଦଳର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଭବିଷ୍ୟତ ନିହିତ ଅଛି । ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଡଲାର ଆଦାୟର ବାଟ ଯେ ଉନ୍ମୁକ୍ତ କରିଦେବ ସେହି ଖଣି ହିଁ ମୋର ଦରକାର । କିଛିକ୍ଷଣପାଇଁ ସଭାଗୃହରେ ଗମ୍ଭୀରତା ରାଜତ୍ୱ କଲା । ସମସ୍ତେ ଚୁପ୍ ହୋଇ ବସିରହି ଦଳପତିଙ୍କର ଜ୍ୱାଳାମୟୀ ଭାଷଣ ଶୁଣୁଥାନ୍ତି । ଏହି ସୁବିଧା ଓ ସୁଯୋଗ ଦେଖି ଲତିଫ୍ ସରିଫ୍‌ର କାନରେ ଧୀରେ ଧୀରେ କହିଲା, “ତୁମେ ଏଠାରେ ଥାଇ ଏମାନଙ୍କର କଥାର ଶୁଣୁଥାଅ, ମୁଁ ଟିକେ ଆସୁଛି । ମୁଁ ଫେରିଲେ ସଭାର ସବୁ ବିଷୟ ମୋତେ କହିବ ।”

ଏହା କହି ଲତିଫ୍ ଧୀରେ ଧୀରେ ସଭାଗୃହରୁ ବାହାରକୁ ଚାଲିଗଲା ଓ ସରିଫ୍ ସଭାଗୃହରେ ବସି ରହି ସଭାରେ ହେଉଥିବା ଯୁକ୍ତିତର୍କ ଶୁଣିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ବାହାରଟାରେ ଝଟିମିଟିଆ ଅନ୍ଧାର ଘେରି ରହିଥାଏ, ଉପରୁ ଆକାଶରୁ ତାରାଗୁଡ଼ିକ ମିଟିମିଟି କରି ତଳକୁ ଚାହିଁ ରହିଥାନ୍ତି । ଶିବିରଟିର ସମସ୍ତ ଦସ୍ୟୁ ସହରଗୁଡ଼ିକରେ ଥିବାରୁ ସବୁଦିଗ ଜନଶୂନ୍ୟ ପରି ଜଣାଯାଉଥାଏ । ଏହି ସୁଯୋଗ ନେଇ ଲଭଙ୍ଗ୍ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅନ୍ଧାର ଠେଲି ଆଗକୁ ଚାଲିଲା । ପ୍ରଥମ ପାଟେରୀର ଦରଜା ଖୋଲି ଗବେଷଣାଗାର ଓ ମେସିନ୍ ଘରକୁ ଗଲା ଓ ତାକୁ ପାରହୋଇ ଯେଉଁଠାରେ ତାକୁ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ ସକ୍ ମାରିଥିଲା ସେହି କୋଠରୀ ନିକଟକୁ ଗଲା । କରମ୍ କହିଥିବା ଅନୁସାରେ କୋଠରୀର ଉପର ପଟକୁ ଯାଇଁ ଗୋଟିଏ ପଥର ଉଠାଇ ପକେଟରୁ ଟର୍ଚ୍ଚ କାଢ଼ି ଦେଖିଲା ଯେ ପ୍ରକୃତରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱିଚ୍ ସେଠାରେ ଅଛି । ତାହା ଜୋରରେ ବାମଦିଗକୁ ମୋଡ଼ିଦେଇ ଲୁହାର କବାଟ ପାଖକୁ ଗଲା । କବାଟରେ ଥିବା ନମ୍ବର ପ୍ଲେଟକୁ ଘୁରାଇ ଠିକ୍ ଶୂନ ଉପରକୁ ଆଣିବାରୁ କବାଟଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ଖୋଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । କତ୍ତବ୍ୟନର ଆଶା ଓ ଆକାଂକ୍ଷା ହୃଦୟରେ ଧରି ଲଭଙ୍ଗ୍ କମ୍ପିତ ପ୍ରାଣରେ ଗୁମ୍ଫାଟି ମଧ୍ୟରେ ପଶିଲା ।

ଗୁମ୍ଫାଟିର ସିଡ଼ି ଗୁଡ଼ିକ ତିର୍ଯ୍ୟକ୍‌ଭାବେ ତଳକୁ ଯାଇଥାଏ । ଅନ୍ଧାର ମଧ୍ୟରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ପାହାଚ ପରେ ପାହାଚ ଓହ୍ଲାଇ ଶେଷକୁ ଏକ ପ୍ରଶସ୍ତ ଘରେ ଯାଇଁ ପହଞ୍ଚିଲା । ହାତରେ ଥିବା ଟର୍ଚ୍ଚକୁ ଜାଳି ଘରଟିକୁ ଆଲୋକିତ କରି ସେଠାରେ ଯାହା ଦେଖିଲା, ସେଥିରେ ଚକ୍ଷୁ ତା'ର ବିସ୍ମୟରେ ବିସ୍ଫାରିତ ହୋଇଗଲା । ଶହ ଶହ ବନ୍ଧୁକ, ଗୁଳି, ହାତବୋମା ଇତ୍ୟାଦି ସଜ୍ଜିତ ହୋଇ ସେହି ଘରଟିରେ ଥୁଆ ହୋଇଥାଏ । ଅନ୍ୟଦିଗରେ ବିସ୍ଫୋରଣକାରୀ ଡିନାମାଇଟ୍ ଇତ୍ୟାଦି ରଖାଯାଇଥାଏ । କହିବାକୁ ଗଲେ ସେ

ଘରଟି କେବଳ ଗୁଳାବାରୁଦ ଓ ମାରଣାସ୍ତ୍ରରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ । ଲତିଫ୍ ଏ ସବୁର ଆବଶ୍ୟକତା କିଛି ବୁଝିପାରିଲା ନାହିଁ । କାହିଁକି ଯେ ଏମାନେ ଏ ଢଗରେ ଏତେ ଲାଗିପଡ଼ିଛନ୍ତି ତାହା କିଛି ଜାଣି ନ ପାରି ସେ ଅନୁମାନ କଲା ଯେ, ସମ୍ଭବତଃ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଭାରତବର୍ଷରେ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଦଳ ଗଢ଼ିବା ପାଇଁ ଏମାନେ ସ୍ଥିରକରି ଏସବୁ ତା'ର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଆୟୋଜନ ।

ତାପରେ ଡାହାଣ ଢଗରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଗ୍ଲେଟ ଦ୍ୱାର ଦେଇ ଲତିଫ୍ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ କୋଠରି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲା । ସେ କୋଠରିଟି ଅତି ଅଳ୍ପ ଉଚ୍ଚ ଓ ଅଣଓସାରିଆ ଥିଲା । ତାହା ମଧ୍ୟରେ ଚାରିଗୋଟି ଲୁହାର ସିନ୍ଦୁକ ବ୍ୟତିତ ସେ ଆଉ କିଛି ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା ନାହିଁ । ଲୁହାର ସିନ୍ଦୁକକୁ ଦେଖି ଭାବିଲା ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କର ଧନରତ୍ନ ରଖିବାର ଭଣ୍ଡାର ଘର । କିନ୍ତୁ ସିନ୍ଦୁକ ଖୋଲିବା ଅସମ୍ଭବ ବୋଲି ଭାବି ସେ କୋଠରିଟିରୁ ଫେରି ଆସିଲା ।

ତାପରେ ଲତିଫ୍ ଆଉ ବେଶୀ ସମୟ 'ସେ ଘରେ ନ ରହି ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ପାହାଞ୍ଚ ଦେଇ ବାହାରକୁ ଚାଲି ଆସିଲା । ବାହାରକୁ ଆସି ଠିକ୍ କବାଟ ନିକଟରେ ହୋଇଛି, ସଭାଘରଆଡ଼ୁ ଘଣ୍ଟାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲା ଓ ସଭା ଭାଙ୍ଗିଲା ବୋଲି ଅନୁମାନ କରି ଶୀଘ୍ର ଦ୍ୱାର ବନ୍ଦ କରି ଓ ତା ଦେହରେ ପୂର୍ବପରି କହ୍ୟୁର ଚଳାଇ ନିଜ କୋଠରିକୁ ଫେରି ଆସିଲା ।

—o—

—୧୭—

ଅପର୍ ଚନ୍ଦ୍ରପୁରଷ୍ଟେଟ୍ସ୍ଥ ପୋଲିସ ସାହେବଙ୍କ କୋଠି । ପୋଲିସ ସାହେବ ତାଙ୍କର ଅଫିସଘରେ ଚୌକିରେ ବସି ଭାବିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦରଦିନ ହେବ ଅମୀୟବାବୁ ଓ କିଶୋରବାବୁଙ୍କର କୌଣସି ଖବର ମିଳିଲା ନାହିଁ । ସେ ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କଲେ ଯେ, ନିଶ୍ଚୟ ଏ ଦୁହେଁ ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କର କବଳରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । କାରଣ ସେ ନିଜେ ତାଙ୍କୁ ମଟରରେ ବସାଇ ସୁନ୍ଦର ବନ ନିକଟସ୍ଥ ଜଙ୍ଗଲ ରାସ୍ତାରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆସିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେହିଦିନୁ ସେମାନେ ଆଉ ଫେରିଆସି ନାହାନ୍ତି । ପୁଣି ଭାବିଲେ ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କ ହାତରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିଲେ ତ କେତାଉରେ ଖବର ଦେଇଥାନ୍ତେ । ତେବେ କ'ଣ ଦସ୍ୟୁମାନେ ତାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି ! ଅଥବା ସମସ୍ତ ଜିନିଷ ତାଙ୍କଠାରୁ ଛଡ଼ାଇ ରଖି······ପୁଲିସ ସାହେବ ଆଉ ଭାବି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସର୍ବାଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କର ଏକ ବିଜୁଳିର ଚମକ ଖେଳିଗଲା । ଭାବିଲେ, ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆସିଥିବା ଦୁଇଟି କର୍ମଚାରୀଙ୍କର ଭାର ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା, ସେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନର ନିରାପତ୍ତା ବିଷୟରେ ତାଙ୍କର ସଜାଗ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବା ଉଚିତ୍ ଥିଲା । ଏକାକୀ ସେହି ଘୋର ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟକୁ ସେ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦେବା ତାଙ୍କର ଉଚିତ ହୋଇ ନାହିଁ । ପୁଲିସ୍ ସାହେବ ଫୋନ ଉଠାଇ ସି: ଆଇ: ଡ଼ି ଇନସ୍ପେକ୍ଟର ଅତୁଲଘୋଷଙ୍କୁ ଡକାଇଲେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ଅତୁଲବାବୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ପୋଲିସ ସାହେବ ତାଙ୍କୁ ବସିବାକୁ ଆସନ ଦେଇ କହିଲେ, "ମିଃ ଘୋଷ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଆସିଥିବା ସି:ଆଇ:ଡ଼ି: ଇନସପେକ୍ଟର ମିଃ ଅମୀୟଦାସ ଓ ତାଙ୍କ ସହକାରୀ କିଶୋରଙ୍କ

ବିଷୟରେ ଆପଣ କିଛି ସନ୍ଧାନ ପାଇଲେ ? ଆଜକୁ ପନ୍ଦରଦିନ ହେବ ସେମାନେ ନିରୁଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ମୋର ସନ୍ଦେହ ହୁଏ--ଅବସ୍ଥା ଯେ କ'ଣ ହେଲା······ ।”

“ନାଁ ସାର୍, ସେମାନଙ୍କର କହିବା ମୁତାବକ ଦେଢାରସ୍ତୁ କୌଣସି ଖବର ନପାଇ ମୁଁ ଦୁଇଦିନ ଅପେକ୍ଷା କଲି, ତଥାପି ମଧ୍ୟ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ଖବର ପାଇଲି ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ଦେଇଥିବା ଦସ୍ୟୁ ଗୁମ୍ଫାର ନକ୍ସା ଅନୁସାରେ ମୁଁ ମୋର ସହକାରୀମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୱେଷଣରେ ଗଲି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ବା କୌଣସି ଗୁପ୍ତ ଗୁମ୍ଫାର ସନ୍ଧାନ ସେଠାରେ ପାଇଲି ନାହିଁ । କେବଳ ନକ୍ସାଟିରେ ଥିବା ଜଙ୍ଗଲ, ପର୍ବତ ଓ ଜଳଭଣ୍ଡାର ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କୌଣସି ସନ୍ଦେହଜନକ ଜିନିଷ ସେଠାରେ ଦେଖି ନପାରି ଅଗତ୍ୟା ଫେରି ଆସିବାକୁ ମୋତେ ପଡ଼ିଲା ।”

“ସହର ମଧ୍ୟରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିଛ ?” ପୋଲିସ ସାହେବ ପଚାରିଲେ ।

“ସହର ମଧ୍ୟରେ ବହୁତ ଖୋଜିଛୁ ଓ ଲୋକଦ୍ୱାରା ଖୋଜାଇଛୁ ମଧ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ସନ୍ଧାନ କେହି ପାଇ ନାହାନ୍ତି ।”

“ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥାତ !”

“ମୋର ମନେହୁଏ ସେମାନେ ବିଫଳ ମନୋରଥ ହୋଇ ଫେରି ଯାଇଛନ୍ତି ।”

“କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ ଜଣାଇ କରି ତ ଯାଇଥାନ୍ତେ !”

"ହୁଏତ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ଲଜ୍ଜାରେ ଏଠାକୁ ଫେରିନାହାନ୍ତି ।"

"ସେ ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ଆପଣ ଏ ବିଷୟରେ ଆଉ ଥରେ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ । ମୁଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ଲେଖୁଛି । ଏହି ସାତଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଯେପରି ସେ ଦୁହିଁଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ସନ୍ଧାନ ମୋତେ ମିଳେ ।"

ଏହି ସମୟରେ ଦରଓ୍ୱାନ୍ ଆସି ଖଣ୍ଡିଏ 'ଭିଜିଟିଙ୍ଗ୍ କାର୍ଡ୍' ସାହେବଙ୍କ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲା ଓ ଲୋକଟି ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଛି ବୋଲି କହିଲା ।

ସାହେବ କାର୍ଡ୍‌ଟି ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇ ଲୋକଟିକୁ ଭିତରକୁ ଆସିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏକ ଶିଖ ଭଦ୍ରଲୋକ ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲେ । ମୁଣ୍ଡରେ ପଗଡ଼ି, ଆଖିରେ କଳାରଙ୍ଗର ଚଷମା, କଳା କଳା ଦାଢ଼ିଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ଧା ହୋଇଥାଏ ଗୋଟିଏ ସରୁ ନେଟ୍ ଦେହରେ । ହାତରେ ହାଣ୍ଡବ୍ୟାଗ୍ । ଭଦ୍ରଲୋକଟି ହସି ହସି ନମସ୍କାର କରି ଆସନ ଗ୍ରହଣ କଲେ ।

"ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ କ'ଣ କରିପାରେ ?" ପୋଲିସ ସାହେବ ଭଦ୍ର ଲୋକଟିକୁ ପଚାରିଲେ ।

"ମୁଁ ବଡ଼ ବିପଦରେ ପଡ଼ିଛି ଆଜ୍ଞା । ଆପଣମାନେ ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ ନକଲେ ମୋର ଜୀବନ ମଧ୍ୟ ସଙ୍କଟାପନ୍ନ ହୋଇ ପଡ଼ିବ ।"

"କ'ଣ କୁହନ୍ତୁ, ଆମେ ଆମର ଯଥାସାଧ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କରି ତୁମଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛୁଁ ।" ପୋଲିସ ସାହେବ ସମବେଦନା ପ୍ରକାଶ କରି ଶିଖ ଲୋକଟିକୁ ଅଭୟ ଦେଲେ ।

"ଗୋଟିଏ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଦସ୍ୟୁଦଳ ମୋର ସର୍ବସ୍ୱ ଲୁଟି ନେଇଛନ୍ତି । ବହୁଦିନ ଅକ୍ଲାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ କରି ମୁଁ ସେମାନଙ୍କର ଗୁପ୍ତ ଆଡ୍ଡାର ସନ୍ଧାନ ପାଇଛି । ଆପଣ କିଛି ପୋଲିସ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଧରି ଆୟତ୍ତ କରି ପାରନ୍ତି ।" ଏହା କହି ଭଦ୍ରଲୋକଟି ହ୍ୟାଣ୍ଡବ୍ୟାଗ୍ ଖୋଲି ସେଥିରୁ ଗୋଟିଏ ନକ୍ସା କାଢ଼ିଲେ ଓ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ପୋଲିସ୍ ସାହେବଙ୍କୁ ନକ୍ସାଟି ବୁଝାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

"କଲିକତା ସହରରୁ କିଛି ଦୂର ପୂର୍ବକୁ ଗଲା ପରେ ଦକ୍ଷିଣ ପଟେ ଏକ କଚ୍ଚା ରାସ୍ତା ପଡ଼ିବ ଓ ସେଥିରେ ପ୍ରାୟ ଦଶ ମାଇଲ ଦକ୍ଷିଣକୁ ଗଲାପରେ ସଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣ ରାସ୍ତା ଗୋଟିଏ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟକୁ ଯାଇ-ଥିବାର ଦେଖି ପାରିବେ । ତାପରେ ସେହି ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ କିଛିଦୂର ପୂର୍ବକୁ ମୁହଁକରି ଗଲାପରେ ଆପଣ ବଡ଼ ବଡ଼ ପାହାଡ଼ ସବୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବେ ଓ ସେହି ପାହାଡ଼ ତଳେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ପ୍ରାକୃତିକ ଜଳଭଣ୍ଡାର ଦେଖିବେ, ସେହି ଜଳ ଭଣ୍ଡାରର ବନ୍ଧ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ବାଉଁଶ ବୁଦା ଅଛି, ତାହାରି ନିକଟରେ କାଲି ରାତି ବାରଟା ବେଳେ ଆପଣ ଏକଶହ ବନ୍ଧୁକଧାରୀ ପୋଲିସ ସହ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବେ । ତାପରେ ସେହି ଜଳଭଣ୍ଡାରର ଅନ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଥିବା ପର୍ବତ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ନାଲି ରଙ୍ଗର ବତୀ ଜଳିବାର ଦେଖିବେ । ସେହି ବତୀକୁ ଦେଖିଲେ ଆପଣ ସେହିଠାରେ ରହି ନେଳିଆ ବତୀଟିଏ ଜାଳିବେ । ଆପଣଙ୍କର ନେଳିଆ ବତୀ

ଜଳଲେ ସେହି ଜଳଭଣ୍ଡାର ଉପରେ ପଥର ଗୋଟିଏ ଖୋଲ ଆସି ପଡ଼ିଯିବ, ତାହା ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ଆପଣମାନେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜଳଭଣ୍ଡାରଟିକୁ ପାର ହୋଇ ପର୍ବତ ଦେହରେ କିଛିଦୂର ଉପରକୁ ଆରୋହଣ କରିବେ । ମନେ ରଖନ୍ତୁ ପର୍ବତ ଉପରସ୍ଥ କୌଣସି ପଥର ଦେହରେ ହାତ ଲଗାଇବେ ନାହିଁ । ପଥରକୁ ଛୁଇଁଲେ ମହାବିପଦର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ସେହି ପର୍ବତ ଉପରେ କିଛିଦୂର ଗଲାପରେ ଆପଣ ଗୋଟିଏ ତମାଳ ଗଛ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବେ । ସେ ଗଛ ମୂଳରେ ଏକ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ପଥର ଆଉଜା ହୋଇ ରହିଥିବ, ତାକୁ ଅଳ୍ପବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରି ବାମକୁ ଠେଲିବାମାତ୍ରେ ତାହା ଆପେ ଆପେ ଘୁଞ୍ଚିଯିବ ଓ ଭିତରକୁ ଆପଣ ଗୋଟିଏ ସରୁ ଅନ୍ଧାରୁଆ ପଥ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବେ । କେବଳ ଦୁଇ ବୃଦ୍ଧ ଜଣଙ୍କୁ ସେଠାରେ ରଖି ଆପଣମାନେ ସମସ୍ତେ ଭିତରକୁ ପଶିବେ । ସେହି ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ରାସ୍ତା ଦେଇ ଭିତରକୁ କିଛିଦୂର ଗଲାପରେ ଆପଣ ପୁଣି ଖୋଲାସ୍ଥାନ ଓ ଘର-ଦ୍ୱାର ଦେଖିବାକୁ ପାଇବେ, ଏତକ କାମ ଆପଣ ବଡ଼ ସାବଧାନ-ତାର ସହ କରିବେ, ଯେପରିକି କେହି ଦେଖି ନ ପାରନ୍ତି । ତାପରେ ଲତଫ୍ ଓ ସରଫ୍ ନାମକ ଦୁଇଜଣ ମୁସଲମାନଙ୍କୁ ଆପଣ ସେଠାରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବେ ଓ ସେମାନେ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ସେଠାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ, ସେ ଦୁହିଁଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ଆପଣ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ଅକ୍ଲେଶରେ ଦସ୍ୟୁ ଦଳଙ୍କୁ ସେଠାରେ ଧରି ଆୟତ୍ତ କରି ପାରିବେ । ଆଉଥରେ କହି ରଖୁଛି, ମନେରଖନ୍ତୁ କାଲି ରାତି ବାରଟା—ଠିକ୍ ବାରଟା ବେଳେ ନାଲିବତି ଜଳିବ ! !"

ପୋଲିସ ସାହେବ ଓ ସିଃ ଆଇଃ ଡ଼ି. ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର ବଡ଼ ଗମ୍ଭୀରହୋଇ ମନଯୋଗ ସହକାରେ ଶିଖ ଲୋକଟିର କଥା ଶୁଣୁଥିଲେ । ସେ କହିସାରିବା ପରେ ନକ୍‌ସାଟି ଢପସ୍ମୂରେ ଟିକେ

ଛବି ଦେଖନ୍ତୁ ତ ଅମୀୟବାବୁ ଦେଇ ଯାଇଥିବା ଗୁପ୍ତ ଶିବିରର ନକ୍ସା ସଙ୍ଗେ ଏହା ଅନେକଂଶ ମିଶିଯାଉଛି । ମାତ୍ର ତଫାତ୍ ଏତିକି ଯେ ଏଥିରେ ଗୁମ୍ଫାର ସବୁ ବିଷୟ ବିଷଦରୂପେ ବୁଝାଇ ଦିଆଯାଇଛି ।

"ଏ ନକ୍ସା ତୁମେ କେଉଁଠୁ ପାଇଲ ?" ନକ୍ସାଟି ଉପରୁ ଆଖିଫେରାଇ ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର ବାବୁ ମୁଣ୍ଡଟେକ ଭଦ୍ରଲୋକଟିକୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଲୋକଟି ତାର କଥା ଶେଷକରି ଅନେକ ବେଳୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲା, ଅତୁଲବାବୁ ଚୌକିରୁ ଉଠି ବାରଣ୍ଡାକୁ ଦୌଡ଼ିଲେ, କିନ୍ତୁ ହତାଶ ହୋଇ ଫେରିଆସି ପୋଲିସ୍ ସାହେବଙ୍କୁ କହିଲେ,—"ଲୋକଟା ଚାଲିଗଲା—ସାର୍ ।"

ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ କ'ଣ ଭାବୁ ଭାବୁ ପୋଲିସ ସାହେବ ହଁ ଭରିଲେ ।

ଅତୁଲବାବୁ କହିଲେ, "ମୋର ମନେ ହୁଏ, ଏହା ଦସ୍ୟୁ ଦଳର କାରସାଦ । ପୋଲିସ ଫୌଜକୁ କବଳରେ ପକାଇବାପାଇଁ ଏହା ଏକ ନୂତନ ଚାଲ୍ ।"

ସାହେବ କହିଲେ, "କିନ୍ତୁ ଦସ୍ୟୁ ଗୁମ୍ଫାର ଯେ ପ୍ରକୃତ ମ୍ୟାପ ସେ ଦେଇଛି, ତାହା ତୁମେ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ପାରିବ ନାହିଁ ।"

"ତା' ତ ନିଶ୍ଚୟ । ମିଃ ଦାସଙ୍କ ମ୍ୟାପ ସହ ଏହା ଯେତେ-ବେଳେ ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ମିଳି ଯାଉଛି, ସେତେବେଳେ ଏହା ଯେ ପ୍ରକୃତ ଦସ୍ୟୁ ଗୁମ୍ଫାର ମ୍ୟାପ ନୁହେଁ, ତାହା ଅସ୍ୱୀକାର କରି ହେଉନାହିଁ; କିନ୍ତୁ.........." ।

"କିନ୍ତୁ ଆଉ କ'ଣ—ତାହାହେଲେ ଆପଣ କେଉଁଠା ମୁଷ୍ଟିମେୟ ଦସ୍ୟୁଙ୍କୁ ଡରୁଛନ୍ତି ?"

"ନାଁ—ସାର୍‌, ଡରୁନ ଯେ, ସେମାନେ ବଡ଼ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ପରି ମୋର ମନେ ହେଉଛି । ଏ ସାମାନ୍ୟ ଦସ୍ୟୁ ଦଳ ନୁହେଁ ।"

"ସେ ଯାହା ହେଉନା କାର୍ତ୍ତିକ । ନ୍ୟୋକଟିର କଥିବା ଅନୁସାରେ ଏକଶହ ପୋଲିସ ନେଇ କାଲି ମୁଁ ନିଜେ ଯାଇ ତା'ର କଥାର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ବୁଝି ଆସିବି । ଶହେ ଜଣ ପୋଲିସ୍ ବନ୍ଧୁକ ଓ ଗୁଳି ଯେତେବେଳେ ଆମ ପାଖରେ ଥିବ, ସେତେବେଳେ ଆଉ ଭୟ କ'ଣ ?"

ଅବଶେଷରେ ସି: ଆଇ: ଡ଼ି ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର ଅତୁଲବାବୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଯିବାର ଠିକ୍ କଲେ ଓ ପରଦିନ ସାଢ଼େ ୯ଟାରେ ଅଭିଯାନ ଆରମ୍ଭ କରିବାର ସମସ୍ତ ଆୟୋଜନ କରି ବସିଲେ ।

———

—୧୮—

ପରଦିନ ସାଢ଼େ ନଅଟା······

ପୁଲିସ ସାହେବ ତାଙ୍କ ଫୌଜ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ, ନକ୍ସା ଅନୁସାରେ ଦସ୍ୟୁ ଗୁମ୍ଫାର ସନ୍ଧାନରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ ।

ଏଣେ ଦସ୍ୟୁ ଗୁମ୍ଫାରେ ସେଦିନ ଦଳର ଜୟନ୍ତୀ ଉତ୍ସବ ନେଇ ବଡ଼ ଧରଣର ଆମୋଦପ୍ରମୋଦ ହେଉଥାଏ । ଦସ୍ୟୁମାନେ ପ୍ରାଣ ଭରି ଉପଭୋଗ କରୁଥାନ୍ତି । ସେ ଦିନ ଅମାବାସ୍ୟା—

ବାହାରେ ଅନ୍ଧକାର ରାତି—ଗଗନର ଛାୟାପଥର କ୍ଷୀଣ ଆଲୋକକୁ ଉପହାସ କରି ଧରାତଳରେ ତା'ର କୃଷ୍ଣ ଆବରଣ ଘୋଡ଼ାଇ ଦେଇଥାଏ । ଦସ୍ୟୁ ଗୁମ୍ଫାଟିରେ ଆଜି ସହସ୍ର ବର୍ତ୍ତି ଜଳି ଉଠିଛି । ଗୁମ୍ଫାଟି ବେଶ୍ ଆଲୋକିତ ହୋଇଛି । ନାଚ ଓ ଗୀତରେ ସେ ସ୍ଥାନଟି ସରଗରମ ହୋଇଉଠିଛି ।

ଏତେବେଳେ ରାତି ଏଗାରଟା ବାଜିଲା । ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କର ଖାଇବାର ଘଣ୍ଟା ଦିଆଗଲା । ଦସ୍ୟୁଦଳ ଯେ ଯେଉଁଠାରେ ଥିଲେ ଆନନ୍ଦରେ କୋଳାହଳ କରି ଖାଇବାକୁ ଗଲେ । ଭୋଜନ ପରେ ମଦ ପିଆ ଚାଲିଲା । ଗ୍ଲାସ ପରେ ଗ୍ଲାସ ମଦ ଉଡ଼ିଗଲା । ତଥାପି ମଧ୍ୟ ପିଇବାରେ ବିରାମ ନ ଥାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆଉ ଆଣ, ଆଣ ବୋଲି ଚିତ୍କାର କରୁଥାନ୍ତି । ଏତେ ମଦ ନିଶାରେ ଅଧିକାଂଶ ଦସ୍ୟୁ ମାତାଲ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଓ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ସ୍ୱରରେ ଏଣୁ ତେଣୁ ବାତୁଳଙ୍କ ପରି ଗୁଡ଼ାଏ କଥା ଭୁଲାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଲତିଫ୍ ଓ ସରିଫ୍ ଦୁହେଁ କିନ୍ତୁ ଏ ମଦ ପିଆରେ ଯୋଗ ନେଇ ନଥାନ୍ତି । ଦସ୍ୟୁମାନେ ଦେଖାଇଲା ପରି ଗ୍ଲାସରେ ମଦ ଧରୁଥାନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ନ ଜଣାଇ ଅନ୍ୟ ଦିଗକୁ ପକାଇ ଦେଉଥାନ୍ତି । ଶେଷକୁ ଲତିଫ୍ କରିମ୍ ନିକଟକୁ ଗଲା । କରିମ୍‌ର ସେତେବେଳକୁ ମଦପିଆ ସରି ନଥାଏ, ଆଖି ଦୁଇଟି ତାର ନିଶାରେ ଢୁଲ୍ ଢୁଲ୍ ହେଉଥାଏ—ତଥାପି ମଧ୍ୟ ପିଆ ଚାଲିଥାଏ । ଲତିଫ୍‌କୁ ଦେଖି କରିମ୍ ନିକଟରେ ବସାଇଲା, ଓ "ନେଇ ପିଅ" ବୋଲି କହି ବୋତଲ ଧରାଇଦେଲା । କରିମ୍‌ର ପ୍ରଶଂସା ଗାଇ ଲତିଫ୍ ତାକୁ ପ୍ରଥମେ ପିଇବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲା ଓ ନିଜ ହାତରେ ଗ୍ଲାସ ପରେ ଗ୍ଲାସ ତା' ହାତକୁ ବଢ଼ାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । କରିମ୍ ନିଶା ଝୋଙ୍କରେ ଏତେ ମଦ ପିଇଲା ଯେ ଶେଷକୁ ନିଜକୁ ଆଉ ଆୟତ୍ତରେ ରଖି ନ ପାରି ଅଚେତ ହୋଇ

ବସିଥିବା ସ୍ଥାନରେ ତଳ ପଡ଼ିଲା । ଏହି ସୁଯୋଗର ଅବସର ନେଇ ଲତିଫ୍ କରିମ୍ ପକେଟରୁ ଅତି ଶୀଘ୍ର ଗୁପ୍ତ ଖୋଲଣା କାଢ଼ି ନେଇ ଆସି ଅନ୍ୟ ଦସ୍ୟୁ ଦଳକୁ ଫେରିଆସିଲା । ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ଲତିଫ୍ ଘଣ୍ଟାକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲା ଯେ ବାରଟା ବାଜିବାକୁ ଆଉ ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ବାକି ଅଛି । ସେତେବେଳକୁ ଅତିରିକ୍ତ ମଦ ପିଇ ଦସ୍ୟୁମାନେ ମଧ୍ୟ ମାତାଲ ହୋଇ ଯେ ଯେଉଁଠିପାରେ ସେଠି ପଡ଼ି ଯାଇଛନ୍ତି । ଏହି ସୁଯୋଗ ଦେଇ ଲତିଫ୍ ସରଫ୍‌କୁ ନୀଳବତୀ ଜାଳି ଦେବାକୁ ସୂଚନା ଦେଲା, ଗବେଷଣାଗାର ଓ ଗୁଳାବାରୁଦର ଭଣ୍ଡାର ଘର ଜଗି ରହିବାର ଘର ଚାବି ଅର୍ପଣ କରି ନିଜେ ଅନ୍ୟ କାମରେ ଲାଗିଗଲା । ସରଫ୍ ଲତିଫ୍ କଥା ଅନୁସାରେ ନୀଳବତୀର ସ୍ୱିଚ ଟିପି ଦେଇ ଗବେଷଣାଗାର ଅଭିମୁଖରେ ଗଲା ଓ ଦେଖିଲା ଯେ ସେଠିକାର ପ୍ରହରୀ ମଧ୍ୟ ମଦ ନିଶାରେ ଅଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ତେଣୁ ସରଫ୍ ତାକୁ ସେହିଠାରେ ବାନ୍ଧି ପକାଇ, ତାଠାରୁ ବନ୍ଧୁକଟି ଛଡ଼ାଇ ନେଇ ଗବେଷଣାଗାର ଓ ବାରୁଦ ଭଣ୍ଡାର ଜଗି ରହିଲା ।

ଏଣେ ଲତିଫ୍ ପ୍ରତିବିମ୍ବିତ କାଚ ସାହାଯ୍ୟରେ ବାହାରର ନୀଳବତୀ ଦେଖିପାରି ଜାଣିଲା ଯେ ପୋଲିସ ଦଳ ଆସି ନୀଳ-ଭଣ୍ଡାର କୂଳରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେଣି । ତେଣୁ ସେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ସଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ପଥଦେଇ ପୋଲର ଜଗୁଆଳ ଘରକୁ ଗଲା । ପୋଲ ଜଗୁଆଳଟି ସେତେବେଳକୁ ନିଜ କୋଠରୀରେ ବସି ନି[illegible]ର ଢୁଳାଉଥିଲା । ଲତିଫ୍ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅତି ସାବଧାନରେ [illegible] ନିକଟକୁ ଯାଇଁ ହଠାତ୍ କୁଦିତ ସିଂହ ପରି ଲୋକଟି ଉପରକୁ ମାଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ଓ ତାର ମୁହଁରୁ କଥା ବାହାରିବା ପୂର୍ବରୁ ମୁହଁରେ [illegible] ପଟି ବାନ୍ଧି ଦେଲା ଓ ତାର ହାତ ଗୋଡ଼ ବାନ୍ଧି ତାକୁ ସେହି [illegible]ର

ବନ୍ଦୀ କରି ପକାଇଦେଲା । ତାପରେ କାନ୍ଥରେ ଝୁଲୁଥିବା ଦୁଇଟା ବଡ଼ ରବର କାଠି ଧରି ଲଷ୍ଟଫ୍ ଦୌଡ଼ିଲା ପୋଲର ଯନ୍ତ୍ର ଘରକୁ । ସେଠାରେ ରବର ଖୋଲି ହ୍ୱିଲ୍ ଓ ଚେନ୍‌ରେ ଲଗିଥିବା ତାଲାକୁ ଫିଟାଇ ଏକ ସ୍ୱିଚ ଟିପି ଦେବାରୁ ନିଃଶବ୍ଦରେ ଗୋଟିଏ ଶକ୍ତ ପଟାର ପୋଲ ପାହାଡ଼ ଉପରୁ ବାହାରି ଜଳଭଣ୍ଡାର ଉପରେ ଯାଇଁ ପଡ଼ିଗଲା ।

ତା ପରେ ଲଷ୍ଟଫ୍ ଗୁମ୍ଫାଟିର ସଦର ଦ୍ୱାର ଖୋଲି ଦେବାକୁ ସିଡ଼ି ଦେଇ ଉପରକୁ ଦୌଡ଼ିଲା । ସେହି ଦ୍ୱାରଟି ଖୋଲିବା ବେଳେ ଓ ବନ୍ଦ କଲା ବେଳେ ଗୋଟିଏ ଘଣ୍ଟି ବାଜି ଉଠେ । ଘଣ୍ଟିଟି ବାଜିଲେ କାଳେ କେହି ଜାଣି ପାରି ସତର୍କ ହୋଇଯିବେ, ଏଥିପାଇଁ ବଡ଼ ସାବଧାନତାର ସହ ସେ ଘଣ୍ଟିର ତାର କାଟି ଦେଲା ଓ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ମୁହଁରେ ଥିବା ପଥର ଦେହରେ ହାତ ଦେଲେ ତାହା ଯେପରି ଆପେ ଆପେ ଖୋଲିଯିବ, ତାର ସମସ୍ତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରି ପୁଣି ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କ ମେଳକୁ ଫେରି ଆସିଲା ।

ଏଣେ ପୁଲିସ ସାହେବ ନାଲିବତୀକୁ ଦେଖି, ଶିଖ ଲୋକଟିର କହିବା ଅନୁସାରେ ଏକ ନେଳି ବତୀ ଜାଳିଲେ ଓ ରହୁଁ ରହୁଁ ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ଗୋଟିଏ ପଟା ଆସି ଜଳ ଭଣ୍ଡାର ଉପରେ ପଡ଼ିଗଲା । ତାହାରି ଉପର ଦେଇ ସେ ସମସ୍ତ ପୋଲିସ ଫୌଜଙ୍କୁ ନେଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜଳ ଭଣ୍ଡାରଟି ପାରି ହୋଇଗଲେ ଓ ନକ୍ସା ଅନୁସାରେ ଟର୍ଚ୍ଚ ଜାଳି ସିଧା ପର୍ବତ ଉପରେ ପ୍ରାୟ ଶହେଗଜ ଚଢ଼ିବା ପରେ ଗୋଟିଏ ତମାଳ ଗଛ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ତା'ର ନିକଟରେ ଏକ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ପ୍ରସ୍ତର ଥିଲା । ତାହାକୁ ଧରି ଠିକେ ବାମ ଦିଗକୁ ଠେଲି ଦେବାରୁ ତାହା ଆପେ ଆପେ ଘୁଞ୍ଚିଗଲା । ସେଠାରେ ମା

ସ୍ୱରଜଣ ବନ୍ଧୁକଧାରୀ ପୋଲିସଙ୍କୁ ରଖି ଆଉ ସମସ୍ତେ ଭିତରେ ପଶିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଅନ୍ଧକାର ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ହାତରେ ପିସ୍ତଲ ଓ ଅନ୍ୟ ହାତରେ ଟର୍ଚ୍ଚ ଜାଳି ପୋଲିସ୍ ସାହେବ ଓ ମିଃ ଘୋଷ ପୋଲିସ ଫୌଜର ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ ହେଲେ । ପାହାଚ ପରେ ପାହାଚ ଓହ୍ଲାଇବାରେ ଲାଗିଲେ । ବିପକ୍ଷରୁ କୌଣସି ପ୍ରତି ବନ୍ଧକ ବା ପାଟି ଶୁଣିବାକୁ ନ ପାଇ ସେମାନେ ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ଅବଶେଷରେ ସମସ୍ତେ ଯାଇଁ ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କର ଉନ୍ମୁକ୍ତ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ଦସ୍ୟୁ ଗୁମ୍ଫାର ସମସ୍ତ ଆଲୋକ ଲିଭି ଯାଇଥିଲା ଓ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ଦସ୍ୟୁ ନିଜ ନିଜ ଶୟନ କକ୍ଷକୁ ଫେରି ଯାଇଥିଲେ । ଦୁଇଟି ପର୍ବତ ମଧ୍ୟରେ ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କର ଏପରି ଗୁପ୍ତସ୍ଥଳ ଦେଖି ପୋଲିସ ସାହେବ କ୍ଷଣେ ରହି ସେମାନଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ଓ ନିଷ୍ଠାର ବିଷୟ ଭାବୁଛନ୍ତି, ଏହି ସମୟରେ ନିକଟରେ କାହାର ଏକ ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ଛାୟାଟିକୁ ଦେଖି ସେମାନେ ଟର୍ଚ୍ଚ ଆଲୁଅ ଲିଭାଇ ଦେଇ ଚାପା କଣ୍ଠରେ ପଚାରିଲେ, "କିଏ ?"—

କିନ୍ତୁ ପ୍ରଶ୍ନର କୌଣସି ଉତ୍ତର ପାଇଲେ ନାହିଁ । ତା ବଦଳରେ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଏକ ତୀବ୍ର ସାଇରେନ୍ର ଆୱାଜ୍ ।

ହଠାତ୍ ହୋ—ହୋ—ହୋଇ ଦସ୍ୟୁମାନେ ନିଜ ହାତ ହତିଆର ଧରି କୋଠରୀ ଛାଡ଼ି ବାହାରି ଆସିଲେ । ବାହାରର ଆଲୋକ ଜଳି ଉଠିଲା । ଶତ୍ରୁ "ଶିବିରରେ ପଶିଛି । ମାର୍—ମାର୍" ଶବ୍ଦରେ ଗୁମ୍ଫାଟି ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହେଲା ।

ହଠାତ୍ ପୋଲିସ ସାହେବ ଦସ୍ୟୁ ଦଳକୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ପାଇଁ ଫୌଜକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ଓ ତ୍ରିରଙ୍ଗାର ପଡ଼ିଲେ ଗୁଳି ଚଳାଇବାକୁ ମଧ୍ୟ କହିଲେ ।

ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ସେହି ସଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥଳ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ପ୍ରଳୟକାଳୀନ ତାଣ୍ଡବର ଲୀଳା ଲାଗିଗଲା । ଗୁଳିର ଘନ ଘନ ସ୍ଫୁରଣ ଓ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଆର୍ତ୍ତନାଦରେ ପର୍ବତ ଶିଖର ପ୍ରକମ୍ପିତ ହୋଇ ଉଠିଲା । କହିବାକୁ ଗଲେ ଦସ୍ୟୁଦଳ ଓ ପୋଲିସଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେହିଠାରେ ଏକ ପ୍ରଳୟଙ୍କରୀ ଖଣ୍ଡ ଯୁଦ୍ଧର ବାତ୍ୟା ବହିଗଲା ।

ଏଣେ ଦଳପତି ପୋଲିସମାନଙ୍କୁ ଜିତିବାର ଆଶା ତ୍ୟାଗ କରି ଗୁମ୍ଫାର ବାରୁଦ ଘରେ ନିଆଁ ଲଗାଇ, ଘରଦ୍ୱାର ସହ ସମସ୍ତ ଲୋକଙ୍କୁ ଉତ୍ପାଟିତ କରି ଦେବାପାଇଁ ହାତରେ ଏକ ଜ୍ୱଳନ୍ତ ମଶାଲ ଧରି ଉନ୍ମାଦ ପରି ଭଣ୍ଡାର ଘର ନିକଟକୁ ଦୌଡ଼ିଲା । ଭଣ୍ଡାରଘର ଦ୍ୱାର ନିକଟରେ ହଠାତ୍ କାହାର ପାଟିଶୁଣି ଠିଆ ହୋଇଗଲା ଓ ଦେଖିଲା, ତା'ର ଉପରକୁ ବନ୍ଧୁକର ନିଶାଣ ଲଗାଇ ସରିଫ୍ ପାଟିକରି କହୁଛି, "ଫେରିଯାଅ ଦଳପତି, ବୃଥାରେ ଆଉ ଚେଷ୍ଟା କରନା ।" ସରିଫ୍‌କୁ ଦେଖି ଦଳପତି କ୍ରୋଧରେ ଗର୍ଜି ଉଠି କହିଲା ।

"ସରିଫ୍—ଏତେ ସାହସ—ଚାଲି ଯା ଏଠାରୁ ନଚେତ୍..."

"ନଚେତ୍ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ—ନା—ହଃ—ହଃ—ହଃ —"

ଏପରି ସଙ୍ଗୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ସରିଫ୍ ନହସି ରହିପାରିଲା ନାହିଁ । ସରିଫ୍‌ର ମନେପଡ଼ିଲା ସେଦିନ ଦଳପତି ତାକୁ କିପରି ନିଃସହାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଠିଆ କରାଇ ତା ଦେହକୁ ଗୁଳି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ତାକୁ ପରୀକ୍ଷା କରୁଥିଲେ, ଆଜ ଠିକ୍ ସେହି ଅବସ୍ଥାହିଁ ହୋଇଛି । ନିଜେ ଦଳପତିର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା କରୁଛି ।

ରାଗରେ ଜର୍ଜରିତ ହୋଇ ଦଳପତି କହିଲା, “ସରିଫ୍— ଦୁଧ ଦେଇ ନିଜ ଘରେ ସାପ ପୋଷିଛୁ ବୋଲି ଜାଣି ନ ଥିଲି, ଜାଣିଥିଲେ·········।”

“ଜାଣିଥିଲେ ଚେଷ୍ଟାକରି ହତ୍ୟା କରିଥାନ୍ତ—ନା।” ବ୍ୟଙ୍ଗ କଣ୍ଠରେ ସରିଫ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲା।

ଘୃଣ୍ଣିଆ ସରିଫ୍—ନରେନ୍ଦ୍ର ନମକହାରାମ୍‌କୁ କୁକୁର୍ ପରି ଗୁଳିକରି ମାରିଦେବି।

ଦଳପତିର ଆଖିରେ କ୍ରୋଧର ନିଆଁ ଜଳି ଉଠିଲା। କ୍ଷୁଧିତ ସିଂହପରି ପିସ୍ତଲ କାଢ଼ି ସେ ସରିଫ୍‌କୁ ଗୁଳି କରିଦେବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲା; କିନ୍ତୁ ତା’ ପୂର୍ବରୁ ସରିଫ୍ ଦଳପତିର ହାତକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଗୁଳି ଚଳାଇଥିଲା, ଯାହାଦ୍ୱାରାକି ମୁଠାରୁ ତା’ର ପିସ୍ତଲ ତଳେ ଖସି ପଡ଼ିଲା।

ସେତେବେଳକୁ ଦଳର ସମସ୍ତ ଦସ୍ୟୁ ପୋଲିସର କବଳରେ ପଡ଼ିଗଲେଣି। ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନ ଦେଖି ସେହି ଅନ୍ଧାର ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ସୁଡ଼ଙ୍ଗର ପଥ ଦେଇ ଦଳପତି ବାହାରକୁ ଖସି ପଳାଇଲା।

“ଦଳପତି ଖସିଗଲା” ବୋଲି ସରିଫ୍ ପାଟିକରି ଉଠିଲା। ଦଳପତିକୁ ପ୍ରାଣରେ ମାରିଦେବାକୁ ଲତିଫ୍ ମନା କରିଥିବାରୁ ସରିଫ୍ ପଛରୁ ଆଉ ତାକୁ ଗୁଳି ଚଳାଇଲା ନାହିଁ। ଦଳପତି ପଳାଇଯିବାର ଶୁଣି ପିସ୍ତଲ ହାତରେ ଧରି ଲତିଫ୍ ଓ ତା ପଛେ ପଛେ ପୋଲିସ ସାହେବ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ପଥ ଦେଇ ଦଳପତିର ଅନୁସରଣ କଲେ। ଦଳପତି ଜଳଭଣ୍ଡାର ପାରିହୋଇ ଜଙ୍ଗଲ ରାସ୍ତାରେ କିଛିଦୂର ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା। କିଛିଦୂର ଗଲାପରେ ରାସ୍ତାକଡ଼ରେ

ପୋଲିସମାନଙ୍କର ଥିଆ ହୋଇଥିବା ଜିପ୍‌ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଜିପ୍ ଧରି ଛୁଟାଇ ଦେଲା । ଲଳିତ୍ ଓ ପୁଲିସ ସାହେବ ତାର ଅନୁଧାବନ କରୁଥିଲେ । ଦଳପତି ଜିପ୍‌ରେ ଚାଲିଯିବା ଦେଖି ସେମାନେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଉ ଖଣ୍ଡେ ଜିପ୍‌ରେ ବସି ତା' ପଛରେ ଛୁଟାଇ ଦେଲେ ।

ଅନ୍ଧାର ରାତିରେ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ବହୁ ବଙ୍କା ବଙ୍କା ରାସ୍ତା ଦେଇ ଜିପ୍ ଦୁଇଟି ଆଗକୁ ଛୁଟି ଚାଲିଥାନ୍ତି । ବନ୍ଧୁର ରାସ୍ତା ଯୋଗୁଁ ଗାଡ଼ି ଦୁଇଟି ପ୍ରାୟ ୩୦।୩୫ ମାଇଲ ବେଗରେ ଚାଲୁଥାଏ । କ୍ରମେ ସେମାନେ ଜଙ୍ଗଲ ପାରହୋଇ ଏକ ପାର୍ବତ୍ୟ ରାସ୍ତା ଧରିଲେ । ଦୁହେଁ ଗାଡ଼ିର ବେଗ ବଢ଼ାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ପର୍ବତ କାଟି ସମାନ କରାଯାଇ ତିଆରି ହୋଇଥିବା ଅଣଓସାର ରାସ୍ତାରେ ଗାଡ଼ି ଦୁଇଟି ଘୂରି ଘୂରି ଉପରକୁ ଉଠୁଥାଏ । ତାପରେ ପର୍ବତର ଅନ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଗଡ଼ାଣି ପଡ଼ିଲା । ସେଠାରେ ଗାଡ଼ି ପଚାଶ ମାଇଲ ବେଗରେ ତଳକୁ ଗଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଅନ୍ଧାର ରାତି, ପାହାଡ଼ିଆ ରାସ୍ତା, ବାଙ୍କ ଦେଇ ମଟର ଆଲୁଅ ପରିଷ୍କାର ଆଗକୁ ଦେଖା ଯାଉ ନଥାଏ । ରାସ୍ତାଟି ବଡ଼ ଅଣଓସାରିଆ ହୋଇଥାଏ । ବାମ ପଟେ ଉଚ୍ଚପର୍ବତ ଶିଖର ଓ ଡାହାଣ ପଟେ ଗଭୀର ଅତଳ ପ୍ରଦେଶ । ଏହିପରି ଏକ ପର୍ବତସଙ୍କୁଳ ଗିରିପଥ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଦୁଇଟି ଗାଡ଼ି ଝଡ଼ ବେଗରେ ଛୁଟି ଚାଲିଥାନ୍ତି । କ୍ରମେ ପୋଲିସ ସାହେବଙ୍କର ଗାଡ଼ି ଦଳପତିର ଗାଡ଼ି ନିକଟକୁ ପାଖେଇ ଆସିଲା । ଏହି ଅବସରରେ ପୋଲିସ ସାହେବ ଦଳପତିର ଜିପ୍ ଚକାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଗୁଳି ଚଳାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ସବୁ ଗୁଳି ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭ୍ରଷ୍ଟ ହେଉଥାଏ । ଯହୁଁ ଯହୁଁ ଆଗରେ ଥିବା ଦଳପତି ମଟରଟି ଅଧିକ ଗତିରେ ଚଳାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । ମଟର କଣ୍ଟାଟି ତାର ୪୦ ମାଇଲରୁ ଉଠି ୪୫—

୫୦—୫୫ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ହଠାତ୍ ଏହି ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରେଟ ମୋଡ଼ରେ ଷ୍ଟିଅରିଂ ସମ୍ଭାଳି ନ ପାରି ଦଳପତିର ଗାଡ଼ିଟି ରାସ୍ତା ତଳକୁ ଗଡ଼ିଗଲା । ବ୍ରେକ ମାନିଲା ନାହିଁ । ପ୍ରାଣବିକଳରେ ଦଳପତି ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା । ତାପରେ ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ସବୁ ଶେଷ...... ।

ପାଟି ଶୁଣି ପୋଲିସ ସାହେବ ତାଙ୍କ ଜିପ୍ ଅଟକାଇ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଯାଇଁ ଦେଖନ୍ତି ତ ପ୍ରାୟ ଦୁଇଶହ ଗଜ ତଳେ ଏକ ଖାଲରେ ଦଳପତି ଚଳାଉଥିବା ଜିପ୍ଟି ପଡ଼ି ହୁ—ହୁ—ହୋଇ ଜଳୁଛି ।

ଦଳପତିର ଏପରି ଏକ ଶୋଚନୀୟ ମୃତ୍ୟୁ ଦେଖି ପୋଲିସ୍ ସାହେବ ଓ ଲତିଫ୍ ମିଆଁ ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ମାରି ଫେରି ଆସିଲେ ।

× × × ×

ଲତିଫ୍ ଓ ପୋଲିସ ସାହେବ ପୁଣି ଦସ୍ୟୁ ଗୁମ୍ଫାକୁ ଫେରିଆସି ଦେଖିଲେ ଯେ, ପୋଲିସ ଫୌଜ ଗୁମ୍ଫା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ଦସ୍ୟୁଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରି ପୁଲିସ ସାହେବଙ୍କ ଆଦେଶର ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିଛନ୍ତି, ତହୁଁ ପୁଲିସ ସାହେବ ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କୁ ମଟର ସାହାଯ୍ୟରେ ଥାନାର ହାଜତକୁ ପଠାଇଦେଇ, ଲତିଫ୍ ସଙ୍ଗରେ ଦସ୍ୟୁ ଶିବିରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୁମ୍ଫା ଭଲ ରକମ ଥରେ ପରୀକ୍ଷା କରି ଆସିବାକୁ ଗଲେ । କରିମ୍ ଠାରୁ ଆଣିଥିବା ଚାବି ସାହାଯ୍ୟରେ ଲତିଫ୍ କୋଠରୀ ପରେ କୋଠରୀ ସବୁ ଖୋଲି ଦେଖିବାରେ ଲାଗିଲା । ଖୋଜୁ ଖୋଜୁ ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ ଅପ୍ରଶସ୍ତ ନିବୁଜ କୋଠରୀ ମଧ୍ୟକୁ ଟର୍ଚ୍ଚ ପକାଇ ଦେଖିଲେ ଯେ ଗୋଟାଏ ମାଂସ ହୀନ କଙ୍କାଳ ଦୁର୍ଗନ୍ଧମୟ ଚଟାଣଟି ଉପରେ ପଡ଼ି ରହିଛି । ଦୁଇଜଣ ପୋଲିସଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ତାହା ବାହାରକୁ ଆଣି ଆଲୋକରେ ଦେଖିଲେ ଯେ, ତାହା ଗୋଟିଏ ବୃଦ୍ଧର କ୍ଷୀଣ ଶରୀର । ବୃଦ୍ଧଟି ବଞ୍ଚିଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ

ଅନାହାର ଓ ନିଷ୍ପେଷଣର ତାଡ଼ନାରେ ରୁଗ୍ଣ ଓ ହତଶ୍ରୀ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ବୃଦ୍ଧଙ୍କ ଶୀର୍ଣ୍ଣ ମୁଖକୁ ଚାହିଁ ଲତିଫ୍ କ୍ଷଣକାଳ କ'ଣ ଭାବିଲା ଓ ହଠାତ୍ କହି ଉଠିଲା, "ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁ !!"

ବୃଦ୍ଧଙ୍କର କୋଟରଗତ ନେତ୍ର ଦୁଇଟି କ୍ଷୀଣ ଆଶା ପାଇ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠିଲା ଓ ଓଷ୍ଠରେ ତାଙ୍କର ଧୀର କମ୍ପନ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ବୃଦ୍ଧ କିନ୍ତୁ କିଛି କହି ପାରିଲେ ନାହିଁ । କେବଳ ହାତଠାରି କିଛି ପିଇବାକୁ ମାଗିଲେ । ପିଇବା ପାଇଁ ବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ ପାଣି ଦେଲେ ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ଶୁଶ୍ରୂଷା ପାଇଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କୁ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ମଟର ଯୋଗେ ପଠାଇଦେଲେ ।

ତାପରେ ସେମାନେ ନୂତନ ଆଶା ନେଇ କୋଠରୀ ପରେ କୋଠରୀ ବୁଲି ଖୋଜିବାରେ ଲାଗିଲେ । ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁ ଯେଉଁ କୋଠରୀରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିଲେ ତାଠାରୁ ପାଞ୍ଚଟି କୋଠରୀ ଛାଡ଼ି ଆଉ ଗୋଟିଏ ସେହିପରି ଅନ୍ଧକାରମୟ କୋଠରୀ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ସେହି କୋଠରୀଟିର ଦ୍ୱାର ଖୋଲି ଭିତରକୁ ଟର୍ଚ୍ଚ ପକାଇ ଦେଖିଲେ ଯେ ନଗ୍ନ ଦେହରେ ଗୋଟିଏ ଯୁବକ ଦୃଢ଼ ଭାବେ ବନ୍ଧା ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଛି । କ୍ଳାନ୍ତି ଓ ଅବସାଦରେ ଆଖି ଦୁଇଟି ତାର ଢୁଳାଇ ପଡ଼ୁଛି । ଯୁବକର ମୁହଁରେ ଆଲୋକ ପଡ଼ିବାରୁ ତା'ର ତନ୍ଦ୍ରା ବୋଧେ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ଓ ସେ ତରଳ ସୂଚକ ନେତ୍ରରେ ଆଲୋକ ଆସୁଥିବା ଦିଗକୁ ଚାହିଁଲା । ଆଲୋକରେ ଲୋକଟିର ମୁହଁକୁ ଦେଖି ଲତିଫ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଲା, "କୁମାର ତୁମେ ଏଠି ?" ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବା ଲୋକଟି ନୀରବରେ ଆଶାପୂର୍ଣ୍ଣ ନେତ୍ରରେ କେବଳ ଚାହିଁ ରହିଲା ଲତିଫ୍‌ର ମୁଖକୁ ।

ତାପରେ ଲତିଫ୍ କୁମାରକୁ ସେଠାରୁ ବନ୍ଧନ ମୁକ୍ତ କରି ଦେଇ ଦସ୍ୟୁ ଗୁମ୍ଫାର ଭଣ୍ଡାରଘର ଓ ଅନ୍ୟ କେତେକ ସ୍ଥାନ ପରୀକ୍ଷା କଲେ ଓ ଭଣ୍ଡାରଘରେ ଥିବା ଲୁହାର ସିନ୍ଦୁକ ପିଟାଇ ସେଥିରୁ କେତେକ ଦରକାରୀ କାଗଜପତ୍ର ସଙ୍ଗରେ ଧରି ସହରକୁ ଫେରିଆସିଲା ବେଳକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ସକାଳ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ।

—୧୯—

ଦସ୍ୟୁ ଦଳର ବିଚାର ପରେ ଦିନେ ଓଡ଼ିଶାର ପୁଲିସ-ସାହେବ ଅମୀୟବାବୁ ଓ ତାଙ୍କ ସହକାରୀ କିଶୋରବାବୁଙ୍କୁ ପୁରସ୍କୃତ କରିବା ପାଇଁ ସହରର ବଡ଼ ବଡ଼ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଏକ ସାନ୍ଧ୍ୟ ଭୋଜନର ଆୟୋଜନ କଲେ । ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟରେ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ ଓ ସମସ୍ତଙ୍କ ଅନୁରୋଧକ୍ରମେ ଅମୀୟବାବୁ ତାଙ୍କର ରୋମାଞ୍ଚକାରୀ ଅଭିଯାନର କଥା କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ, ଅମୀୟବାବୁ ପ୍ରଥମରୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ, "ତା୧-୧୨-୫୦ ରିଖ ଦିନ ଏକ କଳାବଜାର କେସ୍‌ର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ପାଇଁ ମୋର ସହକାରୀ କିଶୋରକୁ ରାତି ବାରଟାରେ ସମୟ ଦେଇଥିଲି । ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ଅନୁସାରେ ମୁଁ କିଶୋର ବସାକୁ ଯାଇଁ ଦେଖେତ ସେ ଏକ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ନିକଟରେ ବସି ପରୀକ୍ଷା କରି ଲାଗିଛି । ମୋତେ ଦେଖି ସେ ସମସ୍ତ ବିଷୟଟି କହିଲା । ମୃତ ଲୋକଟିକୁ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା କଲି ଓ ତା'ର ହାତରୁ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁଙ୍କର ନାମାଙ୍କିତ ଗୋଟିଏ ମୁଦି ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି । କିନ୍ତୁ ମୁଦିଟି ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ ମୃତ ଲୋକଟି ଯେ ନିଜେ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁ ଏହା ମୋର କାହିଁକି ବିଶ୍ୱାସ ହେଲା ନାହିଁ ।

ଏ ସମୟରେ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ସୁହାସ ଦେବୀଙ୍କ ନିକଟରୁ ଫୋନ ପାଇ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଗଲି ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁଙ୍କୁ ପ୍ରକୃତରେ ଖୁନ୍ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ଦସ୍ୟୁଦଳ ସେହି ଧୂଆଁ ବାଣ ମାରିଦେଇ ଯାଇଥିଲେ ତାହା ମଧ୍ୟ ଦେଖି ଆସିଲି । ତାର କିଛିଦିନ ପରେ ଡାକ୍ତର ରିପୋର୍ଟ ପଢ଼ି ଠିକ୍ ଜାଣିଲି ଯେ ତାହା ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତ ବାବୁଙ୍କର ଲାସ ନ ଥିଲା ବରଂ ଥିଲା ଦୁଇଦିନ ତଳେ ଡାକ୍ତର-ଖାନାରେ ମରିଥିବା ଏକ ନିରାଶ୍ରୟ ଗରିବ ରୋଗୀର । ତାପରେ କୁମାରର କଥା ମୋର ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲା । ଲୋକଟାର ଚାଲିଚଳନ ଦେଖି ମୋର ପ୍ରଥମେ ସନ୍ଦେହ ଜାତ ହୋଇଥିଲା ତେଣୁ କିଛି ଦିନ ତା'ର ପିଛା ଧରିବାକୁ ଲାଗିଲି । ଯେଉଁଦିନ ସୁମିତ୍ରାର ମୃତ ଦେହ କୁଆଖାଇ ପୋଲ ତଳୁ ପାଇଲି ଓ କୁମାରର ନିରୁଦ୍ଦେଶ୍ୟ କଥା ଶୁଣିଲି, ସେ ଦିନ ତା' ପ୍ରତି ମୋର ସନ୍ଦେହ ବଢ଼ି ଯାଇଥିଲା । ସେହି ସମୟରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରୁ କରୁ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁଙ୍କର ଲୁହା ସିନ୍ଦୁକରୁ ଖଣ୍ଡିଏ ଖାତା ପାଇଥିଲି । ତହିଁରୁ ମୁଁ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତ ବାବୁଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି ଧାରଣା କରିପାରିଥିଲି । ତାପରେ କୁମାର କୋଠରୀରୁ ମିଳିଥିବା ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ଓ ସୁମିତ୍ରା ବାକ୍ସରୁ ଚିଠି ପାଇ ଏହି ଖୁନ୍ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଚଳାଇବା ପାଇଁ କଲିକତା ଯାତ୍ରା କଲି ।" ଅମୀୟବାବୁଙ୍କର କଥାରେ ବାଧା ଦେଇ ଭଦ୍ର-ଲୋକମାନେ ପଚାରିଲେ, "ସୁମିତ୍ରା କିଏ ଓ ତାକୁ କାହିଁକି ଖୁନ୍ କରାଯାଇଥିଲା ?"—

ଅମୀୟବାବୁ ପୁଣି କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ, "ହଁ, ତାର ଏକ କରୁଣ ଇତିହାସ । ମୁଁ ଦସ୍ୟୁ ଦଳର ଦଳପତି ମିଃ ହରିନନ୍ଦଙ୍କ ଭଣ୍ଡାର-ଘରେ ଥିବା ଲୁହାସିନ୍ଦୁକ ମଧ୍ୟରୁ ପାଇଥିଲି । କିନ୍ତୁ ସେ କଥା କହିବା ଆଗରୁ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି କହିବି । ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତ

ବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ କମଳା ଦେବୀ ସୁପ୍ରଭାକୁ ଜନ୍ମ ଦେଇ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଆଖି ବୁଜିଥିଲେ । ସେହି ଦିନଠାରୁ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁ ଆଉ ବିବାହ ନ କରି କନ୍ୟାଟି ସହ କଟକ ଆସି କିଛି ଦିନ ଓକଲତି କଲେ ଓ ସୁପ୍ରଭା ବଡ଼ ହୋଇ ମ୍ୟାଟ୍ରିକ୍ ପାଶ୍ କଲାରୁ ତାକୁ ନେଇ କଲିକତା ବେଥୁନ୍ କଲେଜରେ ଛାଡ଼ି ଦେଇ କାହାକୁ କିଛି ନ ଜଣାଇଁ ସେ ବ୍ରହ୍ମଦେଶ ଚାଲିଗଲେ ଓ ସେଠାରେ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଲେ । ଘଟଣା କ୍ରମେ ସେ ସ୍ଥାନର ଏକ ବଡ଼ ତୈଳ ବ୍ୟବସାୟୀ ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ ହେଲା ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁ ବ୍ୟବସାୟ ସୂତ୍ରରେ ତାଙ୍କ ସହ ଆବଦ୍ଧ ହେଲେ । କ୍ରମେ ଦୁହେଁ ମିଶି ଯୌଥ ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଇ ପ୍ରଚୁର ଅର୍ଥର ମାଲିକ ହେଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଆସାମରେ ଏକ ତୈଳ ସମ୍ପଦର ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଯାଇଁ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁ ଏକ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟ ଖଣିର ସନ୍ଧାନ ପାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ କିଛି ନ କହି ଉକ୍ତ ଖଣିଟିର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ନିଜେ ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ । ପରେ ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ଏ ବିଷୟ ଜାଣି ପାରିଲା ଓ ଦୁହିଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉକ୍ତ ଖଣି ବିଷୟ ନେଇ ଭୟଙ୍କର ମନାନ୍ତର ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ଅଗତ୍ୟା ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମଦେଶ ଛାଡ଼ି ଭାରତ ଫେରି ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର କିନ୍ତୁ ଏତିକିରେ କ୍ଷାନ୍ତ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ସେ ଯେ କୌଣସି ଉପାୟରେ ସେହି ଖଣିର ନକ୍ସାଟି ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁଙ୍କଠାରୁ ହସ୍ତଗତ କରିବାକୁ ପ୍ରାଣପଣେ ଲାଗିପଡ଼ିଲା । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଭାରତରେ ଏକ ଦଳ ସୃଷ୍ଟିକଲା ଓ ଅସତ୍ ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଭବିଷ୍ୟତରେ ଯେପରି ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଦଳ ଗଢ଼ି ପାରିବ ତା'ର ଚେଷ୍ଟାରେ ଲାଗିଲା ।

ଏଣେ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତ ବାବୁ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଫେରିଆସି ପୁଣି ତାଙ୍କର ସୁନାର ସଂସାର ଗଢ଼ି ବସିଲେ । କିନ୍ତୁ ଉକ୍ତ ଖଣି ବିଷୟ ନେଇ ତାଙ୍କ ମନରେ ସର୍ବଦା ଭାବନା ଲାଗି ରହିଥିଲା । ଏହି ସମୟରେ ତାଙ୍କର ସଂସାରରେ କୁମାର ନାମକ ଏକ ସୁନ୍ଦର, ବଳିଷ୍ଠ ଓ ପ୍ରତିଭାଶାଳୀ ଯୁବକର ଆବିର୍ଭାବ ହେଲା । ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁ ତାଙ୍କୁହିଁ ତାଙ୍କ ବଂଶର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ହୋଇ ପାରିବ ବୋଲି ମନସ୍ଥ କରି ପୁରାତନସ୍ଥାନ ଖଣି ବିଷୟରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ପାଇଁ ନକ୍‌ସାଟି ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଥରେ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁଙ୍କ କନ୍ୟା ସୁପ୍ରଭା ଦେବୀ କୁମାର ସହ ଥିଏଟର ଦେଖି ଯିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇ ହିରାଚାନ୍ଦର ଦଳ ଅତର୍କିତ ଭାବେ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀକରି କଲିକତା ପଠାଇଦେଇ ପୋଲିସ ଆଖିରେ ଧୂଳି ଦେବାପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନାର ଏକ ମୃତ ରୋଗୀର ଶବକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁଙ୍କର ମୁଦି ଓ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଇ କଣୋରର ହାରରେ ପକାଇ ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କର ଅଭୀଷ୍ଟ ସିଦ୍ଧି ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । କାରଣ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଫଟୋ ତଳରେ ଲୁଚାଇ ରଖିଥିବା ନକ୍‌ସାକୁ କିଛିଦିନ ପୂର୍ବରୁ କୁମାରଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଦେଇଥିବାରୁ ଦସ୍ୟୁମାନେ ତାହା ନପାଇ ସେଥିର ବିଫଳରେ ଫେରି ଯାଇଥିଲେ ଓ ନକ୍‌ସାଟି କାହା ନିକଟରେ ଅଛି ତାହାର ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ । କ୍ରମେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ନକ୍‌ସାଟି କୁମାର ହାତକୁ ଯାଇଥିବାର ଜାଣିଲେ । ତେଣୁ କୁମାରକୁ ପ୍ରେମରେ ପକାଇ ତାଠାରୁ ନକ୍‌ସାଟି ହସ୍ତଗତ କରିବାପାଇଁ ସୁମିତା ନାମ୍ନୀ ବଙ୍ଗଦେଶୀୟ ଏକ ଯୁବତୀକୁ ସେ ଭାର ଅର୍ପଣ କଲେ । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ସୁମିତା କୁମାରର ଅମାୟିକ ଭଦ୍ର ବ୍ୟବହାରରେ ତା' ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇପଡ଼ିଲା ଓ ହିରାଚାନ୍ଦର

ଆଦେଶ ଭୁଲିପାଇଁ କୁମାରକୁ ସବୁ ମନ ଖୋଲି କହିଦେଲା । ସେହିଦିନଠୁ କୁମାର ସୁମିତ୍ରାକୁ ସନ୍ଦେହ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ ତାଠାରୁ ଅଧିକ କିଛି ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ଭଲପାଇବାର ଛଳନାକରି କୁମାର ତାକୁ ଦିନେ ରାତିରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ନେଇ ସବୁ କଥା ପଚାରିଲା । କିନ୍ତୁ ସୁମିତ୍ରା ଅଧିକ କିଛି ଜାଣେନାହିଁ ବୋଲି କହିଥିଲା । ଠିକ୍ ତାର କିଛି ଦିନ ପରେ ହରାନନ୍ଦଦଳ ସୁପ୍ରଭାର ଛଦ୍ମବେଶରେ ଅନାଥାଶ୍ରମକୁ ଯାଇଁ ସେଠାରୁ ସୁମିତ୍ରାକୁ ହରଣ କରି ଆଣି ହତ୍ୟା କଲେ ଓ କୁମାରକୁ ବନ୍ଦୀକରି କଲିକତା ପଠାଇଦେଲେ । ସେହି ରାତିରେ ମଧ୍ୟ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁଙ୍କର ନୌକରକୁ ବଜାରରୁ ଫେରୁଥିବା ସମୟରେ ବାଟରେ ବିଷ ଦେଇ ତାଙ୍କ ଟ୍ରେଜେରୀରୁ ଉଇଲ୍‌ଟା ଚୋରିକରି ନେଲେ ।

ଭଦ୍ରଲୋକମାନେ ପଚାରିଲେ, "ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁ ତାହେଲେ ଆଗରୁ ଉଇଲ୍ କରି ଯାଇଥିଲେ ।"

"ହଁ, ସେ ଉଇଲ୍‌ରେ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ସ୍ଥାବର, ଅସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର କନ୍ୟା ସୁପ୍ରଭା ଓ ଭାବୀ ଜାମାତା କୁମାରଙ୍କୁ ଦାନ କରିଯାଇଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କ ପରେ ସେ ଦୁହେଁ ତାଙ୍କର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ହେବେ ବୋଲି ସ୍ପଷ୍ଟ ଘୋଷଣାକରି ଯାଇଥିଲେ ।

ତାପରେ ଏ ରହସ୍ୟର ଉଦ୍‌ଘାଟନପାଇଁ ମୁଁ କଲିକତା ଗଲି, ଓ ଭୁଲିଦମେ ଲାଲ ରୁମାଲ ଦଳର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦସ୍ୟୁକୁ କୁମାର ମନେକରି ତାର ମଟର ପଛରେ ଅନୁସରଣକରି ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଘାଟି ସ୍ୱରୂପ ହିଲ୍-ବାର ହୋଟେଲରେ ପହଞ୍ଚିଲି ଓ ସେଠାରେ ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କର ସନ୍ଧାନ ପାଇ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ

ସେମାନଙ୍କର ଗୁପ୍ତଗୁମ୍ଫାର ଅନ୍ୱେଷଣରେ ଯାଇଁ ବିଫଳ ମନୋରଥ ହୋଇ ଫେରି ଆସିଥିଲି ।

ପରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଉପାୟ ଚିନ୍ତାକରି ମୁଁ ଲତିଫ୍ ମିଆଁ ବେଶରେ ଓ ମୋର ସହକର୍ମୀ କିଶୋରି, ସରିଫ୍ ମିଆଁ ବେଶରେ କିଛି ସୁନା ଗହଣା ଧରି ଗ୍ରେସ୍‌ମାଲ ବନ୍ଧକୀ କରିବାକୁ ହିଲ୍-ବାର ହୋଟେଲର ମ୍ୟାନେଜରର ପାଖକୁ ଗଲୁଁ । ଆମର ପ୍ଲାନଟା ଠିକ୍ କାମ୍ କଲା । ସେମାନେ ଆମକୁ ତାଙ୍କର ଦଳଭୁକ୍ତ କରିନେଲେ ଓ ଦଳର ମେମ୍ବର ହିସାବରେ ଆମକୁ ଲାଲରୁମାଲ ଦୁଇଟି ଉପହାର ମିଳିଲା ।

ତାପରେ ହରିବନ୍ଧୁଙ୍କର ଆଦେଶରେ ଦସ୍ୟୁ ଗୁମ୍ଫାରେ ଯାଇଁ ରହି ତାର ମେସିନ୍ ଘରେ କାମକରି ତାଲିମ୍ ହେଲୁଁ ଓ ଅବସରକ୍ରମେ ସେଠାର ସମସ୍ତ ଗୁପ୍ତସ୍ଥାନ ଦେଖିସାରି ଦିନେ ମୁଁ ହୋଟେଲ ବୁଲିଯିବାପାଇଁ ଦଳପତିଙ୍କର ଅନୁମତି ନେଇ ଏକ ଶିଖ ବେଶରେ ସିଧା ପୋଲିସ ସାହେବଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗଲି ଓ ଶହେ ଜଣ ପୋଲିସ ସାହାଯ୍ୟ ମାଗି ଦସ୍ୟୁଗୁମ୍ଫାର ଗୋଟିଏ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାନଚିତ୍ର ତାଙ୍କୁ ଦେଇ ଆସିଲି । ମୋର ପ୍ଲାନ ଅନୁସାରେ ପୋଲିସଦଳ ପରଦିନ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଆସି ଦସ୍ୟୁ ଗୁମ୍ଫା ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଓ ଦସ୍ୟୁଦଳଙ୍କୁ ଆୟତ୍ତକରି ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତବାବୁ ଓ କୁମାରଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଥିଲେ । ଏହି ହେଲା ମୋର ଅଭିଯାନ ବା ଲାଲ ରୁମାଲ ଦଳର ଅବସାନ ।"

ଏହା କହି ଅମିୟବାବୁ ନିଜର ଆସନ ଗ୍ରହଣକଲେ । ଶ୍ରୋତାମାନଙ୍କର ଘନ ଘନ କରତାଳିରେ ସଭାସ୍ଥଳଟି ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହୋଇ ଉଠିଲା ।

ମୁଦ୍ରାକର—ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରାମଣି ମିଶ୍ର, ନବଜୀବନ ପ୍ରେସ୍, କଟକ—୨